Europol-overzicht

Algemeen verslag van de activiteiten van Europol

Den Haag, 7 mei 2012

Bestand nr. 1423-74r2

Inhoud

Voorwoord

Samenvatting

1. Over Europol

1.1 Missie, visie en prioriteiten
1.2 Middelen
1.3 Nieuw hoofdkantoor

2. De werkwijze van Europol

2.1 Nationale eenheden
2.2 Raad van bestuur
2.3 Veilige communicatie-infrastructuur
2.4 Europol-informatiesysteem
2.5 Beveiligde netwerktoepassing voor informatie-uitwisseling
2.6 Misdaadanalyse
2.7 EU-expertisecentrum voor rechtshandhaving
2.8 Gegevensbeschermingsfunctionaris

3. Operationele activiteiten van Europol

3.1 Drugs
3.2 Mensenhandel
3.3 Gefaciliteerde illegale immigratie
3.4 Europol-cybercrimecentrum
3.5 Misdaad op het gebied van intellectuele eigendom
3.6 Sigarettensmokkel
3.7 Vervalsing van de euro
3.8 Btw-fraude
3.9 Witwassen van geld en traceren van vermogens
3.10 Rondtrekkende georganiseerde misdaadgroepen
3.11 Motorbendes
3.12 Terrorisme

4. Reikwijdte van Europols activiteiten

4.1 Rechtshandhavingsinstanties in de EU-lidstaten
4.2 Externe samenwerking
4.3 Europese Conventie van hoofden van politie

5. Verdere ontwikkeling

5.1 Strategie en doelstellingen
5.2 Vooruitzichten

Bijlage 1: Criminele hubs in de EU

Voorwoord

De activiteiten van georganiseerde criminele netwerken zijn complexer, diverser en internationaler dan ooit. Terroristen worden steeds meer geïnspireerd door gebeurtenissen ver buiten hun eigen land en werken grensoverschrijdend samen aan de voorbereiding van aanslagen. Door internet gefaciliteerde georganiseerde misdaad zal blijven toenemen naarmate breedbandinternet en mobiele apparaten meer ingang vinden en er zullen nieuwe misdaden worden gepleegd en slachtoffers vallen in gebieden van de wereld waar de internettoegang in het verleden beperkt was. Lokale en nationale rechtshandhavingsinstanties in de EU zijn, hoe ze ook hun best doen, niet in staat deze criminaliteit effectief te bestrijden wanneer zij geïsoleerd werken. Een multilaterale aanpak is onmisbaar en de cruciale rol van Europol wordt in toenemende mate erkend.

Het Europol-overzicht 2011[1] biedt de gelegenheid de balans op te maken van wat is bereikt, maar ook om vooruit te kijken naar de uitdagingen en kansen voor de toekomst. Ik heb de indruk dat Europol krachtiger wordt, dat de betrokkenheid van onze operationele partners toeneemt en dat ook onze strategische stakeholders meer aandacht voor ons werk krijgen.

Een van de hoogtepunten in 2011 was de opening van ons nieuwe hoofdkantoor in Den Haag. Dit fantastische nieuwe gebouw biedt de meest geavanceerde faciliteiten, onder meer voor ons operationele centrum, dat verantwoordelijk is voor het coördineren van de uitwisseling van inlichtingen over misdaad met onze internationale partners op het gebied van rechtshandhaving. Onze nieuwe faciliteiten zijn in juli 2011 voor het eerst echt op de proef gesteld toen wij naar aanleiding van de tragische aanslagen in Noorwegen het 'First Response Network' moesten activeren. Experts op het gebied van terrorismebestrijding uit acht EU-lidstaten kwamen in dat kader bijeen om gerichte steun te verlenen aan het Noorse onderzoek.

Dit is maar één voorbeeld van de kernactiviteit van Europol: 7 dagen per week en 24 uur per dag operationele steun bieden aan rechtshandhavingsautoriteiten in de EU. In 2011 deden we dit voor meer dan 13 500 grensoverschrijdende zaken - 17% meer dan in 2010. Onze nauwe samenwerking met onze internationale partners op het gebied van rechtshandhaving heeft geleid tot vele succesvolle operaties en de ontmanteling van criminele netwerken. Enkele hiervan worden besproken in dit overzicht.

De inaugurele Europese Conventie van hoofden van politie, waar ministers, leidinggevenden van rechtshandhavingsinstanties, experts en vertegenwoordigers van onze partnerinstanties bijeenkwamen, vond gelijktijdig met de opening van ons nieuwe hoofdkantoor plaats. Na uitvoerige debatten werden gemeenschappelijke conclusies en richtsnoeren voor de toekomst voor het bestrijden en voorkomen van ernstige georganiseerde misdaad en terrorisme in Europa overeengekomen. Deze zijn in grote lijnen overgenomen in de conclusies en aanbevelingen van Europols dreigingsevaluatie met betrekking tot georganiseerde misdaad (OCTA) voor de EU. Deze vormde de basis voor de eerste reeks prioriteiten die zijn overeengekomen via de nieuwe EU-beleidscyclus voor ernstige internationale en georganiseerde misdaad, waarin Europol een belangrijke rol vervult. In januari 2012 zijn EU-lidstaten en partneragentschappen van de EU begonnen met de uitvoering van multilaterale operationele acties om deze prioritaire misdaadgebieden aan te pakken.

De Europese Commissie zal binnenkort een voorstel doen voor een nieuwe juridische status voor Europol, op basis van artikel 88 van het Verdrag van Lissabon. Naar mijn overtuiging is dit een geweldige kans om de democratische verantwoordingsplicht van Europol verder te verbeteren en Europol als agentschap doeltreffender te maken. Als eerste stap wordt nu gewerkt aan een onafhankelijke evaluatie van de tenuitvoerlegging van de huidige juridische basis van Europol, het besluit van de Raad inzake Europol. Deze evaluatie moet aan het licht

[1] Het *Europol-overzicht – Algemeen verslag van de activiteiten van Europol* is opgesteld in overeenstemming met artikel 37, lid 10, onder c) van het Europol-besluit van de Raad. Het verslag wordt ter goedkeuring ingediend bij de Raad van de Europese Unie, en de Raad stuurt het ter informatie door naar het Europees Parlement.

brengen welke lessen we kunnen leren van de uitvoering van het Europol-besluit en welke mogelijkheden er zijn om het werk van Europol verder te verbeteren.

Wat er in de toekomst ook gaat gebeuren, de ontwrichting van internationale en terroristische netwerken blijft de kernactiviteit van Europol. De informatie in het Europol-overzicht 2011 laat zien dat wij beter dan ooit tevoren in staat zijn de rechtshandhavingsuitdagingen van vandaag het hoofd te bieden en klaar zijn voor die van morgen.

Rob Wainwright
Directeur van Europol

Samenvatting

Europol heeft de taak rechtshandhavingsautoriteiten in de EU te ondersteunen en een platform te bieden voor de uitwisseling en de analyse van inlichtingen over misdaad, met als doel Europa veiliger te maken voor alle burgers van de EU.

Het jaarlijkse Europol-overzicht informeert de brede gemeenschap van stakeholders van Europol over de activiteiten en prestaties van het agentschap, waaronder de ondersteuning van de lidstaten en de EU-instellingen bij het verwezenlijken van beleidsdoelstellingen, de ontwikkeling van Europol als organisatie en bovenal de ontwrichting van de activiteiten van georganiseerde misdadigers en terroristen.

1. Over Europol

Vanuit een organisatorisch perspectief was de belangrijkste gebeurtenis in 2011 de verhuizing naar een nieuw hoofdkantoor. In dit verslag wordt ingegaan op de verhuizing van het personeel en de activiteiten van Europol naar het nieuwe gebouw, een enorme operatie die zeer veel logistieke planning en beheer vergde om tijdens de verhuizing volledige operationele capaciteit in stand te houden. De nu beschikbare nieuwe faciliteiten en professionele apparatuur zijn in overeenstemming met de eis dat Europol zich toekomstgericht en proactief opstelt op het gebied van technologie en innovatie, waardoor het een echte bijdrage kan leveren aan de rechtshandhaving.

2. De werkwijze van Europol

Expertise op het gebied van rechtshandhaving

In dit verslag wordt een beschrijving gegeven van de ontwikkeling bij Europol van nieuwe hulpmiddelen voor samenwerking, zoals het Europol-Platform voor Experts (EPE), dat online platforms biedt voor deskundigen uit de praktijk op terreinen als de bescherming van getuigen, kidnapping en moordzaken. Dergelijke hulpmiddelen maken het mogelijk online samen te werken en ideeën uit te wisselen. Dit verslag geeft ook een overzicht van online platforms op nieuwe deskundigheidsgebieden die op dit moment in ontwikkeling zijn.

Europols netwerk van adviesteams (EuNAT) zorgt voor een permanente verbinding met rechtshandhavingsinstanties, zodat in noodsituaties onmiddellijke samenwerking tot stand kan worden gebracht. Deze teams zijn actief op terreinen als kidnapping, de omgang met informanten of de bescherming van getuigen. Bijzonderheden hierover zijn in dit overzicht te vinden.

7 dagen per week, 24 uur per dag

Europols permanente operationele centrum is het knooppunt voor de uitwisseling van gegevens tussen Europol, de lidstaten en derden. In dit verslag worden nadere bijzonderheden gegeven over dit centrum en de nieuwe operationele ruimtes van Europol.

Alle operationele en ICT-diensten van Europol zijn continu beschikbaar voor lidstaten. Daarnaast is een mobiel kantoor beschikbaar voor ondersteuning op locatie van operaties van lidstaten. Dit kantoor biedt een rechtstreekse verbinding met de databases en de deskundigenplatforms van Europol.

In 2011 is de verlening van operationele ondersteunende diensten met 17% gestegen ten opzichte van het voorgaande jaar. Europol heeft zeer positieve feedback ontvangen van rechercheurs die voor hun operaties steun hadden ontvangen van Europol. In hoofdstuk 3 van dit verslag staan specifieke details en cijfers over de verleende operationele ondersteuning.

Communicatie

De belangrijkste platforms via welke lidstaten en operationele partners contact kunnen onderhouden met de diensten van Europol, zijn het Europol-informatiesysteem (EIS) en de beveiligde netwerktoepassing voor informatie-uitwisseling (Siena). In dit overzicht wordt toegelicht hoe de verschillende communicatiehulpmiddelen van Europol de lidstaten ondersteunen bij hun rechtshandhavingsdoelstellingen.

Analyse

De analysecapaciteiten van Europol zijn gebaseerd op uitstekend opgeleide analisten die gebruik maken van de beste technologie die verkrijgbaar is. Hun diensten worden ter beschikking gesteld van rechtshandhavingsautoriteiten in alle delen van de EU en daarbuiten. In dit overzicht worden het Europol-analysesysteem (EAS) en het digitaal forensisch onderzoeksnetwerk behandeld; dit zijn de belangrijkste onderdelen van het instrumentarium waarover de operationele analisten beschikken.

Strategische analyse is ook een van de hoekstenen van de aanpak van Europol. De belangrijkste verslagen zijn het verslag over de stand van zaken en de tendensen in verband met het terrorisme (TE-SAT), waarmee het Europees Parlement en de Raad worden geïnformeerd over de situatie met betrekking tot terrorisme, en de dreigingsevaluatie van de georganiseerde misdaad (OCTA), een essentieel onderdeel van het Europees model voor criminele inlichtingen, dat de basis vormt voor het vaststellen van de prioriteiten in de EU op het gebied van misdaadbestrijding. De OCTA in zijn huidige vorm is in 2011 voor het laatst gepubliceerd en er is een begin gemaakt met een herziene methode voor een dreigingsevaluatie van de ernstige en georganiseerde misdaad (SOCTA) als onderdeel van de nieuwe EU-beleidscyclus voor ernstige en georganiseerde misdaad.

3. Operationele activiteiten van Europol

Europol heeft in 2011 rechtshandhavingsautoriteiten in alle delen van de EU ondersteund bij misdaadbestrijding op alle gebieden die onder zijn mandaat vallen. Hoofdstuk 3 van dit verslag bevat de resultaten van en de specifieke informatie over het type steun dat is verleend, evenals de uitkomsten van een groot aantal politieactiviteiten in Europa en soms ook daarbuiten.

3.1 Drugs

De operationele ondersteuning van Europol omvat onder meer het initiëren en coördineren van criminele drugsonderzoeken, en het verlenen van steun op locatie aan rechtshandhavingsinstanties in de EU tijdens de ontmanteling van illegale drugsproductiefaciliteiten en het verzamelen van bewijs. Het Europol Illicit Laboratory Comparison System (EILCS) en het Europol Synthetic Drug System (ESDS) zijn twee van de instrumenten die voor deze operaties worden gebruikt en die in dit verslag aan de orde komen. Door autoriteiten in beslag genomen drugs zijn onder meer cocaïne, amfetaminen, cannabis, ecstasy en heroïne.

In dit overzicht wordt uitvoerig ingegaan op belangrijke operationele successen bij de bestrijding van drugs, waaronder **Operatie De-Bads** (amfetaminen, cannabis, ecstasy), **Operatie Aigle 35/Vortice Due** (cocaïne), **Operatie Salonica** (cocaïne en cannabis), **Subproject Watani** (heroïne) en **Operatie Mango** (cannabis en valse euro's).

3.2 Mensenhandel

Europol heeft in 2011 actief steun verleend aan 22 onderzoeken op hoog niveau naar mensenhandel. In sommige van deze zaken werd operationele steun op locatie verleend via het mobiele kantoor. Een opmerkelijk voorbeeld was **Operatie Veerde**, waarbij de Tsjechische Republiek en het Verenigd Koninkrijk waren betrokken en die leidde tot 11 arrestaties.

3.3 Gefaciliteerde illegale immigratie

Europol gaf in 2011 ondersteuning aan 9 grote Europese operaties die gericht waren op criminele netwerken die zich bezighielden met het faciliteren van illegale immigratie. Dit waren onder andere **Operatie Cestia** (smokkel van Afghaanse staatsburgers), **Operatie Schwarz/White** (Vietnamese staatsburgers) en **Operatie Truck** (Chinese staatsburgers). Daarnaast maakt Europol deel uit van twee gemeenschappelijke onderzoeksteams voor gefaciliteerde illegale immigratie. Bijzonderheden hierover zijn in dit overzicht te vinden.

3.4 Europol-centrum voor cybercriminaliteit

Europols Centrum Hightechcriminaliteit is in 2002 opgericht. Het is in 2011 uitgebreid met deskundigheid op andere gespecialiseerde terreinen en omgezet in het **Europol-centrum voor cybercriminaliteit**. Hierdoor kunnen specialisten op het gebied van online misdaad nu gerichtere en doeltreffendere bestrijdingsmaatregelen nemen op het gebied van seksuele uitbuiting van kinderen, fraude met betaalkaarten en cybercriminaliteit – misdaadgebieden waarbij internet een sleutelrol speelt. Europol leverde in 2011 steun aan de omvangrijke cybercrime-operaties **Crossbill** (malware) en **Mariposa II** (Butterfly-bot). Op het terrein van online kinderporno verleende Europol steun aan **Operatie Rescue**, een geslaagde actie om een mondiaal netwerk van kindermisbruikers te ontmantelen. Deze zaak heeft veel publiciteit gekregen. Er waren 14 landen bij betrokken en de onderzoeken lopen nog altijd. **Operatie Icarus** is een vergelijkbare operatie, die 23 landen bestrijkt.

3.5 Misdaad op het gebied van intellectuele eigendom

Europol is betrokken bij de ondersteuning, opleiding en bewustmaking van de lidstaten op het gebied van inbreuken op intellectuele-eigendomsrechten, waaronder terreinen vallen als vervalsing van voedingsmiddelen en pesticiden. In dit overzicht wordt aandacht besteed aan de succesvolle **Operatie Opson** (10 landen), die gericht was op vervalsing van voedingsmiddelen en dranken. Ook **Operatie Leatherface** (Spanje) werd door Europol ondersteund.

3.6 Sigarettensmokkel

Europol steunt rechtshandhavingsinstanties in de strijd tegen de illegale productie en distributie van sigaretten en tabaksproducten, die de EU jaarlijks ongeveer 10 miljard euro aan gederfde inkomsten kosten. **Operatie Tsar** (6 landen) leidde tot de ontmanteling van een groot crimineel netwerk dat vervalste sigaretten van Oekraïne naar het Verenigd Koninkrijk smokkelde.

3.7 Vervalsing van de euro

Europol heeft de opdracht valsemunterij te voorkomen en te bestrijden en biedt hiertoe een breed scala aan producten en diensten aan, die in dit overzicht worden beschreven. **Operatie Gazeta** (Polen) leidde tot de ontmanteling van een van de grootste drukkerijen van vals geld in Europa. **Operatie Chipmunk** verliep succesvol voor de Belgische autoriteiten. Europol nam ook deel aan het gemeenschappelijk onderzoeksteam **Limón** voor de bestrijding van eurovervalsingen en het skimmen van bankpassen.

3.8 Btw-fraude

Fraude met omzetbelasting (btw) kost de lidstaten van de EU naar schatting ieder jaar zo'n 60 miljard euro. Btw-carrouselfraude is een vorm van georganiseerde belastingfraude die zich op de btw-stelsels van de EU-lidstaten richt. Het Europol-analyseproject inzake btw-carrouselfraude is de enige database op EU-niveau voor de opslag van informatie op dit terrein. Europol verleende in 2011 steun aan **Operatie Jacquo** op het gebied van btw-fraude.

3.9 Witwassen van geld en traceren van vermogens

De georganiseerde misdaad genereert grote hoeveelheden illegale inkomsten. Europol biedt de lidstaten ondersteuning bij het voorkomen en bestrijden van witwaspraktijken en het traceren van criminele vermogens. **Operatie Spectre II** was een van de operaties op dit gebied die in 2011 door Europol zijn ondersteund en die in dit verslag worden vermeld.

3.10 Rondtrekkende georganiseerde misdaadgroepen

Rondtrekkende georganiseerde misdaadgroepen zijn in 2011 steeds meer in de publieke belangstelling komen te staan. Ze zijn vooral betrokken bij vermogenscriminaliteit en fraude. Europol verleende in 2011 steun aan vier grensoverschrijdende operaties tegen rondtrekkende georganiseerde misdaadgroepen, waarvan de bijzonderheden in dit overzicht te vinden zijn.

3.11 Motorbendes

Europols gespecialiseerde project Monitor helpt de criminele activiteiten van motorbendes voorkomen en bestrijden. Europol ondersteunt rechtshandhavingspartners bij de politie-inzet op grote motorevenementen, zoals de HAMC (Hells Angels Motorcycle Club) World Run in Laconia in de VS in 2011.

3.12 Terrorisme

Terrorisme blijft een ernstige bedreiging vormen voor de Europese Unie. Europol is in 2011 de lidstaten blijven bijstaan in hun strijd tegen terrorisme, door hen een reeks van producten en diensten aan te bieden. Er is steun beschikbaar in de vorm van analyses en analytische producten, dreigingsevaluaties, informatie-uitwisseling en het jaarlijkse verslag over de stand van zaken en de tendensen in verband met het terrorisme in de EU (TE-SAT), waarin cijfers en feiten worden gepresenteerd over de arrestatie van terroristen in de EU, evenals nieuwe trends in terroristische activiteiten.

Dit overzicht bevat meer informatie over het First Response Network van Europol, het Europese netwerk van explosievenopruimingsdiensten (EEODN) en het EU-bommendatasysteem (EBDS). Andere gespecialiseerde werkterreinen zijn onder meer het programma voor het traceren van terrorismefinanciering (TFTP) en Check the Web.

4. Reikwijdte van Europols activiteiten

Europol heeft 7 dagen per week en 24 uur per dag een rechtstreekse verbinding met de nationale eenheden van Europol in alle 27 EU-lidstaten en organiseert regelmatig bewustmakings- en opleidingsevenementen, roadshows en seminars om meer bekendheid te geven aan zijn diensten en deskundigheid.

Europol werkt ook extern samen met 18 niet-EU-landen, 9 EU-organen en -agentschappen en 3 andere internationale organisaties (die alle in dit verslag worden opgesomd). Samenwerking met Interpol en EU-agentschappen als Eurojust, Cepol en Frontex zorgen voor een sterke uitbreiding van de totale reikwijdte van Europol.

5. Verdere ontwikkeling

De Europol-strategie 2010-2014 blijft het referentiekader voor zijn dagelijkse werkzaamheden teneinde de best mogelijke steun te verlenen aan samenwerking in de EU op het gebied van rechtshandhaving.

Dankzij het Verdrag van Lissabon, de nieuwe juridische status van Europol als EU-agentschap sinds 2010, maar ook de nieuwe strategie en betere capaciteiten van het agentschap zelf, is Europol systematischer betrokken bij de tenuitvoerlegging van het interneveiligheidsbeleid van de EU.

In 2011 is onder supervisie van de raad van bestuur begonnen met een evaluatie van de tenuitvoerlegging van het Europol-besluit van de Raad en de activiteiten van Europol. Wanneer deze evaluatie in 2012 zal zijn afgerond, zal deze dienen als ondersteuning van de effectbeoordeling door de Europese Commissie en uiteindelijk ook van een voorstel voor een toekomstige Europol-verordening ter vervanging van het Besluit van de Raad.

Ongeacht nieuwe beleidsmogelijkheden blijft het hoofddoel van Europol het ondersteunen van de rechtshandhavingsgemeenschap in de EU en het ontwrichten en ontmantelen van ernstige georganiseerde misdaad en terroristische groeperingen. De rechtshandhavingsgemeenschap als geheel moet haar hulpmiddelen, haar tactieken en haar beleid blijven vernieuwen om niet achter te raken op de mondiale ontwikkelingen en om de misdadigers voor te blijven.

Gezien de steeds geraffineerdere werkwijzen van criminelen kunnen lokale of zelfs nationale inspanningen om de internationale georganiseerde misdaad en het internationale terrorisme aan te pakken, op zichzelf maar beperkt effect sorteren. Europol kan samen met EU-lidstaten en partnerorganisaties een steeds prominentere rol spelen bij het waarborgen van de interne veiligheid in de EU.

Een sterker Europol betekent succesvollere onderzoeken en betere bescherming van burgers van de EU tegen de dreigingen van ernstige internationale misdaad en terrorisme.

1. Over Europol

1.1 Missie, visie en prioriteiten

Als het rechtshandhavingsagentschap van de Europese Unie heeft Europol de taak zijn lidstaten te ondersteunen bij het voorkomen en bestrijden van alle vormen van ernstige internationale misdaad en terrorisme. Het is zijn rol bij te dragen aan een veiliger Europa voor alle burgers van de EU door steun te verlenen aan EU-rechtshandhavingsautoriteiten via de uitwisseling en analyse van inlichtingen over misdaad.

Grootschalige criminele en terroristische netwerken vormen een belangrijke bedreiging van de interne veiligheid van de EU en van de veiligheid en de bestaansmiddelen van haar burgers. De grootste bedreigingen van de veiligheid zijn afkomstig van terrorisme, internationale drugshandel, mensenhandel, vervalsing van producten, euro's en betaalkaarten, fraude, corruptie, witwassen van geld en andere activiteiten die verband houden met de aanwezigheid van georganiseerde criminele groeperingen in de economie. Daar komen vele nieuwe gevaren bij, in de vorm van computercriminaliteit, btw-fraude en andere moderne vormen van misdaad waarbij misbruik wordt gemaakt van moderne technologie en de vrijheden van de interne markt van de EU. Veel hiervan zijn door de Raad van de Europese Unie tot prioriteit uitgeroepen en Europol komt met nieuwe manieren om deze gevaren aan te pakken.

Europols visie is bij te dragen aan een veiliger Europa door de best mogelijke ondersteuning te bieden aan rechtshandhavingsautoriteiten in de lidstaten van de EU. Het bereikt dit door een uniek pakket aan operationele diensten voor de Europese Unie te leveren en zich te ontwikkelen tot het belangrijkste:

- ondersteuningscentrum voor rechtshandhavingsactiviteiten;
- centrum voor informatie over misdaad; en
- expertisecentrum op het gebied van rechtshandhaving.

Europol volgt de prioriteiten van de EU-beleidscyclus, maar daarnaast is de interneveiligheidsstrategie (ISS) van de EU voor het agentschap een essentieel document, waarin het langetermijnbeleid van de EU voor rechtshandhaving wordt vormgegeven. In deze strategie worden de verschillende onderdelen van het interneveiligheidsbeleid van Europa uitgewerkt en strategische richtsnoeren voor actie geformuleerd. De strategie is aangevuld door de mededeling van de Europese Commissie[2], die is bedoeld om de tenuitvoerlegging van de strategie te bevorderen. In de mededeling worden vijf doelstellingen op het gebied van veiligheid vastgesteld. Voor drie daarvan — ontwrichting van criminele netwerken, terrorismepreventie en cyberspacebeveiliging — heeft Europol een zeer breed mandaat.[3] Acties die de Commissie voorstelt om de gestelde doelen te bereiken, liggen op de bewezen deskundigheidsgebieden van Europol. De twee documenten geven Europol een sleutelrol in de uitvoering en een goede kans voor verdere ontwikkeling in de komende jaren, met inlichtingengestuurd politiewerk als een van de hoofdconcepten.

Europol heeft samen met Frontex en Eurojust bijgedragen aan de eerste jaarlijkse evaluatie van de interneveiligheidsstrategie, die in november 2011 is gepresenteerd.

[2] Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad 'De EU-interneveiligheidsstrategie in actie: vijf stappen voor een veiliger Europa. COM (2010) 673 definitief.

[3] Zoals uiteengezet in de bijlage bij het Besluit van de Raad van 6 april 2009 tot oprichting van de Europese Politiedienst (Europol) (2009/371/JBZ).

1.2 Middelen

Europol gebruikt zijn unieke informatiecapaciteiten en de deskundigheid van 777 personeelsleden, onder wie 92 analisten, om de gevaarlijkste criminele en terroristische netwerken in Europa op te sporen en te volgen. Rechtshandhavingsorganen zijn bij Europol vertegenwoordigd met 145 Europol-verbindingsofficieren, die samenwerken met Europols extra beveiligd permanent operationeel centrum en zijn beveiligde databases. Deze hebben met succes een groot aantal criminele en terroristische netwerken ontwricht, duizenden gevaarlijke criminelen gearresteerd, miljoenen euro's terug weten te krijgen en honderden slachtoffers van misdaad gered, waaronder slachtoffers van kinderhandel en -misbruik.

Europol wordt gefinancierd vanuit de communautaire begroting van de EU. Over de begroting van Europol wordt beslist door de Raad van de Europese Unie en het Europees Parlement, op basis van voorstellen van de Europese Commissie en de raad van bestuur van Europol. De begroting van Europol bedroeg in 2011 84,8 miljoen EUR.

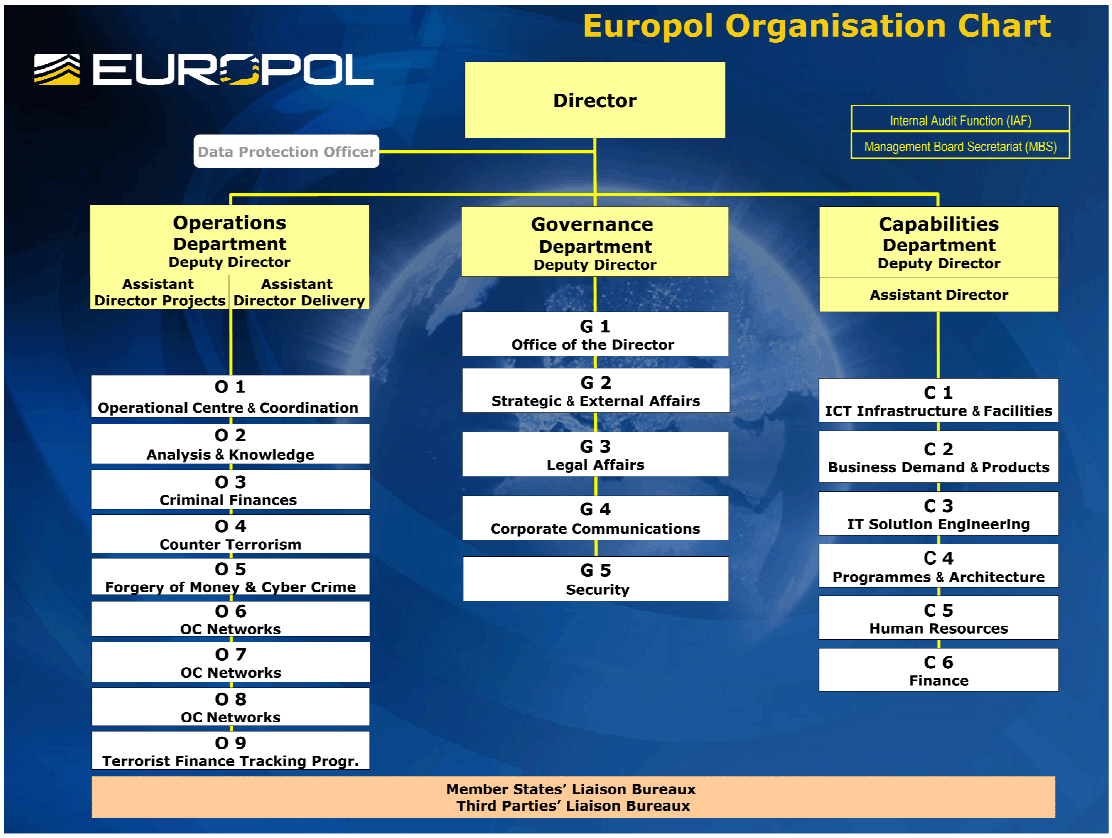

EN	NL
Europol Organisation Chart	Organisatieschema Europol
Director	Directeur
Data Protection Officer	Gegevensbeschermingsfunctionaris
Internal audit Function (IAF)	Interne controlefunctie (IAF)
Management Board Secretariat (MBS)	Secretariaat raad van bestuur
Operations Department Deputy Director	Afdeling Operationele activiteiten Adjunct-directeur
Assistant Director Projects	Directie-assistent Projecten
Assistant Director Delivery	Directie-assistent Levering
Governance Department Deputy Director	Afdeling governance Adjunct-directeur
Capabilities Department Deputy Director	Afdeling Capaciteiten Adjunct-directeur
Assistant Director	Directie-assistent

O 1 - Operational Centre & Coordination	O 1 - Operationeel centrum & coördinatie
O 2 - Analysis & Knowledge	O 2 - Analyse & kennis
O 3 - Criminal Finances	O 3 - Traceren van criminele geldstromen
O 4 - Counter Terrorism	O 4 - Terrorismebestrijding
O 5 - Forgery & Money & Cyber Crime	O 5 - Vervalsing en geld- en cybercriminaliteit
O 6 - OC Networks	O 6 - Netwerken van georganiseerde misdaad
O 7 - OC Networks	O 7 - Netwerken van georganiseerde misdaad
O 8 - OC Networks	O 8 - Netwerken van georganiseerde misdaad
O 9 - Terrorist Finance Tracking Progr.	O 9 - Progr. tracering terrorismefinanciering
G 1 - Office of the Director	G 1 - Bureau van de directeur
G 2 - Strategic & External Affairs	G 2 - Strategische & externe zaken
G 3 - Legal Affairs	G 3 - Juridische zaken
G 4 - Corporate Communications	G 4 - Corporate communicatie
G 5 - Security	G 5 - Veiligheid
C 1 - ICT Infrastructure & Facilities	C 1 - ICT-infrastructuur & -faciliteiten
C 2 - Business Demand & Products	C 2 - Zakelijke vraag & producten
C 3 - IT Solution Engineering	C 3 - IT-oplossingen
C 4 - Programmes & Architecture	C 4 - Programma's & architectuur
C 5 - Human Resources	C 5 - Personeelszaken
C 6 - Finance	C 6 - Financiën
Member States' Liaison Bureaux	Verbindingsbureaus lidstaten
Third Parties' Liaison Bureaux	Verbindingsbureaus derden

Basisgegevens over Europol (2011)

Hoofdkantoor: Den Haag, Nederland

Personeel: 777 medewerkers op het hoofdkantoor, waaronder 145 Europol-verbindingsofficieren

Begroting: 84,8 miljoen EUR

Dienstverlening aan: 27 EU-lidstaten, 500 miljoen EU-burgers

Ondersteuning van: 13 697 grensoverschrijdende rechtshandhavingszaken

1.3 Nieuw hoofdkantoor

Op 1 juli 2011 werd het nieuwe hoofdkantoor van Europol in Den Haag geopend door Hare Majesteit Koningin Beatrix. De openingsceremonie werd bijgewoond door honderden leidinggevenden van rechtshandhavingsinstanties, vips en hoogwaardigheidsbekleders, evenals de medewerkers van Europol en andere genodigden.

Koningin Beatrix onthulde een gedenkplaat van de officiële opening en werd door de directeur van Europol, Rob Wainwright, rondgeleid in het nieuwe gebouw, waarbij zij onder meer het drugslaboratorium en de eenheid Cybercriminaliteit bezocht.

Het nieuwe hoofdkantoor is gelegen in de internationale zone van Den Haag, vlakbij onder meer het Joegoslaviëtribunaal van de Verenigde Naties en de Organisatie voor het verbod van chemische wapens. Het gebouw, dat een oppervlakte heeft van 32 000 m^2, is ontworpen door Quist Wintermans Architekten en gebouwd in opdracht van de Rijksgebouwendienst.

De faciliteiten en de zeer geavanceerde voorzieningen in ons nieuwe kantoor passen bij de ambitie van Europol om als een moderne, dynamische organisatie de burgers van de EU te helpen via de steun die wij onze rechtshandhavingspartners bieden.

Europees gedenkteken voor rechtshandhaving

Rechtshandhavingsfunctionarissen in de EU die bij de uitoefening van hun functie om het leven zijn gekomen, zijn in 2011 geëerd met een nieuw Europees gedenkteken voor rechtshandhaving bij Europol.

De stalen sculptuur, die een prominente plaats heeft gekregen in ons nieuwe hoofdkantoor, is van de hand van de Hongaarse kunstenaar Apolka Erős. Het beeld is tijdens het Hongaarse voorzitterschap van de Raad van de EU door de nationale politie van Hongarije aan Europol geschonken.

Het gedenkteken is onthuld tijdens Europols Conventie van hoofden van politie. De onthulling werd gevolgd door een minuut stilte van de ongeveer 250 aanwezige hoofden van politie en leidinggevende rechtshandhavingsfunctionarissen uit alle delen van Europa.

2. De werkwijze van Europol

Internationale criminele en terroristische groepen zijn op wereldwijde schaal actief en gebruiken de nieuwste technologie. Om hier doeltreffend en gecoördineerd op te reageren, moet Europol net zo flexibel en vernieuwend zijn en ervoor zorgen dat zijn methoden en hulpmiddelen up-to-date zijn. Europol beschikt over geavanceerde databases en communicatiekanalen, die snelle en veilige voorzieningen bieden voor het bewaren, doorzoeken, visualiseren, analyseren en koppelen van belangrijke informatie. Het verzamelen, analyseren en verspreiden van deze informatie vereist de uitwisseling van grote hoeveelheden persoonsgegevens. Bij het vervullen van deze functies houdt Europol zich aan de hoogste normen op het gebied van gegevensbescherming en -beveiliging.

Alle databases en diensten van Europol zijn 24 uur per dag en zeven dagen per week beschikbaar. Ook sturen wij op verzoek van lidstaten deskundigen en stellen wij onze diensten ter plaatse beschikbaar via een mobiel kantoor.

Europols permanente operationele centrum is het algemene punt voor de uitwisseling van gegevens tussen Europol, de lidstaten en derden. Het operationele centrum vervult vijf hoofdfuncties:

- Gecentraliseerde kruiscontrole: inkomende gegevens worden snel vergeleken met alle bestaande gegevens. Operationele informatie wordt binnen het Europol-systeem verwerkt met behulp van analysebestanden, die gericht zijn op een specifiek misdaadterrein. Als er treffers zijn, worden deze samengevoegd in één analytisch verslag en wordt snel feedback gegeven aan de leverende partij, waarin de verbanden duidelijk worden aangegeven, zodat nieuwe trends en ontwikkelingen binnen de criminele scene in de Europese Unie kunnen worden geïdentificeerd. Het operationele centrum is al betrokken bij ongeveer een kwart van de operationele verzoeken die tot Europol worden gericht.
- Het operationele centrum kan bepaalde gegevens voor een beperkte periode opslaan om te bepalen of die gegevens relevant zijn voor de taken van Europol en kunnen worden opgenomen in het Europol-informatiesysteem of in analysebestanden.
- Thematische analyseondersteuning: onderzoeksgegevens die verscheidene bestaande analyseprojecten doorkruisen, kunnen nu snel door Europol worden geanalyseerd.
- Communicatie met derden: het operationele centrum behandelt alle informatie die wordt uitgewisseld met derden en zorgt er daarbij voor dat de data naar het juiste project worden doorgestuurd voor verdere verwerking en dat de oorspronkelijke leverancier een snel en correct antwoord ontvangt.
- Steun voor politie-inzet bij grote evenementen: het operationele centrum coördineert de steun die Europol kan verstrekken voor de politie-inzet bij grote evenementen, dat wil zeggen prominente internationale sportieve, economische, politieke of culturele evenementen die een doelwit of gelegenheid zijn voor misdaad en terrorisme. In 2011 betrof dit onder meer steun in verband met het wereldkampioenschap ijshockey in Slowakije, EuroBasket in Litouwen, de voorbereiding van het UEFA EURO 2012-voetbalkampioenschap in Polen en Oekraïne, en de Olympische Spelen in Londen.

Nieuwe operationele ruimtes

Al twee weken nadat het personeel op 1 juni was verhuisd naar het nieuwe Europol-hoofdkwartier, werd een van de nieuwe operationele ruimtes ingezet als coördinatiecentrum voor Operatie Truck. Deze operatie was gericht op een Chinees netwerk dat betrokken was bij het faciliteren van illegale immigratie naar het Verenigd Koninkrijk. Functionarissen uit Frankrijk en Portugal en van Eurojust werkten samen met Europol-medewerkers in een fonkelnieuwe werkomgeving, een van de drie speciaal ingerichte operationele ruimtes die Europol meer capaciteit bieden om onderdak aan operaties en andere operationele ondersteuning te bieden.

Tijdens deze operatie werden zes arrestaties verricht in Frankrijk en werden in Portugal panden doorzocht, waarbij waardevol bewijsmateriaal werd gevonden en nog zes mensen werden gearresteerd. Tot de in beslag genomen bezittingen behoorden documenten, geld, bankafschriften, mobiele telefoons en ander ondersteunend bewijsmateriaal.

Daarna zijn nog veel andere operaties gecoördineerd vanuit de operationele ruimte van Europol. De meest ambitieuze operatie tot nu toe was misschien wel Operatie Night Clone, die werd geleid door Italië en werd ondersteund door Bulgarije, Polen, Spanje en de VS. Deze operatie was gericht op een georganiseerde misdaadgroep die zijn thuisbasis had in Bulgarije, maar op mondiale schaal actief was en verantwoordelijk was voor een fraude van naar schatting zo'n 50 miljoen EUR.

Op 6 juli was het Europol-hoofdkantoor het commandocentrum voor een actiedag waaraan meer dan 200 politiemensen in alle delen van Europa deelnamen. Europol-personeel was met een mobiel Europol-kantoor aanwezig in Bulgarije voor een snelle en veilige uitwisseling van inlichtingen. Tijdens de actiedag **arresteerden Bulgaarse autoriteiten de verdachte criminelen, doorzochten ze voertuigen en huizen en stelden ze bewijsmateriaal zeker.** Er werden meer dan zestig mensen gearresteerd en er werd een georganiseerde criminele groep ontmanteld die actief was in Europa, Amerika en Afrika.

2.1 Nationale eenheden

In elke EU-lidstaat is een nationale Europol-eenheid aangewezen, die als verbindingsorgaan fungeert tussen Europol en de bevoegde autoriteiten van de betrokken EU-lidstaat. De hoofden van nationale Europol-eenheden (HNEE's) komen regelmatig bijeen om Europol en de raad van bestuur van Europol te adviseren over operationele zaken en andere kwesties.

Elke NEE detacheert ten minste één verbindingsofficier bij Europol; deze heeft een werkplek in een eigen verbindingsbureau op ons hoofdkantoor. De verbindingsbureaus maken deel uit van de nationale eenheden van de betrokken landen en vertegenwoordigen de belangen van hun land bij Europol overeenkomstig de nationale wetten van de detacherende lidstaat.

De verbindingsofficieren van de lidstaten zorgen voor een permanente rechtstreekse verbinding tussen het Europol-hoofdkantoor in Den Haag en 27 nationale eenheden van Europol in de hoofdsteden van de EU-lidstaten. Dit unieke netwerk van 145 verbindingsofficieren levert een belangrijke bijdrage aan de dagelijkse rechtshandhavingsactiviteiten door de uitwisseling van informatie te vergemakkelijken en lopende onderzoeken te ondersteunen en te coördineren.

Ook zijn er bij Europol verbindingsofficieren uit tien niet-lidstaten van de EU en van organisaties die met Europol samenwerken op basis van samenwerkingsovereenkomsten.[4]

Dit netwerk wordt ondersteund door beveiligde communicatiekanalen die door Europol worden verstrekt. Daarnaast heeft Europol op zijn beurt twee verbindingsofficieren gedetacheerd in Washington DC en een bij het hoofdkwartier van Interpol in Lyon in Frankrijk.

2.2 Raad van bestuur

De raad van bestuur van Europol geeft strategische begeleiding en houdt toezicht op de prestaties van de directeur en de tenuitvoerlegging van de taken van Europol. De raad van bestuur is samengesteld uit één hooggeplaatste vertegenwoordiger uit elke lidstaat en de

[4] Albanië, Australië, Canada, Colombia, IJsland, Kroatië, Noorwegen, Zwitserland, Interpol en de volgende rechtshandhavingsinstanties in de Verenigde Staten: Bureau of Alcohol, Tobacco, Firearms And Explosives (ATF); Drug Enforcement Administration (DEA); Secret Service (USSS); Federal Bureau of Investigations (FBI); Immigration and Customs Enforcement (ICE) en Internal Revenue Service (IRS).

Europese Commissie. De raad van bestuur besluit met tweederdemeerderheid, waarbij elk lid één stem heeft.

De raad van bestuur komt jaarlijks diverse keren bijeen om een breed scala aan onderwerpen met betrekking tot de lopende activiteiten en de toekomstige ontwikkelingen van Europol te bespreken. De raad van bestuur stelt ieder jaar de definitieve begroting, het werkprogramma van toekomstige activiteiten en het algemene verslag van activiteiten in het voorgaande jaar vast. Deze worden alle ter goedkeuring ingediend bij de Raad en later ter informatie voorgelegd aan het Europees Parlement.

2.3 Veilige communicatie-infrastructuur

Ter ondersteuning van zijn werkzaamheden en teneinde een steeds uitgebreider pakket aan operationele en strategische diensten te leveren aan de lidstaten, landen buiten de EU en derden, werkt Europol continu aan het onderhouden en verder ontwikkelen van een technisch geavanceerde, betrouwbare, efficiënte en veilige telecommunicatie-infrastructuur.

De ruggengraat van deze infrastructuur is het beveiligde netwerk van Europol. Dit netwerk verbindt rechtshandhavingsinstanties in alle lidstaten en een toenemend aantal niet-EU-landen en derden waarmee Europol samenwerkingsovereenkomsten heeft gesloten, met elkaar. In 2011 zijn nieuwe beveiligde netwerkverbindingen tot stand gebracht met Interpol, Colombia en Zwitserland.

De veiligheid van de netwerkinfrastructuur is een belangrijke prioriteit van Europol. Geavanceerde beveiliging is immers de basis voor vertrouwen bij de partijen die informatie en inlichtingen delen met en via Europol.

2.4 Europol-informatiesysteem (EIS)

Het belangrijkste doel van het Europol-informatiesysteem (EIS) is te fungeren als referentiesysteem voor strafbare feiten, daarbij betrokken personen en aanverwante gegevens, teneinde de lidstaten, Europol en Europols samenwerkingspartners te steunen in hun strijd tegen georganiseerde misdaad, terrorisme en andere vormen van ernstige criminaliteit.

EUROPOL-INFORMATIESYSTEEM
December 2011

Inhoud:

183 240 objecten

41 193 personen

Het aantal objecten is met **5%** toegenomen ten opzichte van 2010

Belangrijke misdaadterreinen:

drugshandel, 25% van alle objecten

mensenhandel, 23%

vervalsing van geld, 18%

roofovervallen, 10%

zwendel en fraude, 5%

Gebruik:

in 2011 werden 111 110 zoekacties in het systeem uitgevoerd

Duitsland heeft de meeste gegevens aan het systeem geleverd. Daarna kwamen België, Frankrijk, Spanje en Europol (namens derde partijen). Verreweg de meeste gegevens worden via systemen voor geautomatiseerd uploaden van gegevens in het EIS geplaatst. De aanpak van gegevensverzameling door de lidstaten is in 2011 veranderd: het accent ligt nu meer op objecten waarvoor crossmatching mogelijk is (bijv. personen, communicatiemiddelen, vervoermiddelen). Deze verandering, die ook weerspiegeld wordt in bijgewerkte verslagen over gegevenskwaliteit, heeft geresulteerd in een betere totale kwaliteit van de inhoud van het EIS. Als voorbeeld kan de omvangrijke upload van gegevens uit het Verenigd Koninkrijk in augustus 2011 worden genoemd. Deze resulteerde in een relatief groot aantal hits (1 hit per 200 objecten).

Er is in 2011 een nieuwe versie van het EIS ontwikkeld. De belangrijkste functie is de mogelijkheid voor aangewezen bevoegde autoriteiten om na te gaan of een bepaald object in het systeem aanwezig is ('hit/no-hit'). Het is voor het eerst dat niet alleen de nationale eenheden van Europol toegang kunnen krijgen tot het EIS, maar ook rechtshandhavingsfunctionarissen in de frontlinie.

Ook is vooruitgang geboekt met de steun aan lidstaten bij de implementatie van systemen voor geautomatiseerd uploaden van gegevens. Litouwen voerde in 2011 zijn systeem voor geautomatiseerd uploaden van gegevens in. Hiermee kwam het totale aantal lidstaten dat nu automatisch gegevens kan uploaden naar de systemen van Europol, op 13. Diverse andere landen bereiden zich voor op de invoering van dit systeem.

Aanzienlijke verbetering werd verder tot stand gebracht op het punt van de interoperabiliteit van belangrijke informatiebeheersystemen. In oktober 2011 kwam een nieuwe functie, de Europol Links Manager (ELM), beschikbaar. Hiermee kunnen, binnen de grenzen van het wettelijke kader van Europol, automatische kruiscontroles worden uitgevoerd op analysebestanden, 10.4 repository, het EIS, en de Enhanced Risk Entities Solution (ERES). ERES is een repository met open-sourcegegevens die Europol heeft gekocht van een commerciële leverancier van inlichtingen. Vergeleken met de vorige voorziening voor kruiscontrole biedt de ELM een breder scala aan gegevensbronnen, een betere gebruiksvriendelijkheid en meer flexibiliteit. Bovendien wordt een aantal belangrijke problemen op het vlak van gegevensbescherming aangepakt.

VERWERKINGSCODES

Verwerkingscodes zijn een middel om een informatiebron te beschermen. De codes waarborgen de beveiliging van de informatie en de veilige en adequate verwerking ervan, overeenkomstig de wensen van de eigenaar van de informatie en volledig in overeenstemming met de nationale wetgeving van de lidstaten. De verwerkingscodes geven aan wat er mag worden gedaan met verstrekte informatie en wie hier toegang toe heeft.

Politie van de Londense city, Operatie Theo

Operatie Theo werd in maart 2011 gestart om de toename van de misdrijven met geldautomaten in de Londense city een halt toe te roepen. De operatie leverde al snel succes op, met in een vroeg stadium arrestaties en de inbeslagneming van apparatuur waarmee de geldautomaten konden worden gemanipuleerd.

Het was echter enigszins verrassend dat terwijl Operatie Theo gaande was, ook de diefstallen aanhielden - iedere nacht opnieuw op verschillende locaties gedurende de volgende drie weken. Dit leidde ertoe dat in totaal 29 Roemeense onderdanen werden gearresteerd en in staat van beschuldiging werden gesteld. Een deel van de procedure die werd gevolgd voor elke verdachte, was dat zijn gegevens door een aantal inlichtingendatabases werden gehaald, waaronder het EIS, voor het gebruik waarvan de politie in de city kortgeleden een training had gevolgd.

Deze training bewees al snel haar waarde, toen bleek dat van drie personen die tijdens Operatie Theo werden aangehouden, de namen voorkwamen in het EIS. Zij werden in verband gebracht met soortgelijke misdrijven in andere Europese landen. Een van de gearresteerde personen werd bovendien verdacht van betrokkenheid bij mensenhandel met het oog op prostitutie, een ander van roofovervallen in een aantal landen. Allen behoorden tot internationale georganiseerde misdaadgroeperingen.

De inlichtingen die zijn verstrekt door het EIS, waren bijzonder nuttig voor de operationele teams en gaven de vervolgende instantie sterke argumenten om te eisen dat de betrokkenen in voorlopige hechtenis zouden worden genomen. Doordat het EIS goede inlichtingen kon verstrekken en deze zowel in een geschreven rapport als in grafische vorm kon presenteren, was het voor functionarissen gemakkelijk om inzicht te krijgen in koppelingen en verbanden met handlangers en met andere misdrijven.

De politie van de Londense city controleert nu van alle Europese onderdanen die bij hen worden gedetineerd, of zij in het EIS voorkomen. Na Operatie Theo is er een aantal andere successen geboekt die niet mogelijk waren voordat de politiedienst toegang had tot het EIS en was opgeleid in het gebruik hiervan.

Informatie verstrekt door de City of London Police

2.5 Beveiligde netwerktoepassing voor informatie-uitwisseling

De beveiligde netwerktoepassing voor informatie-uitwisseling (Secure Information Exchange Network Application – Siena) is een hulpmiddel van de nieuwe generatie dat is bestemd om een snelle, veilige en gebruikersvriendelijke communicatie en uitwisseling van operationele en strategische informatie en inlichtingen met betrekking tot misdaad mogelijk te maken tussen Europol, lidstaten en derden die een samenwerkingsovereenkomst met Europol hebben gesloten.

In het ontwerp en de functionaliteit van Siena is sterk het accent gelegd op gegevensbescherming en vertrouwelijkheid, teneinde te waarborgen dat aan alle wettelijke voorschriften zou worden voldaan. Beveiliging wordt ook van wezenlijk belang geacht en alle noodzakelijke maatregelen zijn getroffen om de veilige uitwisseling van vertrouwelijke informatie te waarborgen. Bovendien is rekening gehouden met beste praktijken op het gebied van informatie-uitwisseling in rechtshandhaving, die worden gekenmerkt door een hoge betrouwbaarheidsgraad en het gebruik van verwerkings- en beoordelingscodes die aangeven welke voorwaarden gelden voor het gebruik. In 2011:

- werd Siena uitgerold bij de volgende samenwerkingspartners met een operationele overeenkomst: Australië, IJsland, Kroatië en Noorwegen;
- heeft Europol in de context van het Europese drugspact de opdracht gekregen Siena beschikbaar te maken voor de regionale platforms in West-Afrika. De hiervoor vereiste oplossingen werden ontwikkeld, zodat de regionale platforms in Accra (Ghana) en Dakar (Senegal) nu beschikken over de mogelijkheid om op afstand toegang te krijgen tot Siena. Siena is ook beschikbaar gesteld voor de uitwisseling van informatie met de rechtsstaatmissie van de Europese Unie in Kosovo (EULEX);

- is Siena aangepast om de follow-up van zoekacties in het Europol-informatiesysteem (EIS) door aangewezen bevoegde autoriteiten te ondersteunen en is het geautomatiseerd uploaden van bijdragen naar het Europol-analysesysteem (EAS) nu ook geïmplementeerd. Dit levert een aanzienlijke tijdsbesparing op voor de analisten van Europol en zorgt ook voor een belangrijke verbetering van de beveiliging;
- is Siena eveneens zodanig aangepast dat het kan worden uitgebreid naar samenwerkingspartners waarmee strategische overeenkomsten zijn gesloten, zoals Albanië, Bosnië en Herzegovina, Montenegro, Servië en Turkije;
- zijn voorbereidingen getroffen om de toegang tot Siena in 2012 uit te breiden tot deze landen, onder meer door trainingen en uitbreidingen van het beveiligde netwerk. Er zijn voorbereidingen gaande om in 2012 ook Zwitserland aan te sluiten op Siena.

Daarnaast wordt gewerkt aan een rechtstreekse koppeling van Siena met nationale case-managementsystemen, zodat politiefunctionarissen één systeem kunnen gebruiken voor nationale zaken en zaken die internationale communicatie vereisen.

Informatie-uitwisseling via Siena in 2011

Er werden 13 697 nieuwe zaken geïnitieerd.
Maandelijks gemiddelde: 1 141
(**een toename van 17%** ten opzichte van 2010)

Van de nieuwe zaken had 30% betrekking op drugs.
Daarna volgen fraude en zwendel (14%),
terrorisme (10%), vervalsing van geld (9%) en roofovervallen (9%)

Er werden **330 633 operationele berichten** verwerkt
tussen lidstaten, Europol en derden.
Maandelijks gemiddelde: 27 553

Er werden **103 bevoegde autoriteiten** geconfigureerd in Siena
op verzoek van lidstaten.
Hiermee kwam het totaal op 287 bevoegde autoriteiten

2.6 Misdaadanalyse

2.6.1 Operationele analyse

Analyse is het fundament van alle moderne rechtshandhavingsactiviteiten op basis van inlichtingen, en is essentieel voor alle werkzaamheden van Europol. Onze analytische capaciteiten zijn gebaseerd op geavanceerde technologie die speciaal is ontworpen voor de rechtshandhaving. De analisten van Europol gebruiken de nieuwste methoden en technieken om ontbrekende schakels in grensoverschrijdende EU-onderzoeken te vinden. Zij verstrekken informatie in de vorm van analysebestanden over specifieke onderwerpen aan operaties in EU-lidstaten. Deze informatie zorgt vaak voor een doorbraak in internationale onderzoeken.

Het **Europol-analysesysteem (EAS)** is het operationele informatiesysteem waarin de gegevens worden opgeslagen die worden verstrekt door Europols stakeholders.

De verschillende onderdelen van het systeem bieden de volgende voordelen:

- centralisatie en beheer van informatie;
- analytische mogelijkheden via een breed scala aan analysehulpmiddelen.

Europol evalueert continu zijn analytische capaciteiten en technologie om te waarborgen dat Europol-analisten beschikken over de best mogelijke technische ondersteuning voor hun werk.

Digitaal forensisch onderzoeksnetwerk

Europol is bijna gereed met de invoering van een zeer geavanceerde voorziening voor het extraheren en analyseren van misdaadgerelateerde informatie uit digitale gegevens – het digitaal forensisch onderzoeksnetwerk (Computer Forensic Network, CFN).

De mogelijkheid om op een efficiënte manier relevante informatie te vinden in omvangrijke hoeveelheden computergegevens, met behoud van de rechtsgeldigheid, wordt een essentieel wapen in de misdaadbestrijding.

Via deze nieuwe technische oplossing kan Europol nu een service van hoge kwaliteit leveren aan de Europese rechtshandhavingsgemeenschap. De hoeveelheid informatie die kan worden verkregen is enorm toegenomen.

Deze centraal geleverde dienst wordt aangevuld door de mogelijkheid van lokale ondersteuning via een mobiele toolkit voor forensisch onderzoek van computergegevens, die door een deskundige wordt bediend. Het CFN is een robuust technisch platform voor de activiteiten van het Europol-centrum voor cybercriminaliteit.

2.6.2 Strategische analyse

Een ander belangrijk onderdeel van de analyseactiviteiten van Europol is strategische analyse. Dankzij strategische-analyseproducten van Europol als OCTA, ROCTA, OCTA-WA en TE-SAT[5] krijgen besluitvormers meer steun bij het vaststellen van specifieke prioriteiten op het complexe gebied van georganiseerde misdaad en terrorisme. Vervolgens kunnen rechtshandhavingsfunctionarissen hun operationele werk nationaal, regionaal en lokaal

[5] Dreigingsevaluatie van de georganiseerde misdaad voor de EU (OCTA); dreigingsevaluatie van de Russische georganiseerde misdaad (ROCTA); dreigingsevaluatie van de georganiseerde misdaad vanuit West-Afrika (OCTA-WA); Verslag over de stand van zaken en de tendensen in verband met het terrorisme in de EU (TE-SAT).

afstemmen op politieke richtsnoeren. Zij kunnen ook gebruikmaken van bestaande mechanismen voor regionale samenwerking die worden ondersteund door Europol, zoals de taskforce voor het Oostzeegebied.[6]

Onder het Verdrag van Lissabon neemt het belang van een uitgebreide dreigingsanalyse gestaag toe en wordt Europol een partij die een belangrijke bijdrage levert aan het beleidsvormingsproces.

Verslag over de stand van zaken en de tendensen in verband met het terrorisme in de EU (TE-SAT)

Europol bracht in 2011 zijn vijfde jaarlijkse verslag over de stand van zaken en de tendensen in verband met het terrorisme in de EU (TE-SAT) uit. Het TE-SAT-verslag informeert sinds 2007 het Europees Parlement en de Raad over het verschijnsel terrorisme in de EU vanuit het perspectief van rechtshandhaving.

Het is een openbaar document dat is gebaseerd op informatie van EU-lidstaten, landen buiten de EU en partnerorganisaties als Eurojust, SitCen en Interpol.

Het TE-SAT-verslag van 2011 liet een verdere daling zien van het aantal terroristische aanslagen in de EU, maar waarschuwde dat de terrorismedreiging in de EU nog altijd groot is en dat deze dreiging diverser wordt in omvang en effect. Uit het verslag kwam ook naar voren hoe de internationale samenwerking tussen terroristische en extremistische groeperingen in en buiten de EU toeneemt. Verder meldde het TE-SAT-verslag dat een grote verscheidenheid aan actoren een risico vormt – van georganiseerde terroristische groepen tot geradicaliseerde individuen – zoals ook bleek uit de aanslag in Noorwegen in 2011.

Een andere trend die in het TE-SAT-verslag 2011 aan de orde werd gesteld, is dat rechts-extremistische groepen, zoals blijkt uit de professionaliteit van hun propaganda, willen groeien en hun ideologie willen verbreiden, en dat zij nog altijd een bedreiging vormen in de lidstaten van de EU.

Dreigingsevaluatie van de georganiseerde misdaad in de EU (OCTA)

De OCTA is het belangrijkste strategische-analysedocument dat Europol produceert. Het is het document op basis waarvan de Raad van de Europese Unie zijn prioriteiten en aanbevelingen voor de strijd tegen georganiseerde misdaad in Europa vaststelt. De OCTA wordt opgesteld volgens de beginselen van inlichtingengestuurd politiewerk en wordt erkend als een baanbrekend project. In de korte tijd van zijn bestaan heeft de OCTA vernieuwende concepten, zoals dat van criminele hubs en de typologie van georganiseerde misdaadgroepen, geïntroduceerd. Het verslag van 2011 bevatte de volgende hoofdbevindingen:

- De georganiseerde misdaad verandert en wordt steeds diverser wat betreft methoden, groepsstructuren en impact op de samenleving.
- Misdaadgroepen zijn steeds vaker actief op verschillende terreinen en plegen verschillende soorten misdrijven.
- Er is een toenemende samenwerking tussen georganiseerde misdaadgroepen in verschillende landen, behorend tot verschillende etnische groepen en actief op verschillende misdaadgebieden, waarmee steeds vaker sprake is van ruilhandel.

[6] De taskforce voor het Oostzeegebied is een netwerk van landen en organisaties die deelnemen aan samenwerkingsinitiatieven op het gebied van rechtshandhaving met het doel georganiseerde misdaad in het Oostzeegebied aan te pakken. Deelnemende landen zijn: Denemarken, Duitsland, Estland, Finland, IJsland, Letland, Litouwen, Noorwegen, Polen, Rusland en Zweden. Daarnaast nemen permanente vertegenwoordigers van Europol, Eurojust, Frontex, Interpol en de Europese Commissie deel.

- Misdaadgroepen maken op grote schaal gebruik van de infrastructuur voor goederen- en personenvervoer, in het bijzonder van containertransport.
- De georganiseerde misdaad heeft veel voordeel van de welbewuste medewerking van specialisten.
- De aanhoudende gevolgen van de mondiale economische crisis hebben de afstand tussen EU-burgers en de georganiseerde misdaad verkleind.
- In de markt van illegale drugs hebben de schommelingen in de prijs en de zuiverheidsgraad van cocaïne en heroïne in combinatie met tekorten aan synthetische precursoren de opkomst in de hand gewerkt van 'legale roesmiddelen' en andere vervangende middelen.
- Internettechnologie is een essentieel instrument geworden voor verreweg de meeste offline activiteiten van de georganiseerde misdaad.
- Nigeriaanse, Albanees-sprekende en Turkse misdaadgroepen, evenals misdaadgroepen uit de voormalige Sovjet-Unie streven naar uitbreiding van hun belangen in de EU en benutten kansen die zich voordoen.
- De noordwestelijke criminele hub[7] blijft het belangrijkste coördinatiecentrum voor de distributie van drugs. De noordoostelijke hub blijft een belangrijk centrum voor de doorvoer van illegale producten van en naar de voormalige Sovjet-Unie en een basis voor gewelddadige polycriminele groepen met een internationaal werkgebied. De zuidwestelijke hub heeft nog altijd een leidende rol in de doorvoer en distributie van cocaïne en cannabishars en fungeert nu ook als doorvoerzone voor slachtoffers van mensenhandel voor seksuele uitbuiting. De zuidelijke hub blijft een belangrijke rol spelen op het gebied van crimineel ondernemerschap, als centrum voor vals geld en vervalste producten, als doorvoergebied voor slachtoffers van mensenhandel en illegale immigranten en als basis voor enkele van de meest kapitaalkrachtige misdaadgroepen in Europa. De zuidoostelijke hub is de afgelopen jaren het sterkst gegroeid, als gevolg van een toename van de smokkel via de Zwarte Zee, talrijke Balkan-routes voor illegale producten van en naar de EU, een aanzienlijke toename van de illegale immigratie via Griekenland en de vorming van een Balkan-as voor smokkel naar de EU, bestaande uit de landen van de westelijke Balkan en van Zuidoost-Europa.

De OCTA, die al een essentieel onderdeel was van het Europees model voor criminele inlichtingen (ECIM), wordt nog belangrijker sinds de conclusies van de Raad over de totstandbrenging en tenuitvoerlegging van een beleidscyclus van de EU voor ernstige internationale en georganiseerde misdaad. In deze beleidscyclus wordt de OCTA aangewezen als de basis voor het vaststellen van de prioriteiten van de EU op het gebied van misdaad en vervolgens ook voor een samenhangende aanpak van deze prioriteiten door de EU. Voor 2011 - 2013 zijn de volgende prioriteiten vastgesteld:

- Georganiseerde misdaad uit West-Afrika
- Illegale immigratie
- Smokkel via containertransport
- Rondtrekkende georganiseerde misdaadgroepen
- Georganiseerde misdaad uit de westelijke Balkan-landen
- Synthetische drugs
- Mensenhandel
- Computercriminaliteit.

Europol heeft in 2011 een driedaagse workshop georganiseerd waaraan in totaal 164 vertegenwoordigers uit alle 27 EU-lidstaten, het secretariaat van de Raad, Cepol, de Europese Commissie, EMCDDA, Eurojust, Frontex en Interpol deelnamen. Acht groepen bogen zich over de hierboven genoemde prioritaire misdaadcategorieën en brachten ideeën en suggesties bijeen om tot één samenhangend plan voor toekomstige werkzaamheden te komen. De workshops werden gefaciliteerd door medewerkers van Europol, die ook operationele informatie leverden over de omvang van de verschillende misdaadgebieden en de producten en diensten waarmee Europol de lidstaten kan ondersteunen bij de bestrijding hiervan.

[7] Zie bijlage 1 voor de definities van criminele hubs.

SCAN-team

Met het SCAN-team (Scanning, Analysis & Notification) levert Europol de bevoegde nationale autoriteiten in de lidstaten een extra strategisch product voor de bestrijding van georganiseerde misdaad: vroegtijdige waarschuwingen voor nieuwe dreigingen van georganiseerde misdaad (OC – Organised Crime). Het team heeft in 2011 vier OC-SCAN-dreigingswaarschuwingen uitgebracht,[8] die betrekking hadden op de volgende onderwerpen.

- **Illegale handel in en storting van afval:**[9] Illegale grensoverschrijdende handel in en storting van afval is een van de snelst groeiende terreinen van georganiseerde misdaad in de EU; dit kan worden toegeschreven aan de perceptie van een uitzonderlijk laag risico en een hoge winst, en wordt versterkt door economische groei en mondialisering. Criminelen en georganiseerde misdaadgroepen profiteren van het feit dat legaal afvalbeheer erg kostbaar is en maken forse winsten op de illegale handel in en het illegaal storten van afval, waarmee milieuwetgeving wordt omzeild.
- **Illegale handel in gestolen rinoceroshoorns:**[10] Via inlichtingenwerk van Europol zijn georganiseerde misdadigers opgespoord die zich bezighielden met de illegale handel in rinoceroshoorns, een zeldzaam product waar veel geld voor wordt betaald. Rinoceroshoorns worden gestolen van antiekhandelaren, veilinghuizen, galeries, musea, particuliere collecties en uit dierentuinen en kunnen afhankelijk van de grootte en de kwaliteit tussen 25 000 en 200 000 EUR opbrengen. Rinoceroshoorns worden gebruikt voor decoratie en om luxeproducten te maken. Daarnaast worden ze gebruikt in traditionele geneeswijzen, hoewel is bewezen dat zij niet werkzaam zijn.
- **Handel in bedreigde dier- en plantensoorten:**[11] Georganiseerde misdaadgroepen in de EU drijven illegaal handel in bedreigde wilde dieren en planten, wat hun heel veel geld oplevert. Met behulp van valse documenten worden exotische en zeldzame dieren en vogels, koralen, waardevolle planten en bijvoorbeeld tijgerhuiden binnengesmokkeld in Europa, vaak via routes die ook worden gebruikt voor illegale immigratie en drugssmokkel.
- **Toenemende handel in nagemaakte pesticiden:**[12] Er is vastgesteld dat de handel in illegale en nagemaakte pesticiden in Europa toeneemt; deze handel wordt georganiseerd door zeer geperfectioneerde criminele netwerken, die complexe mondiale toeleveringsketens hebben ontwikkeld en legale bedrijven gebruiken als dekmantel voor hun activiteiten. Naar schatting is in sommige lidstaten meer dan 25 procent van de pesticiden die in de handel zijn, afkomstig van deze illegale markt. Dergelijke chemische producten bedreigen de gezondheid van boeren en consumenten en zijn een risico voor het milieu. Doordat deze illegale pesticiden slecht traceerbaar zijn, bestaat bovendien het gevaar dat ze worden gebruikt als precursoren voor zelfgemaakte explosieven.

Het SCAN-team heeft niet alleen de hiervoor vermelde dreigingswaarschuwingen geproduceerd, maar heeft ook het systeem voor online samenwerking E-SCAN[13] gelanceerd, dat dient als referentiepunt voor terreinen als milieu- en computercriminaliteit.

Het SCAN-team heeft verder in samenwerking met experts van Europol voor het Poolse voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie drie risicoprofielen ontwikkeld ter ondersteuning van een Europa-brede gezamenlijke politieoperatie op het gebied van voertuigcriminaliteit. Aan Operatie EuroCar namen rechtshandhavingsautoriteiten uit 14 lidstaten van de EU, Europol, Frontex en Interpol deel.

---

8 Kan worden gedownload van de website van Europol.

9 De dreigingswaarschuwing is uitgebracht op verzoek van het Hongaarse voorzitterschap van de Raad van de EU, en was gebaseerd op gegevens die waren verzameld in het kader van het Augias-project, dat tijdens het Belgische voorzitterschap is uitgevoerd.

10 De dreigingswaarschuwing is opgesteld door experts van Europol in samenwerking met Ierse rechtshandhavingsautoriteiten.

11 De dreigingswaarschuwing was het resultaat van samenwerking tussen deskundigen van Europol en Interpol.

12 De dreigingswaarschuwing is opgesteld na een gezamenlijke beoordeling door deskundigen van Europol en de Europese Commissie.

13 E-SCAN: environmental scanning, analysis, notification and early warning.

2.6.3 Analysetraining

Europol biedt een analysecursus van twee weken aan onder de naam 'Operational Integrated Analysis Training'. Om te voldoen aan de toenemende vraag vanuit de lidstaten heeft het team analysetraining twee versies van de cursus ontwikkeld — een voor analisten en specialisten die bij Europol werken en een voor de opleiding van opleiders in de lidstaten. Deze laatste is speciaal ontworpen voor potentiële opleiders in de lidstaten en omvat alle essentiële onderdelen van de inlichtingencyclus, met speciale aandacht voor analyse.

Europol heeft inmiddels zes cursussen gegeven aan in totaal 68 deelnemers uit 28 Europese landen, uit Australië en de Verenigde Staten. Veel lidstaten hebben het materiaal, de methoden en de oefeningen van de Europol-cursus gebruikt om hun eigen cursussen operationele analyse te ontwikkelen. Er zijn in 2011 vernieuwde cursussen financiële en strategische analyse gegeven aan operationele medewerkers van Europol en aan analisten in EU-lidstaten. Ook is een nieuwe vijfdaagse cursus socialenetwerkanalyse (SNA) ontwikkeld; deze is vijf keer gegeven aan 50 operationele analisten, en er zijn meer cursussen gepland in 2012.

Bovendien namen in 2011 meer dan 50 Europol-verbindingsofficieren en meer dan 120 rechtshandhavingscollega's uit EU- en niet-EU-landen deel aan de nieuwe driedaagse Europol-cursus strategische analyse ter versterking van het vermogen tot vroegtijdige waarschuwing (Strategic Analysis Training for Early Warning Capabilities – SAT-EWC).

2.7 EU-expertisecentrum voor rechtshandhaving

Om zijn positie als platform voor specialistische gebieden te versterken en het delen van kennis en de communicatie tussen verschillende gemeenschappen van deskundigen te vergemakkelijken, heeft Europol het **Europol Platform for Experts (EPE)** ontwikkeld. Het EPE moet een veilige omgeving zijn voor specialisten op een verscheidenheid aan rechtshandhavingsgebieden, waar zij – binnen hun eigen gemeenschappen – kennis, beste praktijken en niet-persoonsgebonden gegevens over misdaad kunnen uitwisselen. Het is niet alleen ontwikkeld voor de publicatie van documenten, maar ook om geautoriseerde gebruikers via een reeks samenwerkingshulpmiddelen te stimuleren tot onlinesamenwerking.

Europol heeft in 2011 de volgende onlineplatforms voor deskundigen gelanceerd:

- speciale tactieken
    - bescherming van getuigen
    - EuNAT (kidnapping, gijzeling en afpersing)
    - Europol-werkgroep moordzaken;
- E-SCAN;
- Europese anti-corruptietraining;
- EnviCrimeNet;
- Europees platform voor deskundigen op het gebied van bendes;
- opstanden in Noord-Afrika en het Midden-Oosten;
- European Law Enforcement Communicators Platform (Platform voor communicatiespecialisten van Europese rechtshandhavingsinstanties);
- UMF2 (Universal Messaging Format).

Daarnaast is een aantal nieuwe platforms in voorbereiding:

- computercriminaliteit (I-FOREX);
- seksuele uitbuiting van kinderen;
- speciale tactieken grensoverschrijdende observatie en gecontroleerde leveringen, evenals ISLE;[14]
- vervalsing van geld en betaalkaartfraude (PaySafe);
- uitvoering van het Verdrag van Prüm.

En tot slot is de migratie van drie bestaande ad-hocwebsites naar het EPE in voorbereiding:

- het Informatiecentrum Financiële Criminaliteit;
- het Atlas-communicatieplatform (naar het EPE voor eenheden voor speciale operaties en terrorismebestrijding);
- de ENFSI Crime Scene-website.

2.7.1 Europees netwerk van adviesteams

Het Europese netwerk van adviesteams (EuNAT) bestaat uit adviesteams en crisisbeheereenheden van rechtshandhavingsinstanties die strategisch en/of tactisch advies en ondersteuning verstrekken aan onderzoeken naar kidnapping, gijzeling en afpersing en deze onderzoeken coördineren.

[14] internationale speciale rechtshandhaving – de Europese groep deskundigen op hoog niveau op het gebied van 'inkijkoperaties'.

EuNAT zorgt voor een permanente verbinding van de adviesteams met Europol om een onmiddellijke internationale samenwerking bij levensbedreigende risico's te vergemakkelijken. Het netwerk wisselt goede praktijken uit en ontwikkelt standaarden op dit specifieke terrein voor de hele EU. In deze context werkt Europol op dit moment aan de vertaling en de verspreiding van een brochure over strategieën om kidnapping, gijzeling, afpersing en geweld te voorkomen en hiermee om te gaan. De brochure is bedoeld als voorlichtingsmateriaal voor organisaties en bedrijven die personeel inzetten in gebieden met een hoog risico.

2.7.2 Beste praktijken voor het omgaan met informanten

Informanten zijn van cruciale betekenis voor het politiewerk. Wanneer een informant in een vroeg stadium wordt betrokken bij het proces van de verwerving van inlichtingen over misdaden, is er een grote kans dat het onderzoek succesvol is. De kwaliteit van de verkregen inlichtingen is recht evenredig met de kwaliteit van de informant.

Ernstige georganiseerde misdaad blijft niet binnen nationale grenzen. Informanten kunnen dus inlichtingen geven die de rechtshandhaving in verscheidene landen ondersteunen. De huidige juridische situatie binnen de EU is niet uniform waar het gaat om het gebruik van informanten, hoewel samenwerking met informanten een gangbare en wijd verbreide praktijk is.

- Europol coördineert een netwerk van deskundigen op het gebied van de omgang met informanten (Covert Human Intelligence Sources – CHIS), dat bedoeld is voor de uitwisseling van beste praktijken en ervaringen op dit gevoelige terrein.
- Ook bieden wij een (vertrouwelijk) handboek over het gebruik van en de omgang met informanten. Dit document is gezamenlijk ontwikkeld en wordt gebruikt door Europese CHIS-eenheden om de werkwijzen op dit gebied in hun landen te verbeteren en te harmoniseren.
- Europol verzorgt in samenwerking met Cepol[15] een jaarlijkse cursus in de omgang met informanten op basis van de ervaringen en de behoeften van de lidstaten.
- Er is een speciaal EPE-platform in ontwikkeling voor eenheden die gespecialiseerd zijn in de omgang met informanten; zij kunnen straks via dit platform kennis uitwisselen en rechtstreeks communiceren met hun rechtshandhavingscollega's in andere Europese landen.

2.7.3 Beste praktijken voor grensoverschrijdende observatie en gecontroleerde leveringen

Geheime observatie is een van de belangrijkste moderne onderzoeksmiddelen om doorslaggevende informatie over criminele structuren te verkrijgen. Als gevolg van de transnationale aard van moderne georganiseerde misdaadgroepen worden rechtshandhavingsautoriteiten echter in toenemende mate geconfronteerd met gevallen van grensoverschrijdende observatie en bewaking, hetgeen zowel op juridisch als op operationeel niveau problemen met zich meebrengt.

Europol is lid van de werkgroep grensoverschrijdende observatie, die als doel heeft de internationale samenwerking te stimuleren en een forum te bieden voor de ontwikkeling van veilige en doeltreffende observatietechnieken voor rechtshandhaving.

Een ander essentieel onderzoekshulpmiddel is de implementatie en het systematische operationele gebruik van geheime-observatiemethoden in combinatie met gecontroleerde leveringen. Er is een cd-rom beschikbaar met een compilatie van de wetgeving in de diverse

[15] Europese Politieacademie (Cepol).

lidstaten op het gebied van gecontroleerde leveringen. Deze is bedoeld om deskundigen te informeren over problemen die zich kunnen voordoen bij grensoverschrijdende samenwerking.

2.7.4 Beste praktijken voor de bescherming van getuigen

De bescherming van getuigen is een van de hoekstenen van de strijd tegen georganiseerde misdaad en terrorisme. Het netwerk van Europol voor de bescherming van getuigen is het grootste ter wereld. Op dit gebied levert Europol onder meer de volgende diensten:

- harmonisatie van verschillende nationale programma's;
- ontwikkeling van nieuwe eenheden en programma's voor de bescherming van getuigen;
- standaardisatie van processen, bijvoorbeeld de herhuisvesting van getuigen; en
- scholing van functionarissen die belast zijn met getuigenbescherming, waaronder een unieke, twee weken durende cursus op hoog niveau, die in 2011 van start is gegaan.

2.7.5 Europol-werkgroep moordzaken

De Europol-werkgroep moordzaken heeft als doel de uitwisseling van gespecialiseerde kennis op het gebied van recherche en forensische aspecten in moordzaken. Het accent ligt op de intensivering van de internationale samenwerking tussen Europese rechtshandhavingsautoriteiten op dit gebied. Het werkgebied omvat moord in samenhang met georganiseerde misdaad, seriemoordenaars, transnationale moordzaken en specifieke werkwijzen in gevallen als eerwraak of moorden waar etnische, culturele of religieuze aspecten meespelen.

De werkgroep, die onder voorzitterschap staat van de Metropolitan Police uit het Verenigd Koninkrijk, is de deskundige autoriteit voor grensoverschrijdende aspecten van moordzaken en biedt ondersteuning aan Europese rechercheurs van moordzaken door:

- een forum te bieden voor de bespreking en verdere ontwikkeling van specialistische kennis van onderzoeksprocedures en van technische en forensische methoden in verband met moorden door georganiseerde misdaadgroepen, seriemoorden en transnationale moorden;
- internationale samenwerking en het uitwisselen van beste praktijken te stimuleren en te vergemakkelijken, en te zorgen voor een hechte werkrelatie met Europol, Eurojust en Interpol op dit terrein;
- strategische inlichtingen en informatie over grensoverschrijdende moordzaken te onderzoeken en te analyseren om nieuwe trends of de ontwikkeling van nieuwe praktijken en recherche- of forensische hulpmiddelen te signaleren;
- te fungeren als bron van adviezen voor rechtshandhavingsautoriteiten op het gebied van de recherche-, forensische of gerechtelijke aspecten van transnationale moordonderzoeken.

In het kader van zijn ondersteunende rol organiseert Europol in samenwerking met Cepol de Senior Investigating Officers Conference on Homicide 2012. Voorts verzamelt Europol in samenwerking met de Christ Church University in Canterbury in het Verenigd Koninkrijk gegevens over nationale praktijken in moordonderzoeken met het doel eventueel een Europees handboek over dit onderwerp te produceren.

2.8 Gegevensbeschermingsfunctionaris

Europol heeft een van de meest robuuste systemen voor gegevensbescherming binnen de rechtshandhaving. Europols gegevensbeschermingsfunctionaris zorgt er op onafhankelijke wijze voor dat binnen het gegevensbeschermingskader de wettelijke voorschriften worden nageleefd, ook met betrekking tot de verwerking van personeelsgegevens van Europol-medewerkers. Hij is met name belast met het toezicht op de naleving van een speciaal ontwikkeld wettelijk kader, dat tegemoetkomt aan de behoeften van de operationele eenheden en tegelijkertijd de grondrechten van de geregistreerde personen beschermt. De gegevensbeschermingsfunctionaris fungeert ook als het belangrijkste contactpunt met het gemeenschappelijk controleorgaan (GCO) en helpt dit orgaan bij zijn inspecties.

Het kader voor auditwerkzaamheden is gedefinieerd in het Europol-beleid voor de controle van gegevensbescherming. Bovendien heeft de gegevensbeschermingsfunctionaris een beleid voor de controle op opvragingen opgesteld, met details over mechanismen voor de controle op de wettigheid van opvragingen van persoonsgegevens uit de systemen van Europol. Zoals bepaald in artikel 18 van het Europol-besluit van de Raad, worden in het beleid precieze eisen geformuleerd voor de bestanden waarin de verstrekkingen worden vastgelegd en de controletrajecten op het gebied van gegevensbescherming. Op basis van dat beleid heeft de gegevensbeschermingsfunctionaris audits uitgevoerd en de bijbehorende rapporten opgesteld met betrekking tot het EIS, analysebestanden en andere systemen die persoonsgegevens verwerken.

De gegevensbeschermingsfunctionaris heeft in het afgelopen jaar deelgenomen aan alle belangrijke projecten waarbij persoonsgegevens werden verwerkt: waar nodig heeft hij de eisen ten aanzien van gegevensbescherming geformuleerd en/of de samenwerking met het GCO gecoördineerd. Een van de belangrijkste projecten in 2011 was de ontwikkeling van een nieuw concept voor analysebestanden.

De gegevensbeschermingsfunctionaris heeft ook in 2011 weer gegevensbeschermingsrapporten opgesteld voor derden waarmee Europol voornemens is operationele samenwerkingsovereenkomsten te sluiten. Europol heeft voorts twee gegevensbeschermingsbezoeken gebracht (aan Albanië en Servië) met het doel de administratieve praktijk in de kandidaat-lidstaten te controleren.

Ten aanzien van personeelsgegevens richtte de gegevensbeschermingsfunctionaris zich vooral op verwerkingshandelingen waarbij er een grote kans is op specifieke risico's op het gebied van de rechten en vrijheden van personeel, in het bijzonder voor personeels- en beveiligingskwesties. De gegevensbeschermingsfunctionaris heeft Europol-eenheden ondersteund bij het opstellen van kennisgevingen op het gebied van gegevensbescherming en besteedde vorig jaar speciale aandacht aan de beveiligingssystemen van het nieuwe hoofdkantoor van Europol. Bovendien heeft de gegevensbeschermingsfunctionaris ook in 2011 het GCO weer op de hoogte gehouden van verwerkingsactiviteiten die vooraf door het GCO moesten worden gecontroleerd.

Zoals bepaald in het Europol-besluit van de Raad heeft de gegevensbeschermingsfunctionaris zijn jaarverslag voorgelegd aan de raad van bestuur en het gemeenschappelijk controleorgaan.

3. Operationele activiteiten van Europol

Een van de hoofddoelen van Europol is rechtshandhavingsinstanties in de EU permanente operationele ondersteuning te bieden, dat wil zeggen 7 dagen per week en 24 uur per dag. Deze ondersteuning wordt geboden op zijn activiteitenterreinen[16] en daarnaast op onderwerpen die zich over verschillende misdaadterreinen uitstrekken.

Operationele ondersteuning kan ook aan lidstaten worden verleend door de inzet van het mobiele kantoor van Europol, dat met gespecialiseerde analisten en deskundigen steun op locatie kan verlenen.

Het mobiele kantoor van Europol

Directe verbinding met Europols gecentraliseerde databases en deskundigenplatforms

Europol heeft een krachtige mobiele-kantooroplossing ontwikkeld, die Europol-functionarissen vanaf elke willekeurige locatie toegang biedt tot alle tools voor het opvragen en analyseren van informatie met inachtneming van de hoogste beveiligingsnormen.

Het mobiele kantoor van Europol werd **in 2012 84 keer ingezet** ter ondersteuning van EU-rechtshandhavingscollega's - een stijging van meer dan 150% ten opzichte van 2010 (31 keer).

Europol speelt een essentiële rol bij de uitvoering van de beleidscyclus van de EU voor ernstige internationale en georganiseerde misdaad. Deze meerjarige beleidscyclus is erop gericht de belangrijkste ernstige criminele dreigingen in de EU op samenhangende wijze aan te pakken.

Europol heeft de OCTA 2011 opgesteld, op basis waarvan de Raad acht strategische prioriteiten heeft vastgesteld. Na de vaststelling van strategische doelen voor elk van de prioriteiten heeft Europol een workshop georganiseerd om te komen tot de ontwikkeling van operationele actieplannen waarin politieke doelen worden vertaald in concrete operationele acties. Europol heeft de verantwoordelijkheid gekregen voor de EMPACT-ondersteuningseenheid (European Multidisciplinary Platform Against Criminal Threats), die alle EMPACT-projecten ondersteunt en volgt.[17]

Europol heeft samen met Frontex en Eurojust bijgedragen aan de eerste jaarlijkse evaluatie van de interneveiligheidsstrategie, die in november 2011 is gepresenteerd.

[16] Zoals uiteengezet in de bijlage bij het Besluit van de Raad van 6 april 2009 tot oprichting van de Europese Politiedienst (Europol) (2009/371/JHA).

[17] EMPACT (European Multidisciplinary Platform against Criminal Threats), EU-instellingen en agentschappen, derde landen en organisaties (publiek en privaat) die zich bezighouden met een pan-Europese of regionale dreiging van ernstige internationale en georganiseerde misdaad die door de Raad als prioriteit is aangewezen op basis van de dreigingsevaluatie van de ernstige en georganiseerde misdaad (vanaf 2013). Dit wordt gedaan door middel van een strategisch meerjarenplan of een strategisch doel dat is ontwikkeld door een ad-hocgroep van deskundigen van de genoemde actoren die concrete probleemgerichte oplossingen uitwerken om de als prioriteit aangewezen dreiging doeltreffend aan te pakken.

2011 in cijfers

- Europol heeft zijn informatiecapaciteiten en operationele deskundigheid gebruikt om autoriteiten in de lidstaten te ondersteunen in 13 697 grensoverschrijdende zaken - een stijging van 17% ten opzichte van 2010.
- Europol produceerde ter ondersteuning van onderzoeken van lidstaten:
  - 716 hitmeldingen
  - 984 crossmatchverslagen
  - 376 kennisproducten
  - 340 operationele analyseverslagen.

Tabel 1 hierna geeft een overzicht van het aantal operationele ondersteunende diensten die zijn geleverd aan onderzoeken van lidstaten opgesplitst naar type dienst. Voor de meeste typen geldt dat er in 2011 aanzienlijk meer diensten geleverd dan in het jaar daarvoor. Dit strookt met een algemene trend die voortvloeit uit de strategie van Europol om de aandacht te concentreren op operationele activiteit en impact.

Tabel 1: Type operationele steun dat in 2011 aan lidstaten is verleend

Type operationele steun (aantal keren verleend)	Totaal 2011	Totaal 2010
Forensische/technische steun	594	543
Financiële steun voor operationele bijeenkomsten	142	60
Financiële steun voor onderzoeken (vervalsing van de euro)	28	35
Organisatie van operationele of coördinatiebijeenkomsten	214	56
Mobiel kantoor (analyse op locatie)	84	31
Permanente aanwezigheidsdienst	26	-

Tabel 2: Percentage operaties dat in 2011 door Europol is ondersteund, opgesplitst naar misdaadcategorie

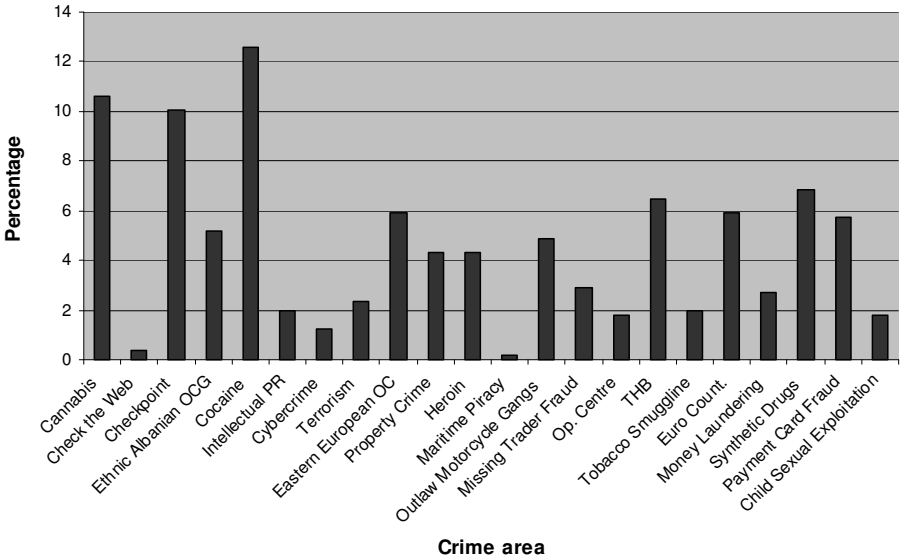

Percentage	**Percentage**	Outlaw Motorcycle Gangs	Motorbendes
Cannabis	Cannabis	Missing Trader Fraud	Btw-carrouselfraude
Check the Web	Check the Web	Op. Centre	Op. centrum
Checkpoint	Checkpoint	THB	Mensenhandel

Ethnic Albanian OCG	Etnische Albanese georganiseerde misdaadgroepen	Tobacco Smuggline	Tabakssmokkel
Cocaine	Cocaïne	Euro Count.	Vervalsing van de euro
Intellectual PR	Intellectuele-eigendomsrechten	Money Laundering	Witwassen van geld
Cybercrime	Computercriminaliteit	Synthetic Drugs	Synthetische drugs
Terrorism	Terrorisme	Payment Card Fraud	Fraude met betaalkaarten;
Eastern European OC	Oost-Europese georganiseerde misdaad	Child Sexual Exploitation	Seksuele uitbuiting van kinderen
Property Crime	Vermogenscriminaliteit		
Heroin	Heroïne	**Crime area**	**Misdaadcategorie**
Maritime Piracy	Zeepiraterij		

Tabel 3: Percentage in 2011 door Europol ondersteunde operaties per lidstaat

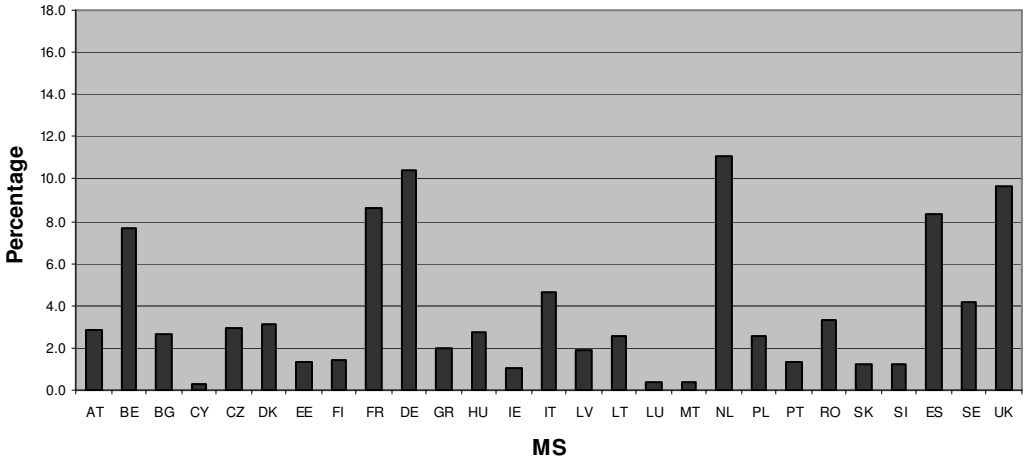

EN	**NL**
percentage	Percentage
MS	Lidstaat

Tevredenheidsonderzoek

Europol heeft in 2011 opnieuw om rechtstreekse feedback gevraagd aan leidinggevende rechercheurs waarvan de operaties door Europol waren ondersteund. Uit deze feedback bleek veel waardering voor de analyseproducten van Europol. Een greep uit de commentaren:

"De inlichtingenverslagen waren fantastisch – zowel de inhoud als de vormgeving waren uitstekend."

"… de analyseverslagen zijn al heel goed qua tijdigheid en volledigheid. Door de structuur en inhoud waren ze gemakkelijk te begrijpen en te gebruiken door de rechercheurs."

Respondenten meldden ook dat de kwaliteit van de expertise en de adviezen van Europol eveneens werd gewaardeerd en dat zij heel tevreden waren met de verschillende typen operationele bijstand die werd geboden, waaronder technische en forensische analyse, financiële ondersteuning van onderzoeken en geboden deskundigheid op het gebied van synthetische drugs en computercriminaliteit.

Ook de faciliteiten van Europol in Den Haag, de actiedagen, de financiële steun voor het bijwonen van operationele bijeenkomsten en analyse op locatie kregen een hoge waardering. Uit de commentaren van de geënquêteerde rechercheurs kwam duidelijk naar voren dat communicatie, coördinatie en operationele analyse tot de best gewaardeerde diensten van Europol behoorden.

"De technische ondersteuning werd zeer gewaardeerd door de rechercheurs in Lille; dit heeft hen tijd en werk bespaard. De technische rapporten van Europol-specialisten werden rechtstreeks en onmiddellijk door de rechercheurs gebruikt bij de ondervraging van verdachten."

"De geboden technische bijstand was zeer goed en was een belangrijke factor bij de identificatie van de 69 000+ verdachten op de website. Vermeldenswaard is ook de doeltreffende manier waarop Europol verwijzingen kon verspreiden onder deelnemende landen."

"Ik ben ervan overtuigd dat de deskundige bijstand van Europol tijdens de technische analyse van drukpersen zeer waardevol zal blijken te zijn wanneer de gearresteerden in staat van beschuldiging worden gesteld."

De respondenten deden enkele suggesties voor verbetering van de analyses en de operationele ondersteuning, waaronder tijdiger aanlevering van analyseverslagen en het in een eerder stadium inschakelen van Europol.

Tabel 4: Tevredenheidsonderzoek leidinggevende rechercheurs 2011

Type operationele steun	Gemiddelde score (op een schaal van 10)
Overige: "AWF Synergy op het gebied van deskundigheid op het gebied van apparatuur" "Naast hun vakbekwaamheid wil ik met nadruk wijzen op de beschikbaarheid van de Europol-collega's die aan de actiedag in Frankrijk deelnamen" "de AWF Twins-leden in de zaak. Zij stonden continu in contact met de rechtshandhavingsfunctionarissen die met het onderzoek waren belast"	9,5
Technische/forensische analyse (bijv. creditcards)	9,1
Technisch onderzoek op grondstoffen en machines (vervalsing van geld)	9,0

Financiële steun aan (euro)-onderzoeken	9,0
Het gebruik van **Europol-faciliteiten** in Den Haag	8,8
Actiedagen (coördinatie door Europol)	8,8
Financiële steun voor het bijwonen van operationele bijeenkomsten	8,5
Analyse op locatie	8,2
Steun bij de ontmanteling van een illegaal laboratorium	8,0
Steun bij de ontmanteling van een drukkerij	6,0

3.1 Drugs

Drugs vormen een groot probleem voor de burgers van Europa vanwege de invloed ervan op zowel de collectieve als de individuele gezondheid en veiligheid. De bestrijding van met drugs samenhangende criminaliteit is al een prioriteit van Europol sinds zijn oprichting. In 2011 had meer dan een kwart van de door Europol ondersteunde operaties betrekking op drugs.

3.1.1 Synthetische drugs

De Europese Unie blijft een belangrijke regio voor de illegale productie van synthetische drugs als amfetamine en ecstasy. Jaarlijks worden 60 tot 90 grootschalige productielocaties opgespoord en ontmanteld.

Bij onderzoeken in lidstaten worden ook vaak opslaglocaties ontdekt voor potentieel gevaarlijke chemische precursoren die worden gebruikt bij de productie van drugs. Deze chemische precursoren worden vanuit Azië de EU binnengesmokkeld of in de EU zelf geproduceerd.

Terwijl de productie van amfetaminen in de EU op een stabiel, maar hoog peil blijft, gaf die van ecstasy in 2011 een stijging te zien na een aanzienlijke daling in voorgaande jaren. Een opkomende trend in de EU is de snelle verbreiding van nieuwe psychoactieve stoffen. Het in 2011 gepubliceerde gezamenlijke rapport[18] van Europol en het Europees Waarnemingscentrum voor drugs en drugsverslaving (EWDD) bevat bijzonderheden over 41 nieuwe psychoactieve stoffen die officieel zijn gemeld aan de twee agentschappen. Dit is het grootste aantal stoffen dat ooit in één jaar is gemeld. Het betreft onder meer synthetische cannabinoïden, synthetische cathinonen en synthetische afgeleiden van andere reeds lang bekende drugs.

De operationele ondersteuning van Europol omvat onder meer de coördinatie en het initiëren van criminele drugsonderzoeken en het verlenen van steun op locatie aan rechtshandhavingsinstanties in de EU tijdens de beveiligde ontmanteling van illegale drugsproductiefaciliteiten en het verzamelen van het noodzakelijke bewijs. Europol voert ook technisch onderzoek uit op speciaal gemaakte apparatuur en standaardapparatuur die in beslag is genomen in faciliteiten voor de productie en opslag van drugs.

Het Europol-systeem voor vergelijking van illegale laboratoria**(Europol Illicit Laboratory Comparison System – EILCS)** bevat gedetailleerde fotografische en technische informatie over locaties voor de productie, opslag en het dumpen van afvalproducten van synthetische drugs. Dit maakt het mogelijk verbanden te leggen tussen in beslag genomen apparatuur, materialen en chemicaliën. Daarnaast bevat het **Europol Synthetic Drug System (ESDS)** informatie over werkwijzen en belangrijke inbeslagnames. Zo kunnen overeenkomsten tussen inbeslagnames worden vastgesteld en is het gemakkelijker een profiel op te stellen van misdaadgroepen en deze aan te pakken.

[18] Jaarlijks gezamenlijk verslag 2010 van het EWDD en Europol over de uitvoering van het besluit van de Raad (2005/387/JBZ) inzake de uitwisseling van informatie, de risicobeoordeling en de controle ten aanzien van nieuwe psychoactieve stoffen.

Operatie De-Bads

Belangrijkste misdaadgebied Productie van en handel in ecstasy, amfetaminen, cannabis en cocaïne

Deelnemende landen België, Nederland

Bijdrage van Europol

- Organiseerde operationele bijeenkomsten om informatie uit te wisselen
- Europol-analisten produceerden acht analyseverslagen waarin operationele verbanden werden vastgesteld

Omvang van de operatie

De Belgische politie[19] startte een onderzoek naar een Belgisch-Nederlandse misdaadgroep die zeer actief was in de productie van en de handel in synthetische drugs.

Nadat de politie in de regio Gent in België 62 kg amfetaminen in beslag had genomen, werd duidelijk dat deze drugs bestemd waren voor een lokale motorbende. In nauwe samenwerking met de Nederlandse politie[20] werd vervolgens een mogelijke productielocatie in Tilburg in Nederland geïdentificeerd. Deze samenwerking leidde tot arrestaties en de inbeslagneming van grote hoeveelheden drugs.

Als resultaat van internationale samenwerking:

- werden 12 mensen gearresteerd: 9 in België en 3 in Nederland voor uitlevering aan België;
- werden huizen in België doorzocht en werd 36 kg amfetaminen gevonden;
- leidden nog 10 huiszoekingen tot de ontmanteling en inbeslagname van twee cannabiskwekerijen, 1 kg amfetaminen, 100 ecstasy-pillen en 5 liter amfetamineolie;
- nam de Nederlandse politie een half kilo cocaïne, 30 kg ecstasy-pillen (150 000 pillen), 5 kg ecstasy-poeder en 720 liter chemische stoffen voor de productie van ecstasy-pillen in beslag.

3.1.2 Cocaïne

Cocaïne is na cannabis de meest gebruikte illegale drug in Europa. In het afgelopen jaar zouden ongeveer vier miljoen Europeanen cocaïne hebben gebruikt[21] en naar schatting 14,5 miljoen volwassenen (tussen 15 en 64 jaar oud) hebben ooit in hun leven cocaïne gebruikt. Dit weerspiegelt de snel groeiende handelsstromen en de verbreiding van het gebruik van cocaïne in Europa. De Europese Unie is na de Verenigde Staten nog altijd de grootste consument van cocaïne in de wereld.

De belangrijkste herkomstlanden van cocaïne zijn Colombia, Peru en Bolivia. De drug komt vooral via Spanje en Portugal de EU binnen, maar in toenemende mate ook via de westelijke Balkanlanden en Zuidoost-Europa. West-Afrika wordt gebruikt als overslag- en opslagregio voor cocaïne uit Latijns-Amerika met bestemming Europa.

[19] Belgische federale gerechtelijke politie in Dendermonde.
[20] Nationale Recherche van het Korps landelijke politiediensten.
[21] Europees Waarnemingscentrum voor drugs en drugsverslaving (EWDD), Jaarverslag 2011, Stand van de drugsproblematiek in Europa.

Het zijn echter niet alleen Europese criminele netwerken die cocaïne de EU binnensmokkelen. Ook misdaadgroepen uit Colombia (waaronder de FARC), de Dominicaanse Republiek, West-Afrika, de westelijke Balkanlanden, Mexico, Rusland en de voormalige Sovjet-Unie (bijv. Oekraïne, Georgië en Moldavië) zijn actief op dit gebied.

Bij Europol vallen aan cocaïne gerelateerde georganiseerde criminele netwerken onder een specifiek project. Dit project behelst onder meer:

- gecentraliseerde diensten voor de snelle en efficiënte verwerking en analyse van gegevens over criminele netwerken voor cocaïnehandel;
- de verspreiding van analyseverslagen ter ondersteuning van lopende onderzoeken van lidstaten, met als resultaat de arrestatie van 'high-value targets' en de inbeslagname van tonnen cocaïne;
- het vaststellen van mogelijkheden voor de vorming van gezamenlijke onderzoeksteams en de uitvoering van gezamenlijke operaties en parallelle onderzoeken ten behoeve van een Europa-brede samenwerking op het gebied van rechtshandhaving;
- het verstrekken van tactische en strategische informatie aan lidstaten over belangrijke verdachten en hun handlangers;
- het traceren van de geldstromen die voortkomen uit de cocaïnehandel en het bijstaan van lidstaten bij het bevriezen en in beslag nemen van deze illegale opbrengsten om zo de positie van de misdaadgroepen die cocaïne produceren en erin handelen, te verzwakken;
- het initiëren en versterken van operationele en strategische samenwerking en van de uitwisseling van informatie tussen EU- en niet-EU-landen, met name met het oog op de ontwrichting van de criminele netwerken.

Binnen dit speciale project maakt Europol gebruik van het **Europol Cocaine Logo System**, dat bestaat uit de databases Cocaine Logo, Cocaine Punch en Specific Means of Concealment.

Operatie Aigle 35/Vortice Due

Belangrijkste misdaadgebied Cocaïnehandel

Deelnemende landen België, Frankrijk, Duitsland, Italië, Nederland

Bijdrage van Europol

- Faciliteerde de organisatie van operationele bijeenkomsten
- Coördineerde een aantal politieoperaties
- Verzamelde grote hoeveelheden gegevens en inlichtingen
- Ondersteunde de relevante rechercheteams in de lidstaten met een groot aantal inlichtingenverslagen
- In een aantal gevallen was de juiste identificatie van belangrijke verdachten gebaseerd op inlichtingenwerk van Europol.

Omvang van de operatie

Europol en Eurojust ondersteunden maatregelen om bijna 100 Albanees-sprekende cocaïnehandelaren die actief waren in vijf EU-landen, voor het gerecht te brengen.

In het Italiaanse onderzoek werd de aandacht, die aanvankelijk uitging naar Camorra-clans en 'Ndrangheta-families', verplaatst naar Albanees-sprekende misdaadgroepen. Deze activiteit leidde tot de identificatie van 76 verdachten en het aanhangig maken van hun zaken bij de plaatselijke gerechtelijke autoriteiten. 40 van deze verdachten werden gearresteerd, andere bleven op vrije voeten. Daarnaast werden vier zeer belangrijke Albanese misdadigers

in Italië en België gearresteerd in verband met cocaïnehandel. De belangrijkste gearresteerde criminelen werden uiteindelijk in 2011 veroordeeld tot zware straffen.

Als resultaat van internationale samenwerking:

- werd een belangrijk netwerk ontmanteld van grotendeels Albanees-sprekende criminelen die zich bezighielden met cocaïnehandel;
- werden in het kader van het Italiaanse onderzoek 40 personen gearresteerd, en werden 6 kg heroïne, 2,5 kg cocaïne en diverse stoffen voor het versnijden van drugs, verpakkingsmaterialen en apparatuur in beslag genomen;
- werden in Italië en België vier zeer belangrijke Albanese criminelen gearresteerd in verband met cocaïnehandel;
- arresteerde de Franse politie 22 Albanees-sprekende verdachten en nam zij 3,2 kg heroïne en 127 000 EUR aan contant geld in beslag;
- leidde het Nederlandse onderzoek tot de inbeslagneming van 20 kg cannabis en van vuur- en andere wapens;
- is in Duitsland onderzoek gedaan naar 7 mensen, van wie er 3 zijn gearresteerd;
- heeft het onderzoek in België geleid tot de arrestatie van 3 mensen en de inbeslagneming van 30 kg cannabis, stoffen voor het versnijden van drugs, verpakkingsmaterialen en apparatuur.

Operatie Salonica

Belangrijkste misdaadgebied	Productie van en handel in cocaïne en cannabis
Deelnemende landen	Albanië, Oostenrijk, België, Duitsland, Italië, Voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië, Servië, Spanje

Bijdrage van Europol

- Coördineerde analytische ondersteuning van de operatie
- Faciliteerde de organisatie van operationele bijeenkomsten
- Verzamelde gegevens en inlichtingen voor operationele analyse
- Faciliteerde de internationale operatie voor het volgen van de vrachtwagen met de zending door Europa en uiteindelijk naar Albanië, waar de drugs werden onderschept.

Omvang van de operatie

Deze internationale politieoperatie leidde tot de ontmanteling van een criminele organisatie die bestond uit Spaanse, Marokkaanse en Albanese staatsburgers die grote partijen Colombiaanse cocaïne en Marokkaanse hasjiesj importeerden en distribueerden in Europa. Het criminele netwerk werkte samen met een drugskartel om cocaïne op industriële schaal te verkrijgen en beschikte in verscheidene Europese landen over een infrastructuur voor de distributie van drugs.

Een gigantische zending cocaïne, die was opgelost in 13 ton palmolie, was vanuit Colombia verscheept en via Antwerpen in België naar Albanië vervoerd, waar de zending uiteindelijk in beslag werd genomen door de Albanese rechtshandhavingsautoriteiten.

De criminele groep handelde ook in diverse andere drugs. Een van de takken van de organisatie kweekte cannabis, en een andere organiseerde de aanvoer van hasjiesj uit verschillende bronnen. De groep transporteerde ook regelmatig hasjiesj van Spanje naar

Italië en Nederland via commercieel wegtransport, waarbij de hasjiesj werd verborgen in de cabines van vrachtauto's.

Als resultaat van internationale samenwerking:

- werden bijna een ton cocaïne en 160 kg hasjiesj in beslag genomen;
- werd na 22 arrestaties, onder meer van een aantal van de sleutelfiguren, het internationale criminele drugsnetwerk ontmanteld;
- werd ook de criminele groep in Albanië die belast was met extractie van de cocaïne uit de palmolie, ontmanteld.

3.1.3 Heroïne

De Europese Unie is ook een belangrijke markt voor opiaten. Hoewel vraag en aanbod van opiaten, hoofdzakelijk heroïne, relatief gering zijn vergeleken met andere illegale drugs, zoals cannabis en synthetische drugs, brengt het gebruik ervan enorme maatschappelijke, economische en gezondheidsproblemen met zich mee. Heroïne wordt daarom beschouwd als een grote bedreiging van de veiligheid en gezondheid van de Europese samenleving.

De mondiale heroïnehandel wordt overheerst door grootschalige teelt en productie in Afghanistan. Dit land is nog altijd verreweg de belangrijkste bron van de heroïne die in de EU wordt aangetroffen. Veel van deze heroïne verlaat Afghanistan via de grenzen met Pakistan en Iran, de landen die de kortste en meest directe routes leveren.

Hoewel de directe smokkel per vliegtuig vanuit Pakistan naar sommige Europese landen toeneemt, komen er ook grote hoeveelheden heroïne per schip naar de EU, via havens in Afrika. Er zijn duidelijke aanwijzingen dat Afrika in de afgelopen jaren een belangrijke hub is geworden voor de invoer van heroïne in Europa. Dit is ongetwijfeld het gevolg van de intensivering van het toezicht op en de controle van de grenzen op traditionele routes.

Vanuit Iran wordt heroïne over de grens naar Turkije gesmokkeld, vanwaar het naar Europa wordt vervoerd via de zogenaamde Balkan-routes, een netwerk van talloze smokkelmogelijkheden door de regio. Hoewel de smokkelpatronen naar Europa steeds diverser worden als gevolg van regionale ontwikkelingen op het gebied van politiek, infrastructuur en rechtshandhavingsactiviteiten, blijft de Balkan-route het populairst. Er wordt naar schatting jaarlijks ongeveer 100 ton heroïne via de Balkan-landen vervoerd, waarvan 85 ton uiteindelijk de meest lucratieve consumentenmarkt – West- Europa – bereikt.

In 2011 was Europol betrokken bij een breed scala aan operationele ondersteunende activiteiten die verband hielden met de handel in heroïne, waarbij voornamelijk handelaren uit de EU, Turkije, West-Afrika en Pakistan waren betrokken. Ook criminele netwerken die zijn betrokken bij het smokkelen van de essentiële chemische precursor van heroïne - azijnzuuranhydride - naar Afghanistan, waren een prioriteit.

Hoewel de inspanningen van Europol zich in het bijzonder richten op de handel in heroïne, is het een feit dat heroïne uiterst moeilijk te fabriceren is zonder azijnzuuranhydride, reden waarom er zeer veel vraag naar deze stof is onder handelaars, die proberen grote hoeveelheden te onttrekken aan legitieme commerciële chemische bedrijven, waaronder bedrijven die in de EU zijn gevestigd. Europol was vorig jaar betrokken bij diverse geruchtmakende zaken op het gebied van de handel in azijnzuuranhydride in de EU, waarbij meer dan 30 ton – naar alle waarschijnlijkheid bestemd voor de heroïneproductie in Afghanistan - in beslag werd genomen. Deze chemische stof, die aan internationale regelgeving is onderworpen, kan tegen een groothandelsprijs van 1 USD per liter worden gekocht, maar brengt in het zuiden van Afghanistan op de illegale markt tot wel 400 keer zoveel op.

Subproject Watani

Belangrijkste misdaadgebied Illegale productie van heroïne

Deelnemende landen Bulgarije, Duitsland, Hongarije, Oostenrijk, Roemenië, Slovenië, Slowakije, Tsjechië, US DEA[22]

Bijdrage van Europol

- Initieerde en organiseerde in samenwerking met Eurojust en US DEA verscheidene succesvolle operationele bijeenkomsten om de lopende onderzoeken te coördineren en om informatie uit te wisselen
- Leverde deskundigheid, met name op de terreinen operationele samenwerking en de ontwikkeling van gegevens over misdaad.
- Deskundigen van Europol ondersteunden onderzoeken van lidstaten door gegevens van zaken te analyseren en operationele verbanden te identificeren.

Omvang van de onderzoeken

Deze georganiseerde misdaadgroep was betrokken bij de handel in aanzienlijke hoeveelheden van een essentiële chemische precursor van heroïne. De onderzoeken hebben tot nu toe geleid tot vier gecoördineerde inbeslagnemingen van azijnzuuranhydride, waaronder één buiten de EU.

Als resultaat van internationale samenwerking:

- is een groot crimineel netwerk ontmanteld dat zeer actief betrokken was bij de handel in azijnzuuranhydride binnen en buiten de EU;
- is al meer dan 30 ton van deze essentiële precursor in beslag genomen, een hoeveelheid die zeer aanzienlijk is in termen van de hoeveelheid heroïne die hiermee had kunnen worden geproduceerd.

3.1.4 Cannabis

Over het geheel genomen is cannabis de belangrijkste drug in de EU in termen van productie, handel en gebruik in zijn diverse vormen: plantdelen (marijuana), cannabishars (hasjiesj) en cannabisolie. De EU is een belangrijke consument van cannabis. Daarnaast is de productie ervan in veel landen een aanzienlijk probleem.

De handel in en de productie van cannabis is voor veel criminelen aantrekkelijk, omdat het wordt gezien als een activiteit met een laag risico. Daarom zijn veel misdaadgroepen betrokken bij de productie van en de handel in cannabis en bij het witwassen van geld dat uit die activiteiten wordt verkregen. Deze criminele netwerken zijn echter vrijwel nooit uitsluitend actief op het gebied van cannabis. Vaak houden zij zich bezig met diverse drugs, in uiteenlopende combinaties, afhankelijk van geografische en etnische factoren of simpelweg de kansen die zich voordoen.

Europol initieert, ondersteunt en coördineert inlichtingenaspecten van cannabisonderzoek en verbetert de uitwisseling van informatie, kennis en ervaringen betreffende de handel in cannabis. Twee subprojecten richten zich op de groothandel in cannabis en op de teelt en productie daarvan. Europol heeft voornamelijk inlichtingen verkregen over lopende onderzoeken naar de handel in cannabis, waarbij het accent lag op de routes tussen Noord-Afrika en Scandinavië.

[22] United States Drug Enforcement Administration.

Europol ontwikkelt het **Europol Cannabis Cultivation Site Comparison System** (ECCCS) en het **Europol Logo System on Cannabis** (ELSC). Ook nemen wij deel aan de **Europese deskundigengroep inzake cannabis** (EEGC), die al ondersteuning heeft geleverd in diverse operaties.

In 2011 leverden gespecialiseerde Europol-teams steun aan diverse onderzoeken via ad-hocanalyse en forensische activiteiten ter plaatse. Dankzij het Nederlandse initiatief voor een gemeenschappelijke actietaskforce is de hoeveelheid inlichtingen die wij ontvangen, aanzienlijk toegenomen. Dit heeft op zijn beurt weer geleid tot een groot aantal analytische producten die hebben bijgedragen aan onze kennis van de situatie in Nederland en het mogelijk hebben gemaakt meer verbanden met lopende onderzoeken in andere lidstaten te leggen.

Bij Europol in Den Haag is een cursus gegeven over de **ontmanteling van inpandige illegale cannabisteeltlocaties**, waaraan is deelgenomen door vertegenwoordigers van 20 EU-landen.

Twee deskundigen uit België en Nederland presenteerden hun kennis over de methoden en risico's van de ontmanteling van deze kwekerijen door rechtshandhavingsfunctionarissen. De cursus verschafte deelnemers de informatie die zij nodig hebben om de locaties met succes te ontmantelen en het bewijsmateriaal te behouden. Ook presenteerden deskundigen bijzonderheden over de operationele mogelijkheden van Europol, waarna de deelnemers naar België reisden voor praktijkoefeningen met gesimuleerde inpandige kwekerijen.

Operatie Mango

Belangrijkste misdaadgebied Handel in cannabis en vervalste euro's

Deelnemende landen Spanje. Gevolgen voor 20 EU-landen

Bijdrage van Europol

- Als het centrale bureau van de Europese Unie voor de bescherming van de euro heeft Europol een belangrijke rol gespeeld in de operatie, door het coördineren van onderzoeken in de landen die werden getroffen door de activiteiten van de vervalsers.

Omvang van de operatie

Deze misdaadgroep werd al enige tijd door de Spaanse nationale politie geobserveerd in verband met drugshandel en vervalsing van euro's. De Spaanse autoriteiten ontmantelden het eerste deel van het criminele netwerk door de inbeslagneming van meer dan een ton cannabis en de arrestatie van 11 verdachten. Daarna werd het onderzoek voortgezet, nu met vervalsing van euro's als belangrijk aandachtspunt.

De belangrijkste vervalser was de eigenaar van een bedrijf dat vlees in blik verhandelde. De clandestiene drukkerij werd in zijn bedrijf aangetroffen. Hij gebruikte het bedrijf als dekmantel voor de illegale drukkerij, waar biljetten van 50 euro werden geproduceerd. De misdaadgroep importeerde daarnaast valse biljetten van 20, 50 en 100 euro uit Italië voor verdere distributie in Europa.

Als resultaat van internationale samenwerking:

- werd een misdaadgroep ontmanteld die verantwoordelijk was voor handel in drugs en de distributie van meer dan twee miljoen aan vervalste euro's in 20 landen van de EU;
- werd 1,5 miljoen aan valse eurobiljetten in beslag genomen, evenals materialen voor de massaproductie van meer valse eurobiljetten;
- werd meer dan een ton cannabis in beslag genomen;
- werden ook machines en gereedschappen gevonden voor het vervalsen van Spaanse identiteitsdocumenten.

3.2 Mensenhandel

Mensenhandel bleef ook in 2011 een ernstig probleem in de EU. Bij deze vorm van criminaliteit worden mensen als handelswaar behandeld en worden hun mensenrechten geschonden.

Het is niet gemakkelijk de omvang en de aard van mensenhandel in de EU vast te stellen, niet in de laatste plaats doordat mensenhandel vaak schuilgaat achter andere soorten criminaliteit, zoals prostitutie, illegale immigratie en arbeidsgeschillen. Dit leidt er vaak toe dat mensenhandel niet als zodanig wordt geregistreerd of onderzocht.

Het is onvermijdelijk dat er meer EU-onderdanen worden geïdentificeerd als slachtoffers van mensenhandel. Dit heeft ermee te maken dat sommige traditionele landen van herkomst nu lid zijn van de EU en dat andere EU-onderdanen meer mogelijkheden en vrijheid hebben om naar het buitenland te reizen en daar te werken. Belangrijke landen van herkomst, zoals de Russische Federatie, Oekraïne, Belarus, Turkije, Moldavië en de westelijke Balkan-landen, zijn nu nog maar één grensovergang van de EU verwijderd, en onderdanen van deze staten worden in onderzoeken van rechtshandhavingsinstanties in de EU regelmatig geïdentificeerd als slachtoffers danwel mensenhandelaren.

De EU is ook een werkgebied voor mensenhandelnetwerken uit Azië, Afrika en Zuid-Amerika, en het aantal mensen uit deze continenten die worden geïdentificeerd als slachtoffer of als verdachte van mensenhandel, is toegenomen.

Hoewel seksuele uitbuiting de meest gemelde vorm van mensenhandel is, komt ook arbeidsuitbuiting veel voor. Dit wordt echter vaak niet ontdekt, omdat men in het algemeen niet erg bekend is met deze problematiek. Dankzij een toename van het aantal ontdekte gevallen is in 2011 een nieuwe trend aan het licht gekomen waarbij mensenhandelaren gebruikmaken van de mogelijkheden van internet om reclame te maken voor seksdiensten of om mensen te werven.

Europol heeft in 2011 actieve ondersteuning geleverd aan 22 onderzoeken op hoog niveau naar mensenhandel. Wij leverden operationele ondersteuning op locatie door middel van de inzet van het mobiele kantoor, waardoor onderzoekers rechtstreeks vanuit het veld toegang kregen tot databases en analyse-instrumenten.

Operatie Veerde

Belangrijkste misdaadgebied Mensenhandel

Deelnemende landen Tsjechië, Verenigd Koninkrijk

Bijdrage van Europol

- Dankzij deze operatie kon een mensenhandelnetwerk worden aangepakt vanaf de eerste fase van de werving tot en met de fase van uitbuiting. De operatie verliep zeer succesvol door de inzet van een gemeenschappelijk onderzoeksteam, waarin ook Europol en Eurojust waren vertegenwoordigd.

Omvang van de operatie

Parallelle onderzoeken in Tsjechië en het Verenigd Koninkrijk richtten zich op een georganiseerde misdaadgroep die Tsjechische vrouwen overhaalde naar het Verenigd Koninkrijk te gaan met de belofte van 30 000 Tsjechische kronen voor schijnhuwelijken met Britse burgers. De meeste meisjes ontvingen dat geld nooit; hun nieuwe paspoorten bleven in het bezit van de georganiseerde misdaadgroep en konden worden hergebruikt voor meisjes die op de betrokkene leken.

Bij aankomst in het Verenigd Koninkrijk werden de Tsjechische vrouwen lichamelijk mishandeld, verkracht en gedwongen in de prostitutie te werken of te trouwen met onderdanen van Pakistan of India met als doel deze mannen een legale status te geven. De georganiseerde misdaadgroep lichtte ook het socialezekerheidsstelsel van de Verenigd Koninkrijk op.

Als resultaat van internationale samenwerking:

- werden 11 mensen gearresteerd in het Verenigd Koninkrijk en Tsjechië, waardoor de georganiseerde misdaadgroep werd ontmanteld.

Gemeenschappelijke onderzoeksteams (GOT's)

Gemeenschappelijke onderzoeksteams kunnen worden opgezet om de samenwerking tussen politie-organisaties verder te verbeteren. De teams bestaan uit gerechtelijke en politieautoriteiten uit minstens twee lidstaten. Zij zijn gedurende een beperkte periode verantwoordelijk voor de uitvoering van strafrechtelijk onderzoek naar specifieke zaken. Europol en Eurojust kunnen het werk van de GOT's coördineren en eraan deelnemen.

In 2011 nam Europol deel aan 17 gemeenschappelijke onderzoeksteams; het was actief betrokken bij en verleende steun aan verscheidene andere GOT's zonder dat daarvoor een formele overeenkomst was gesloten.

COSPOL (Comprehensive Operational Strategic Planning for the Police) betreffende de georganiseerde misdaad in de westelijke Balkan (WBOC)

Na intensieve rechtshandhavingsactiviteiten met internationale politiële en justitiële samenwerking heeft de COSPOL WBOC-groep een van zijn hoofddoelen voor 2011 behaald en zijn 18 voortvluchtige Albanezen, die vele jaren op vrije voeten hadden weten te blijven, gearresteerd.

Mede dankzij de diensten van Europol, COSPOL WBOC en het NCB[23] in Rome identificeerden Italiaanse gerechtelijke autoriteiten belangrijke criminelen en konden zij de Albanese autoriteiten inlichtingen verstrekken die hen hielpen deze zware misdadigers te vinden en te arresteren.

Een sleutel tot dit succes was de medewerking van de Albanese autoriteiten, die 18 Albanese misdadigers opspoorden en arresteerden; deze criminelen werden gezocht wegens ernstige georganiseerde misdaden, waaronder lidmaatschap van een internationale criminele organisatie, moord, drugs- en wapenhandel, illegale immigratie en uitbuiting in de vorm van prostitutie.

De gearresteerde personen worden uitgeleverd aan Italië op basis van een nieuw uitleveringsprotocol tussen Italië en Albanië. Dit wettelijke instrument vergemakkelijkt de rechtshandhavingsinteractie tussen de beide landen enorm en vormt een belangrijke mijlpaal voor toekomstige politiële en justitiële samenwerking in deze regio.

* Het COSPOL-project was een multilateraal rechtshandhavingsinstrument dat is ingesteld in het kader van de taskforce Europese hoofden van politie (European Police Chiefs Task Force - EPCTF). Er is overeengekomen dat het project zal worden geïntegreerd in het nieuwe EMPACT-project voor de westelijke Balkan, dat is ingesteld als onderdeel van de beleidscyclus van de Europese Unie.

[23] Nationale centrale bureau van Interpol in Rome.

3.3 Gefaciliteerde illegale immigratie

Onder 'gefaciliteerde illegale immigratie' wordt een aantal ernstige misdaden verstaan die alle ten doel hebben uit financieel winstbejag mensen te helpen toegang te krijgen tot een land of daar te verblijven, waarbij de wetten van dat land worden geschonden. Gefaciliteerde illegale immigratie omvat dus de productie en het kopen van vervalste reisdocumenten of vergunningen die onder valse voorwendselen zijn verkregen, evenals de verzorging van clandestien transport of andere steun met het oog op illegale toegang of verblijf — vaak gekoppeld aan een aantal andere criminele activiteiten.

In het algemeen zijn misdaadgroepen die illegale immigratie faciliteren, georganiseerd in losse netwerken van kleinere groepen, en de meeste hebben etnische of andere culturele banden met de illegale immigranten die zij helpen. De betrokken georganiseerde misdaadgroepen zijn zeer flexibel en zijn in staat tot grensoverschrijdende samenwerking, ongeacht etnische verschillen — zelfs in regio's met een traditie van etnische conflicten. De facilitatoren hebben een scherp oog voor veranderingen in de maatschappij (rechtshandhavingstactieken, veranderingen in wet- en regelgeving, nieuwe of goedkopere transportroutes of nieuwe grensovergangen) en maken daar gebruik van.

Europol biedt analytische ondersteuning aan EU-lidstaten bij de bestrijding van gefaciliteerde illegale immigratie. De criminele netwerken die zich bezighouden met het faciliteren van illegale immigratie, zijn soms ook actief op andere misdaadgebieden, zoals vervalsing van reisdocumenten, drugshandel, witwassen van geld en mensenhandel.

Europol heeft dit onderwerp onderverdeeld in subprojecten die zich richten op specifieke georganiseerde misdaadgroepen, nationaliteiten, werkwijzen of geografische gebieden. In 2011 waren er negen actieve subprojecten, die zich richtten op gefaciliteerde illegale immigratie vanuit Vietnam, Irak, Afghanistan, Iran, Zuid-Azië, Noord-Afrika en China, en op de productie en distributie van vervalste documenten. Ook levert Europol ondersteuning aan Italië bij de bestrijding van illegale immigratie vanuit Noord-Afrika naar Italië, en aan Griekenland bij de bestrijding van netwerken die actief zijn aan de Turks-Griekse grens.

Europol maakt deel uit van twee gemeenschappelijke onderszoeksteams: een op het gebied van schijnhuwelijken en een op dat van de smokkel van onderdanen van Sri Lanka naar de EU via Finland.

Europol gaf in 2011 ondersteuning aan negen grote Europese operaties die gericht waren op criminele netwerken die illegale immigratie faciliteren.

- Deze operaties leidden tot de arrestatie van 161 verdachten van het faciliteren van illegale immigratie.
- Operationele activiteiten werden gecoördineerd tijdens bijeenkomsten die door Europol werden georganiseerd en gefaciliteerd.
- Europol was aanwezig in de operationele coördinatiecentra en bood steun in de vorm van technische deskundigheid, gespecialiseerde apparatuur voor het extraheren van gegevens en het mobiele kantoor.
- Tijdens de onderzoeksfasen richtten Europol-functionarissen zich op operationele analyses en werden in veel gevallen verbanden met andere EU-onderzoeken vastgesteld.

Operatie Cestia

Belangrijkste misdaadgebied Gefaciliteerde illegale immigratie van Afghaanse onderdanen

Deelnemende landen Frankrijk, Duitsland, Italië

Bijdrage van Europol

- Het mobiele kantoor van Europol werd voor de duur van de live operatie ingezet op het hoofdkantoor van de Italiaanse politie in Rome, met een analist en een specialist op het gebied van illegale immigratie.
- Europol-deskundigen boden tijdens het hele onderzoek ondersteuning in de vorm van technische expertise en operationele analyse, stelden verscheidene inlichtingenverslagen op en faciliteerden de uitwisseling van informatie.

Omvang van de operatie

Europol ondersteunde een door Italië geleide actiedag die gericht was op een omvangrijk netwerk voor migrantensmokkel. Dit grensoverschrijdende onderzoek werd mede gecoördineerd door Eurojust en duurde bijna twee jaar.

Het onderzoek richtte zich op het smokkelen van Afghaanse onderdanen uit Afghanistan via Pakistan, Iran en Turkije. Vandaar werden de migranten via Griekenland naar Rome gesmokkeld. Vanuit Rome waren de drie populairste bestemmingen het Verenigd Koninkrijk, Noorwegen en Zweden. De migranten zouden voor de hele reis van Afghanistan naar Italië zo'n 3 500 EUR tot 5 000 EUR hebben betaald. De duur van de reis varieerde van enkele dagen tot vele weken. Tussen 2008 en 2011 werden naar schatting ongeveer 200 migranten per maand naar de EU gesmokkeld; daarvan zou 20% minderjarig zijn. Bij de huiszoekingen tijdens de operatie zijn minderjarige Afghanen aangetroffen.

Het criminele netwerk was goed georganiseerd en had cellen in een groot aantal landen. De groep had ook toegang tot vervalste identiteitsdocumenten van EU-landen en maakte gebruik van Hawala-bankieren om geld over te maken tussen de verschillende delen van het netwerk in het Verenigd Koninkrijk, Frankrijk, Italië, Pakistan, Iran en Griekenland. De belangrijkste organisatoren achter het netwerk woonden in het Verenigd Koninkrijk.

Als resultaat van internationale samenwerking:

- werden 26 mensen gearresteerd, voornamelijk in Italië, maar ook in Frankrijk en Duitsland.

Hawala (ook bekend onder de naam 'hundi') is een informeel systeem voor de overdracht van geld op basis van leveringen en erewoord van een enorm netwerk van geldhandelaren, voornamelijk in het Midden-Oosten, Noord-Afrika, de hoorn van Afrika en zuidelijk Azië.

In de simpelste variant van het hawala-systeem wordt geld overgemaakt via een netwerk van hawala-handelaren, ook wel hawaladars genoemd. Hierbij wordt geld overgemaakt zonder dat er daadwerkelijk geld wordt verplaatst. Een klant benadert een hawala-handelaar in de ene stad en geeft hem een som geld die moet worden overgemaakt naar een ontvanger in een andere stad, meestal in een ander land. De handelaar belt een hawala-handelaar in de stad van de ontvanger, geeft instructies over het uit te betalen bedrag (meestal met aftrek van een kleine provisie) en belooft de schuld op een latere datum te vereffenen.

In sommige delen van de wereld is dit de enige mogelijkheid om legaal geld over te maken en het systeem is zelfs gebruikt door hulporganisaties in gebieden waar het de best

functionerende instelling is. De overboekingen zijn meestal informeel en worden niet daadwerkelijk gereguleerd door overheden, en dat is weer een belangrijk voordeel voor klanten die belastingen of valutacontrole willen ontlopen of die zich bezighouden met illegale immigratie.

Operatie Schwarz/White

Belangrijkste misdaadgebied Smokkel van illegale Vietnamese immigranten

Deelnemende landen Duitsland, Frankrijk, Hongarije, Tsjechië, Verenigd Koninkrijk

Bijdrage van Europol

- Ondersteuning en coördinatie van de operatie in vijf landen, in samenwerking met Eurojust

Omvang van de operatie

Europese politiediensten ondernamen actie tegen een aantal goed ontwikkelde criminele netwerken die diensten aanboden aan potentiële immigranten om illegaal van Vietnam naar het Verenigd Koninkrijk te reizen.

Daartoe verstrekten zij valse documenten aan de Vietnamezen, vlogen ze hen naar Moskou en smokkelden zij hen vervolgens de EU binnen met treinen, auto's of vrachtwagens. Degenen die naar het Verenigd Koninkrijk wilden gaan, konden hiervoor tegen betaling van 2000-3000 EUR gebruikmaken van de diensten van een groep Koerdische criminelen uit Irak, die de reis vanuit België en Frankrijk regelden. De immigranten werden verborgen in bestelbusjes of vrachtauto's voor de overtocht over het Kanaal.

De criminele facilitatoren boden ook een duurdere methode aan (10 000 - 15 000 EUR met aankomstgarantie). Deze hield in dat de immigranten illegaal Hongaarse en Tsjechische Schengen-visa kregen die in Hanoi waren afgegeven voor zakenreizen. Zij konden dan rechtstreekse vluchten naar Parijs nemen, waar zij in afwachting van het laatste deel van hun reis naar het Verenigd Koninkrijk werden ondergebracht in safehouses die door de criminele facilitatoren werden geregeld. Dit was een goed ontwikkeld netwerk met cellen in Polen, Tsjechië, Duitsland, Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk en Vietnam.

Er werden politieacties uitgevoerd in Lille, Parijs, Londen, Praag, Berlijn, München en Boedapest, waarbij verscheidene vermeende safehouses werden binnengevallen.

Frankrijk ontmantelde een door immigranten gebruikt doorgangskamp in Grande–Synthe, vlakbij Duinkerken. 38 immigranten (14 Vietnamezen en 17 immigranten met diverse andere nationaliteiten) werden opgepakt in dit kamp, waar zij zeer dicht op elkaar leefden.

Als resultaat van internationale samenwerking:

- werden verdachten van criminele facilitering gearresteerd in Frankrijk (19), Duitsland (8), Hongarije (5), Tsjechië (2) en het Verenigd Koninkrijk (1);
- werd in Frankrijk een inpandige cannabiskwekerij ontdekt.

Operatie Truck

Belangrijkste misdaadgebied Chinees netwerk van facilitatoren van illegale immigratie

Deelnemende landen Frankrijk, Portugal, Verenigd Koninkrijk

Bijdrage van Europol

- Het bij Europol ingerichte coördinatiecentrum bood alle gespecialiseerde communicatiemiddelen die nodig zijn voor ondersteuning en coördinatie in realtime. Er waren vertegenwoordigers aanwezig van alle betrokken onderzoeksinstanties.
- Het coördinatiecentrum werd ondersteund door Eurojust, dat een waardevolle bijdrage op gerechtelijk niveau bood.
- Analisten van Europol verstrekten analyseverslagen over de criminele inlichtingen die werden verzameld.

Omvang van de operatie

De operatie was gericht op een Chinees netwerk dat betrokken was bij het faciliteren van illegale immigratie naar het Verenigd Koninkrijk. Klanten betaalden de criminelen tot wel 23 000 EUR om vanuit China naar West-Europa te komen. In Europa kregen de klanten reisdocumenten, die ze veelal gebruikten om vanuit Frankrijk en Portugal naar het Verenigd Koninkrijk te reizen. De Chinese misdadigers leverden op frauduleuze wijze verkregen werk- en verblijfsvergunningen en zorgden voor valse visa, identiteits- en reisdocumenten, juridische bijstand en onderdak in safehouses.

Als resultaat van internationale samenwerking:

- kon de politie in totaal 18 verdachten arresteren: 10 in Frankrijk, 6 in Portugal en 2 in het Verenigd Koninkrijk;
- leidden gelijktijdige huiszoekingen in Frankrijk en Portugal tot de inbeslagneming van documenten, geld, bankafschriften, mobiele telefoons en ander ondersteunend bewijsmateriaal;
- werd het bestaan bevestigd van een goed georganiseerd crimineel netwerk dat zich bezighoudt met het faciliteren van illegale immigratie.

3.4 Europol-cybercrimecentrum

Internet heeft geleid tot een revolutie in de manier waarop wij leven en heeft bijgedragen aan het neerhalen van grenzen in de samenleving. De 'digitale informatiesnelweg' die dertig jaar geleden werd voorspeld, is werkelijkheid geworden en de wereld is steeds meer afhankelijk van hightech communicatie- en banksystemen. Dit biedt nieuwe kansen voor criminelen en heeft geleid tot nieuwe illegale producten, met name gestolen persoons- en financiële gegevens en illegale digitale content.

Begin 2011 werd in Europols dreigingsevaluatie van door internet gefaciliteerde georganiseerde misdaad (iOCTA)[24] een complexe 'ondergrondse digitale economie' geïdentificeerd waarin wordt gehandeld in gegevens als een illegaal product. Tegelijkertijd lijden de slachtoffers van internetzwendel en diefstal van identiteit enorme emotionele schade, en zijn veel mensen kwetsbaar omdat zij onvoldoende online-ervaring hebben. Internettechnologie heeft ook geresulteerd in een sterke verbreiding van kinderporno en heeft de distributie hiervan gemakkelijker gemaakt dan ooit tevoren.

Europols Centrum Hightechcriminaliteit, dat in 2002 is opgericht, levert een hoog niveau van deskundigheid via drie gespecialiseerde teams, die zich richten op de bestrijding van respectievelijk **seksuele uitbuiting van kinderen, fraude met betaalkaarten** en **computercriminaliteit**. Deze deskundigheid wordt beschikbaar gesteld in de vorm van coördinatie, training, operationele ondersteuning en operationele analyse.

Er zijn duidelijke overeenkomsten in het werk van de drie teams. Alledrie leveren ze gespecialiseerde digitale forensische ondersteuning aan onderzoeken in de lidstaten en werken ze nauw samen met partners buiten het domein van de rechtshandhaving, met name in de financiële en de communicatiesector. De drie betrokken misdaadcategorieën zijn ook stuk voor stuk echt mondiaal. Ook is duidelijk dat criminelen die actief zijn in verschillende delen van de digitale ondergrondse economie, dezelfde instrumenten gebruiken voor uiteenlopende doelen. Zo worden bijvoorbeeld websites overgenomen voor de distributie van kinderpornomateriaal en wordt malware ontwikkeld om geldautomaten te infecteren.

Tegen die achtergrond hebben de medewerkers uit de drie werkgebieden hun krachten gebundeld in het **Europol-cybercrimecentrum** . Hierdoor kunnen specialisten op het gebied van onlinecriminaliteit hun technische deskundigheid beter delen en doeltreffende tegenmaatregelen ontwikkelen, met als resultaat dat ze nu betere ondersteuning bieden aan lidstaten en de burgers van de EU beter beschermen.

3.4.1 Computercriminaliteit

Operationele ontwikkelingen

De iOCTA zag crimineel ondernemerschap op basis van malware en botnets als een van de belangrijkste bedreigingen op het gebied van computercriminaliteit.

Groepen computercriminelen blijven geavanceerde malware-aanvallen uitvoeren op de financiële infrastructuur. Europol verleende in 2011 onder meer steun aan de volgende op malware gerichte operaties:

- Operatie Crossbill, een door het Verenigd Koninkrijk geleide operatie tegen een misdaadgroep die actief is op het gebied van malwarecriminaliteit met de volgende activiteiten:
    - verspreiding van schadelijke programmatuur,
    - verzamelen van bankgegevens, gevolgd door

[24] Te downloaden van de Europol-website.

- diefstal en daarna witwassen van gelden vanaf verdachte bankrekeningen.

Dit was een van de eerste gemeenschappelijke onderzoeksteams op het gebied van computercriminaliteit, en een goed voorbeeld voor toekomstige samenwerking.

- Operatie Mariposa II was een vervolg op de ontmanteling in 2010 door Spanje van een misdaadgroep die de 'Butterfly-bot' gebruikte. Het gebruik van de Butterfly-bot bleef toenemen en er kwamen door heel Europa nieuwe groepen op, die de malware gebruikten voor financieel gewin. Verder onderzoek bracht aan het licht dat deze malware door groepen over de hele wereld werd gebruikt. In het najaar van 2011 kwam een operationele werkgroep bijeen bij Europol om de Butterfly-botinfrastructuur te ontwrichten en de onderzoeken te coördineren. De kerngroep van EU-lidstaten zal dit werk in 2012 voortzetten, in nauwe samenwerking met de VS en Australië.
- Operationele bijeenkomsten leverden interessante cross-hits met andere gegevenssets op die het verzamelen van bewijs in deze operatie zullen ondersteunen. Bovendien zullen we hierdoor een beter inzicht krijgen in het businessmodel dat gebruikt wordt door verdachten op hoog niveau in de computercriminaliteit.

Operaties tegen malware zullen over het algemeen ook in 2012 worden ondersteund. Daarbij zal echter speciale aandacht worden besteed aan het opsporen van 'high-end' criminelen, zoals groepen van ontwikkelaars die de meest succesvolle typen malware in de ondergrondse digitale economie creëren en in stand houden.

Voor het overboeken en incasseren van de Er opbrengsten van computercriminaliteit worden netwerken van geldezels gebruikt. De ontmanteling van dergelijke netwerken was in 2011 een van de belangrijkste doelen. De analyse van de bijdragen op dit terrein heeft al geleid tot een beter inzicht in geldstromen en de identificatie van diverse geografische hotspot voor het incasseren van winsten.

- *Naar aanleiding van samenwerking met Spanje en Eurojust wordt nu gewerkt aan een project om geldezelnetwerken in Europa in kaart te brengen en de belangrijkste verdachten te identificeren.*

Naast de aanhoudende dreiging van computercriminaliteit met financiële motieven is 2011 duidelijk het jaar van de hackers geweest. Aan het begin van het jaar richtten de aanvallen van hackers zich vooral op grote bedrijven die betrokken waren bij de uitsluiting van Wikileaks, later werden ook regeringen, rechtshandhavingsinstanties en politieke partijen doelwit. Overal in de westerse wereld verschenen spinoffs en splintergroeperingen van de oorspronkelijke Anonymous-beweging.

- Naar aanleiding van aanvallen van 'Anonymous' en verwante groepen tegen een aantal EU-lidstaten organiseerde Europol een operationele bijeenkomst om de verschillende onderzoeken met elkaar te verbinden en plannen te maken voor verdere actie. Op basis van de inlichtingen die tijdens deze bijeenkomst zijn verzameld, worden nu de aard en invloed van 'Anonymous' en daarmee verband houdende aanvallen in Europa beoordeeld.
- Ook zijn speciale inlichtingenverslagen uitgebracht over zowel 'Anonymous' als 'Lulzsec'.

Inlichtingen

De inlichtingenfunctie op het gebied van computercriminaliteit blijft zich verder ontwikkelen, met het accent op de voorspelling en opheldering van online verschijnselen. In 2011 werd onderzoek verricht en werden onderzoeksresultaten verspreid over onder meer de volgende verschijnselen:

- Stuxnet: een technische toelichting op dit geavanceerde malwareproduct;
- de 'Lulzsec'-groep: de opkomst van de 'Lulzsec'-groep en de 'Antisec'-beweging;

- phone phreaking: strategische en operationele analyse van misbruik van voornamelijk Voice over IP (VoIP), met als doel het manipuleren van een telefoonsysteem, waarmee het 'phone phreaking'-concept nieuw leven lijkt te worden ingeblazen;

- SSL Denial of Service-aanvallen: over het mogelijk in gevaar brengen van beveiligde internetbetalingen via het SSL-protocol.

In 2012 zullen resultaten worden gepubliceerd van lopend onderzoek naar de ontwikkeling van het virtuele betalingssysteem 'Bitcoin' en crimineel misbruik van het anonimiseringsnetwerk TOR.

Forensische en operationele ondersteuning

Er is specifieke forensische ondersteuning verleend aan verscheidene grotere operaties, waaronder Operatie Crossbill (zie hiervoor). In het algemeen worden resultaten van forensisch onderzoek van in beslag genomen gegevens ook gebruikt om de groepen hoger in de hiërarchie van de computercriminaliteit in kaart te brengen via vergelijkingen met andere gegevenssets.

Training

De volgende trainingen op het gebied van computercriminaliteit zijn ontwikkeld en gegeven:

- In samenwerking met Eurojust zijn ongeveer 80 openbare aanklagers en rechters in Roemenië geschoold in technieken voor onderzoek naar malware.
- Bij Europol zijn twee bijeenkomsten gehouden van de European Cybercrime Training and Education Group (ECTEG); ook heeft Europol een actieve rol gespeeld in het werk van deze groep door het ontwikkelen, coördineren en geven van training op het gebied van computercriminaliteit. Tot de leden van ECTEG behoren Cepol, Eurojust en Interpol, maar ook belangrijke partners uit de academische wereld en de private sector.
- Europolpersoneel op andere werkterreinen is via drie verschillende geaccrediteerde cursussen opgeleid in de basisbeginselen van digitaal, netwerk- en mobiel forensisch onderzoek. Via dit programma verwerven Europol-functionarissen praktische kennis ter ondersteuning van hun gespecialiseerde activiteiten.
- Operationele medewerkers van Europol hebben training ontvangen in het gebruik op locatie van de mobiele forensische toolkit Universal Forensic Extraction Device (UFED).
- In computercriminaliteit gespecialiseerde medewerkers hebben steun verleend aan het initiatief van Cepol om een online trainingssysteem op het gebied van computercriminaliteit te ontwikkelen.

Digitaal forensisch onderzoeksnetwerk

Het Digitaal forensisch onderzoeksnetwerk (Computer Forensic Network – CFN) is een platform dat bij Europol wordt ontwikkeld ter ondersteuning van forensisch onderzoek van in beslag genomen gegevens in verschillende analysebestanden en operaties.

In 2011 heeft het CFN-project een basisplatform opgeleverd voor digitaal forensisch onderzoek. Dit platform biedt de mogelijkheid om uit een grote hoeveelheid computergegevens relevante informatie te filteren en deze te verwerken zonder de validiteit van de gegevens als bewijs of inlichtingen aan te tasten. Deze geavanceerde functie voor het extraheren en analyseren van informatie met betrekking tot misdrijven uit digitale gegevens zal in 2012 verder worden ontwikkeld.

Europese cybercrimetaskforce (EUCTF)

Dit jaar zijn twee bijeenkomsten van de EUCTF gehouden bij het Europol-cybercrimecentrum. Deze taskforce, die bestaat uit de hoofden van cybercrime-eenheden van de lidstaten, de Europese Commissie en Eurojust, zet een strategische richting uit voor de strijd van de EU tegen computercriminaliteit en heeft de taak de strategische doelen inzake computercriminaliteit die door het Permanent Comité voor binnenlandse veiligheid van de Raad (COSI) zijn vastgesteld, te vertalen naar operationele activiteiten.

3.4.2 Seksuele uitbuiting van kinderen

De productie en distributie van illegale content met beelden van seksuele uitbuiting van kinderen worden voornamelijk mogelijk gemaakt door internet. De hoge mate van anonimiteit die dit communicatiemiddel biedt, maakt het moeilijk daders te identificeren en te lokaliseren. De ontdekking van illegaal materiaal is slechts een deel, en mogelijk alleen maar het begin, van een onderzoek naar een misdaad tegen een kind. De opsporing en identificatie van kinderslachtoffers is een prioriteit en een extra uitdaging voor rechtshandhavingsautoriteiten.

Wanneer kinderpornomateriaal eenmaal op internet staat, wordt het afgebeelde kind telkens opnieuw tot slachtoffer gemaakt. Het web is ook een platform voor andere misdaden tegen kinderen, zoals online grooming.[25]

In 2001 is een speciaal Europol-analysebestand gemaakt voor het voorkomen en bestrijden van de activiteiten van criminele netwerken op het gebied van de productie, verkoop of distributie van kinderpornomateriaal en daarmee samenhangende misdaden. Tot op heden heeft Europol duizenden inlichtingenpakketten en analyseverslagen verspreid onder rechtshandhavingsinstanties, waarmee ruim 3 000 kindermisbruikers en een daarmee overeenkomend aantal slachtoffers konden worden geïdentificeerd. Europol heeft ook lidstaten geholpen bij het forensisch onderzoek van kopieën van digitaal materiaal dat politiediensten in beslag hadden genomen.

Actuele ontwikkelingen

- Kindermisbruikers reizen of migreren naar bepaalde landen waar kinderen door hun families of 'makelaars' worden aangeboden voor uitbuiting en voor de productie van kinderpornomateriaal.
- Kinderpornomateriaal kan ook worden geproduceerd door tieners of kinderen zelf die de risico's van de verspreiding van hun foto's of filmbestanden onderschatten. In sommige gevallen worden ze door pedofielen via online grooming overgehaald of gedwongen tot de productie van het materiaal.
- Andere recente ontwikkelingen zijn online grooming en het versturen van seksueel getinte berichten aan jongeren via mobiele telefoons en multimedia-apparaten ('sexting').
- Kindermisbruikers maken gebruik van geavanceerde software om hun anonimiteit te beschermen. Ze slaan het materiaal online op en gebruiken moderne versleutelingstechnieken om digitaal forensisch onderzoek van de politie te bemoeilijken.
- Criminelen lijken zich te richten op het gebruik van verborgen kanalen, waartoe alleen aan geselecteerde personen toegang wordt verleend. Deze 'selectie' vindt plaats op grond van de hoeveelheid en de aard van de kinderpornobeelden die worden gedeeld.
- Andere verschijnselen hebben hun intrede gedaan, zoals cybersekstoerisme, waarbij het misbruik van een kind plaatsvindt voor een webcam, na ontvangst van de betaling.

[25] Online grooming is het voorstel van een volwassene om een kind dat volgens de nationale wetgeving nog geen seks mag hebben, te ontmoeten met het doel seksuele handelingen met het kind uit te voeren.

Operatie Rescue

Belangrijkste misdaadgebied Mondiaal netwerk van kindermisbruikers

Deelnemende landen Australië, België, Canada, Duitsland, Griekenland IJsland, Italië, Nederland, Nieuw-Zeeland, Polen, Roemenië, Spanje, Verenigd Koninkrijk, Verenigde Staten

Bijdrage van Europol

- De unieke rol van Europol bij de opsporing van de leden van het kinderpornonetwerk en het faciliteren van operationele acties van politiediensten in meerdere rechtsgebieden was medebepalend voor het succes.
- Met name het werk van Europol-analisten bij het kraken van de beveiligingen van een essentiële computerserver in het hart van het netwerk heeft ertoe bijgedragen dat de identiteit en de activiteiten van de verdachten van seksueel misbruik van kinderen konden worden achterhaald.
- Europol leverde vervolgens meer dan 4 000 inlichtingenverslagen aan politieautoriteiten in meer dan 30 landen in Europa en daarbuiten, wat heeft geleid tot de arrestatie van verdachten en de bescherming van kinderen.
- In de verslagen van Europol werden ook verbanden vastgesteld tussen dit netwerk en de netwerken die doelwit zijn van een groot aantal andere onderzoeken.

Omvang van de operatie

Deze complexe zaak, die bekend staat onder de naam Operatie Rescue, heeft drie jaar gelopen. De laatste anderhalf jaar daarvan heeft Europol de onderzoeken gesteund en gecoördineerd. Rechtshandhavingsautoriteiten uit 14 landen zijn bijeengebracht om op werkelijk mondiale schaal kindermisbruikers op te sporen. In een aantal andere landen die niet op de lijst staan, lopen nog onderzoeken waarbij verdachten zijn geïdentificeerd.

De verdachten van kindermisbruik waren leden van een onlineforum – boylover.net – dat seksuele relaties tussen volwassenen en jongetjes promootte. De website werd gehost op een server in Nederland en telde op zijn hoogtepunt wereldwijd wel 70 000 leden.

De site is inmiddels ontmanteld. Het streven van de site was te werken als een forum waar uitsluitend kon worden gediscussieerd en waar mensen hun seksuele belangstelling voor jongetjes konden delen zonder een specifiek strafbaar feit te begaan. Op die manier probeerde men 'onder de radar' van politieaandacht te blijven. Sommige leden stapten echter, nadat ze op de site contact hadden gelegd, over naar kanalen met meer privacy, zoals e-mail, om illegale kinderpornobeelden en -films te delen. Op in beslag genomen computers van de gearresteerde verdachten zijn massale hoeveelheden kinderpornobeelden en -films aangetroffen.

Aan het begin van het onderzoek identificeerden internetteams van de Britse en Australische politie leden van boylover.net die als het grootste risico voor kinderen werden gezien. Ook volgden zij de migratie van kindermisbruikers naar andere sites, waar zij verder gingen met onderzoek en risicobeoordelingen.

Als resultaat van internationale samenwerking:

- zijn wereldwijd al 779 verdachten geïdentificeerd;
- zijn 250 personen gearresteerd;
- zijn 252 kinderen beschermd;

- is het aantal beschermde slachtoffers het hoogste dat ooit is bereikt met dit type onderzoek, terwijl de onderzoeken nog doorgaan.

Virtual Global Taskforce (VGT)

Europol heeft zich in april 2011 aangesloten bij de Virtual Global Taskforce (VGT). De VGT heeft als doel een doeltreffend, internationaal partnerschap van rechtshandhavingsinstanties, non-gouvernementele organisaties en bedrijven te vormen om kinderen te beschermen tegen onlinemisbruik. Door zich bij de VGT aan te sluiten wil Europol op dit niet door grenzen afgebakende misdaadgebied meer intensieve samenwerking tot stand brengen met landen buiten Europa.

Europese Financiële Coalitie (EFC)

Europol is voorzitter van de vernieuwde Europese Financiële Coalitie (EFC). De EFC, die zich richt op financiële transacties, bestrijdt de onlinedistributie van illegale beelden van kindermisbruik en wil fungeren als een permanent platform en informatiecentrum voor belanghebbende partijen, zoals rechtshandhavingsinstanties, leveranciers van betaalsystemen, internet-serviceproviders en non-gouvernementele organisaties.

Filter tegen de distributie van kinderporno

Het CIRCAMP-project (COSPOL[26] Internet Related Child Abusive Material Project)[27] heeft in 2011 met succes het filter tegen de distributie van kinderporno geïmplementeerd.

Ter bevordering van de operationele mogelijkheden is de internationale samenwerking verbeterd door middel van een nieuw actieplan. De inlichtingen die zijn verkregen uit onderzoeken zullen door Europol worden geanalyseerd en in de vorm van inlichtingenpakketten worden verspreid onder de betrokken landen.

Bovendien coördineert Europol collectieve acties van deelnemende landen en identificeert het internationale kruisverbanden. Operatie Icarus is een van de eerste gezamenlijke operaties in het kader van CIRCAMP en wordt door Europol gecoördineerd.

Operatie Icarus

Belangrijkste misdaadgebied	Netwerken voor het online delen van kinderpornobestanden
Deelnemende landen	België, Bulgarije, Cyprus, Denemarken, Duitsland, Estland, Finland, Frankrijk, Ierland, Italië, Kroatië, Luxemburg, Malta, Nederland, Noorwegen, Oostenrijk, Polen, Roemenië, Slowakije, Spanje, Tsjechië, Zweden, Zwitserland

Bijdrage van Europol

- Coördinatie van de operatie, waarbij 23 landen betrokken waren

[26] Het COSPOL-project is een multilateraal rechtshandhavingsinstrument dat is ingesteld in het kader van de taskforce Europese hoofden van politie (European Police Chiefs Task Force - EPCTF).

[27] De leden van CIRCAMP zijn: België, Denemarken, Duitsland, Finland, Frankrijk, Ierland, Italië, Malta, Nederland, Noorwegen, Spanje, Zweden, Europol en Interpol.

- Verspreiding van inlichtingen en extra informatie via het beveiligde informatiesysteem van Europol om de integriteit van gegevens te waarborgen en zeker te zijn van een snelle reactie in de betrokken landen
- Organisatie van een operationele bijeenkomst na het verzamelen van inlichtingen door de Deense nationale politie, om inlichtingenpakketten te verspreiden onder de betrokken landen
- Het samenwerkingsnetwerk van Europol zal ook verdere onderzoeken faciliteren door hierbij waar nodig partners als Eurojust en Interpol te betrekken

Omvang van de operatie

Rechtshandhavingsinstanties uit 23 Europese landen voerden, met steun en coördinatie van Europol, een grootscheepse actie uit tegen netwerken voor het online delen van kinderpornobestanden.

De operatie was gericht tegen mensen die het ernstigste videomateriaal deelden, met onder meer seksueel misbruik van baby's en peuters. Veel van het materiaal dat bij huiszoekingen in beslag is genomen, zal nog forensisch worden onderzocht om te beoordelen in welke mate de verdachten betrokken waren bij daadwerkelijk misbruik van kinderen.

Het initiatief voor Operatie Icarus is begin 2011 genomen tijdens een CIRCAMP-bijeenkomst. Er is overeengekomen dat de nationale eenheid hightech-criminaliteit van de Deense politie (DK NITEC) de leiding neemt en de onderzoeken uitvoert wegens zijn deskundigheid op het gebied van het peer-to-peer delen van illegale bestanden.

Als resultaat van internationale samenwerking:

- heeft 'Operatie Icarus' tot nu toe[28] geholpen 273 verdachten te identificeren en 113 verdachten te arresteren in 23 verschillende landen;
- zijn voordien onbekende netwerken van kindermisbruikers die actief waren op verschillende internetkanalen, ontmaskerd;
- lopen de onderzoeken nog door en worden meer arrestaties verwacht. De aandacht zal hierbij met name gericht zijn op het opsporen van de producenten van het materiaal, de misbruikers en hun slachtoffers.

Europol-training over de bestrijding van seksuele uitbuiting van kinderen op internet

De twaalfde jaarlijkse Europol-cursus over de bestrijding van seksuele uitbuiting van kinderen op internet voor rechtshandhavingsfunctionarissen en leden van de rechterlijke macht is in 2011 gehouden in Selm in Duitsland. Tijdens deze praktijkcursus worden fundamentele vaardigheden ontwikkeld voor het onderzoeken van gevallen van uitbuiting van kinderen op internet en vergroten deelnemers hun kennis en deskundigheid op het gebied van het bestrijden en ontmantelen van netwerken van kindermisbruikers en het beschermen van de betrokken kinderen.

Project HAVEN — Halting Europeans abusing Victims in Every Nation

Project HAVEN coördineert een gezamenlijke EU-inspanning om seksueel misbruik van kinderen door Europeanen buiten hun land van herkomst of hun permanente verblijfplaats aan te pakken. Daartoe behoort ook de coördinatie van internationale operaties die worden uitgevoerd door Europese rechtshandhavingsautoriteiten. In 2011 is een gezamenlijke operatie georganiseerd op enkele van de belangrijkste luchthavens van de EU. Deelnemende landen waren Duitsland (luchthaven Frankfurt), Nederland (Schiphol), en Zweden

[28] 15 december 2011.

(luchthaven Stockholm). Voor 2012 staan opnieuw gezamenlijke activiteiten op het programma.

Het is de bedoeling dat op de lange termijn ook preventieve maatregelen, zoals permanente meldingen of een waarschuwingssysteem worden doorgevoerd om kindermisbruikers op te sporen, hun illegale activiteiten te beperken en kinderen te beschermen.

3.4.3 Fraude met betaalkaarten

Fraude met betaalkaarten is een groeiend mondiaal probleem, dat enorme financiële verliezen veroorzaakt in de Europese Unie. Deze verliezen vormen tegelijkertijd kapitaal voor georganiseerde misdaadgroepen. Deze illegale inkomsten worden geïnvesteerd in de ontwikkeling van andere vormen van criminele activiteit.

Europol vormt een centraal punt voor de uitwisseling van inlichtingen over dit type fraude en zijn specialisten ondersteunen onderzoeksactiviteiten in de EU en in de rest van de wereld ter bescherming van de EU-markt en zijn klanten.

Europol verleende in 2011 steun aan verscheidene EU-rechtshandhavingsonderzoeken die gericht waren op de ontwrichting van internationale betaalkaartoplichters. Europol richtte zich op de gevaarlijkste georganiseerde misdaadgroepen die illegale apparatuur produceren en gebruiken voor het kopiëren, vervalsen en misbruiken van betaalkaarten. Verscheidene fabrieken die skimming-apparaten produceren en mondiale smokkelnetwerken van apparatuur, kaartgegevens en geld werden ontmanteld dankzij een doeltreffende grensoverschrijdende samenwerking.

Europol verspreidt via Payment Card Fraud News informatie over nieuwe trends, criminele technieken en werkwijzen onder rechercheurs in lidstaten en samenwerkende landen.

De samenwerking tussen Europol en het bedrijfsleven heeft geleid tot de totstandkoming van een **Card Checker-database** bij Europol, die mondiale informatie bevat over emittenten van betaalkaarten (zoals AMEX, VISA, MasterCard en brandstofbetaalkaarten). Deze database wordt dagelijks gebruikt door Europol.

Het mobiele kantoor en de mobiele forensische toolkit (inclusief de **kaartlezer**, het **Universal Forensic Extraction Device** (UFED) en de **kaartcontroledatabase (Card Checker)**) zorgen voor extra waarde ter plaatse ter ondersteuning van onderzoeksmaatregelen:

- De kaartlezer kan gegevens van een magnetische strip en chip van een echte of vervalste betaalkaart lezen.
- Lidstaten sturen in beslag genomen kaarten naar Europol om daar gegevens uit te halen.
- Met ditzelfde doel kan de kaartlezer ook direct bij een politie-inval worden gebruikt.
- Met de UFED kunnen data uit een mobiele telefoon worden gelezen.

De **CCTV-catalogus** is een nieuw product dat Europol in 2011 heeft geïntroduceerd. Deze catalogus bevat camerabeelden van personen die geldautomaten manipuleren en frauduleus gebruikmaken van betaalkaarten. De catalogus wordt regelmatig verspreid onder rechtshandhavingscollega's.

Europol produceerde in 2011 ook een **dreigingsanalyse van betaalkaartfraude in de EU**. In dit rapport worden de huidige situatie en toekomstige trends op het gebied van criminaliteit met betaalkaarten en kaarttransacties behandeld.

Het is de eerste keer dat een dergelijke evaluatie is opgesteld. Nog niet eerder waren cijfers en specifieke werkwijzen gepubliceerd, en rechtshandhavingsinstanties en beleidsmakers

hadden dan ook geen volledig beeld. De bedrijven in de sector erkenden echter het toenemende probleem met de kaarten en besloten de krachten te bundelen: zij hebben Europol zeer gevoelige gegevens geleverd voor analyse, die de basis hebben gevormd voor de dreigingsevaluatie.

De dreigingsevaluatie is erop gericht aanbevelingen te doen voor tegenmaatregelen en specifieke acties die op nationaal en EU-niveau nodig zijn om de fraude terug te dringen. De huidige situatie en de omvang van de illegale inkomsten van criminelen, die meer dan 1 500 000 000 EUR bedragen, vragen dringend om actie en samenwerking.

Skimmen: Het kopiëren van de magneetstrip van een betaalkaart – buiten medeweten of toestemming van de kaarthouder – vindt doorgaans plaats wanneer de kaart wordt gebruikt in een echte geld- of pinautomaat. Met speciale apparatuur worden de gegevens gekopieerd naar nieuwe kaarten, die worden gebruikt voor het illegaal opnemen van geld, meestal buiten het land waar de kaarthouder is gevestigd.

Operatie Night Clone

Belangrijkste misdaadgebied Fraude met betaalkaarten

Deelnemende landen Bulgarije, Italië, Spanje, Polen en de VS

Bijdrage van Europol

- Europol organiseerde bijeenkomsten op zijn hoofdkantoor en leidde het operationele centrum, maar leverde ook belangrijke analytische, technische en logistieke ondersteuning.
- Op de actiedag werden de arrestatie van de verdachten en de huiszoekingen verricht door Bulgaarse autoriteiten in coördinatie met Italiaanse en Europol-functionarissen die met een mobiel kantoor in Bulgarije aanwezig waren.

Omvang van de operatie

Na een uitgebreid onderzoek van vele maanden werd een grootscheepse politie-operatie gestart om de leden van een van de grootste misdaadbendes die in de afgelopen vijf jaar actief zijn geweest op dit gebied, aan te houden.

De sleutelfiguren achter deze georganiseerde misdaadgroep, die werden verdacht van de oplichting van duizenden burgers van de EU en het kopiëren van meer dan 15 000 betaalkaarten met geraffineerde methoden, werden gepakt. Er werden gelijktijdige arrestatie-acties in de betrokken landen opgezet waarbij meer dan 200 politiefunctionarissen waren betrokken. Er worden nog meer arrestaties verwacht.

Onder de gearresteerden waren ook de mensen die vermoedelijk een leidende positie bekleedden in de groep, die zijn thuisbasis heeft in Bulgarije. Zij hebben banden met criminele cellen in Kenia, Zuid-Afrika en de VS. Een van de methoden van de groep was het werven en opleiden van kleine criminelen voor illegale geldopnamen.

Als resultaat van internationale samenwerking:

- werd een omvangrijk internationaal netwerk van betaalkaartfraudeurs ontmanteld, dat ervan werd verdacht meer dan 50 miljoen EUR te hebben binnengehaald met de oplichting van EU-burgers door het skimmen van hun kaarten en het leeghalen van hun bankrekeningen;

- werden verdachten gearresteerd in Bulgarije (48), Italië (9), Polen (1), Spanje (2) en de VS (2).

Operatie Iasi

Belangrijkste misdaadgebied Skimmen van betaalkaarten

Deelnemende landen Polen, Roemenië, Zweden

Bijdrage van Europol

- Coördinatie van de operatie en ondersteuning ter plaatse van Roemeense rechercheurs tijdens de uiteindelijke invallen in Roemenië
- Faciliteren van de uitwisseling van informatie
- Leveren van technische expertise en operationele analyse
- Organisatie van twee operationele bijeenkomsten in Den Haag met Poolse, Roemeense en Zweedse rechercheurs en aanklagers.
- Coördinatie van recherchemaatregelen, aangezien ook verscheidene leden van dezelfde georganiseerde misdaadgroep in Polen werden gearresteerd.

Omvang van de operatie

Een georganiseerde misdaadgroep was in de gehele EU actief en hield zich bezig met het skimmen en vervalsen van betaalkaarten en het illegaal opnemen van contant geld. De criminele activiteiten en illegale kaarttransacties leidden tot aanzienlijke financiële verliezen voor de kaarthouders en de emittenten van kaarten in de EU.

De succesvolle operatie werd geleid door Roemeense rechtshandhavingsautoriteiten en ondersteund door Europol en de Poolse politie.

Als resultaat van internationale samenwerking:

- werden 5 leden van de internationale criminele structuur in Roemenië gearresteerd.
- nam de politie bij 14 huiszoekingen in verscheidene Roemeense steden grote hoeveelheden contant geld (50 000 EUR, 50 000 USD en 15 000 GBP) in beslag, evenals goederen die op frauduleuze wijze door de verdachten waren gekocht.

Bij het gebruik van een geldautomaat …

… adviseert Europol enkele simpele stappen om skimmen te voorkomen.

Sta dicht bij de automaat.

Wees alert en let op anderen die bij u in de buurt staan.
Als iemand zich verdacht gedraagt, dicht bij u komt staan of naar u kijkt, breek de transactie dan af en gebruik een andere automaat.

Houd uw PIN-code geheim. Scherm het toetsenblok
altijd af met uw hand en uw lichaam, zodat niemand ziet welke pincode u invoert. Vertel niemand wat uw pincode is, zelfs niet als iemand beweert dat hij van de politie of van de bank is.

Als u **iets ongebruikelijks** ziet aan de geldautomaat zelf, gebruik deze dan niet en meld het onmiddellijk aan de bank of de politie.

3.5 Misdaad op het gebied van intellectuele eigendom

Bij de schending van intellectuele-eigendomsrechten gaat het om de schending van twee belangrijke categorieën erkende en beschermde rechten. De eerste houdt verband met **industriële eigendom**, die terreinen omvat als onderscheidende merktekens (handelsmerken), octrooien, ontwerpen en modellen (vervalsing). De tweede verwijst naar **auteursrechten** van literaire en artistieke werken, zoals films, muziekwerken en softwareprogramma's (piraterij). **Vervalsing** is een misdrijf dat is gekoppeld aan schending van industriële eigendom, terwijl **piraterij** een misdrijf is dat verband houdt met schending van auteursrechten.

Bij vervalsingen gaat het al een aantal jaren niet meer alleen om luxeproducten – het is een mondiaal probleem dat alle soorten goederen treft.

Vervalsing en piraterij kunnen ernstige schade toebrengen aan de economie, consumenten en de maatschappij. Legale bedrijven worden erdoor getroffen doordat het hun omzet en inkomsten terugdringt, en dat heeft weer gevolgen voor innovatie en voor de investeringen en middelen die aan onderzoek en ontwikkeling worden besteed. Het moedigt oneerlijke concurrentie aan, aangezien vervalsers niet gehinderd worden door wetten, regelgeving, regels, belastingen en heffingen die legale bedrijven moeten naleven en betalen. Dit heeft op zijn beurt consequenties voor de werkgelegenheid en voor nationale begrotingen, die inkomsten uit belastingen en accijnzen mislopen.

En wat misschien nog ernstiger is: door vervalsing kunnen consumenten forse gezondheids- en veiligheidsrisico's lopen, vooral als we bedenken dat producten als elektronische apparatuur, dranken, sigaretten, voedingsmiddelen, medicijnen, pesticiden, kleding en speelgoed allemaal voorwerp zijn geweest van namaak.

Door Europol verzamelde inlichtingen en bewijzen doen vermoeden dat georganiseerde misdaadgroepen daadwerkelijk betrokken zijn bij piraterij en de illegale handel in nagemaakte producten. De enorme hoeveelheid geld die deze illegale activiteiten opbrengen, gevoegd bij het geringe aantal straffen of daadwerkelijke vervolgingen op dit terrein, heeft criminele organisaties de gelegenheid geboden om flinke winsten op te strijken, waarmee zij vervolgens weer andere criminele activiteiten financieren. Daartoe behoren banden met illegale immigratie, witwassen van geld, smokkel, drugshandel en corruptie.

Uit cijfers blijkt dat de douane aan de EU-grenzen in 2010 meer dan 103 miljoen vervalste en geplagieerde artikelen, uit in totaal bijna 80 000 zaken, in beslag heeft genomen.[29] In deze cijfers is geen rekening gehouden met beslagleggingen die binnen de EU hebben plaatsgevonden en met onderzoeken van andere rechtshandhavingsinstanties, zoals de politie en douanediensten. Bovendien zijn ontdekte vervalsingen die binnen de EU zijn geproduceerd, buiten beschouwing gelaten. De Europese waarnemingspost voor namaak en piraterij is opgericht met het doel de kwaliteit van beschikbare informatie en statistieken over namaak en piraterij in de interne markt van de EU te verbeteren.

Er zijn in verscheidene lidstaten diverse partijen nagemaakte pesticiden in beslag genomen en Europol heeft in 2011 een operationele bijeenkomst georganiseerd met de betrokken landen. Europol is van plan in 2012 een trainings- en bewustmakingssessie te verzorgen voor de lidstaten met het oog op de uitwisseling van kennis en het coördineren van gezamenlijke acties tegen dit verschijnsel.

[29] Europese Commissie – Belastingen en douane-unie. Verslag over de handhaving van intellectuele-eigendomsrechten door de douane van de EU. Resultaten aan de grenzen van de EU – 2010.

Operatie Opson

Belangrijkste misdaadgebied Nagemaakte voedingsmiddelen en dranken

Deelnemende landen Bulgarije, Denemarken, Frankrijk, Hongarije, Italië, Nederland, Roemenië, Spanje, Turkije, Verenigd, Koninkrijk

Bijdrage van Europol

- Europol heeft niet alleen gedurende zes maanden geholpen bij de planning van de operatie, het heeft ook operationele steun verleend door de inzet van teams in de Rotterdamse haven ter ondersteuning van de Nederlandse douane, en bij Interpol in Lyon.

Omvang van de operatie

Bij deze door Interpol en Europol gecoördineerde operatie in 10 landen werden honderden tonnen nagemaakte voedingsmiddelen en dranken van inferieure kwaliteit, waaronder champagne, kaas, olijfolie en thee, in beslag genomen, waardoor de georganiseerde misdaadbendes achter deze activiteit werden ontwricht.

Bij de operatie, die een week duurde, waren politie, douane, nationale instanties voor voedselregelgeving en partners uit de private sector betrokken. Er werden in de 10 deelnemende landen controles uitgevoerd op vliegvelden, in zeehavens, in winkels en op vlooienmarkten.

Operatie Opson (het woord voor voedsel in het Oud-Grieks) had drie hoofddoelen:

- bewustmaking van de gevaren van nagemaakte inferieure voedingsmiddelen;
- totstandbrenging van partnerschappen met de private sector voor een samenhangende respons op dit type misdrijf;
- bescherming van consumenten door voedingsmiddelen van inferieure kwaliteit in beslag te nemen en te vernietigen en de criminelen achter deze netwerken op te sporen.

De onderzoeken lopen nog; de uiteindelijke resultaten van operatie Opson zullen worden vrijgegeven nadat deze zijn afgerond. De Democratische Republiek Congo nam deel als waarnemer met het oog op een pilot-operatie in Afrika volgend jaar.

Als resultaat van internationale samenwerking:

- vonden rechtshandhavingsautoriteiten
  - meer dan 13 000 flessen inferieure olijfolie
  - 30 ton nagemaakte tomatensaus
  - ongeveer 77 ton nagemaakte kaas
  - meer dan 12 000 flessen inferieure wijn ter waarde van 300 000 EUR
  - 5 ton inferieure vis en schaal- en schelpdieren
  - bijna 30 000 nagemaakte snoeprepen;
- wordt ook onderzoek verricht naar de verkoop via internet van nagemaakte of inferieure kaviaar.

Internationale conferentie over de handhaving van intellectuele-eigendomsrechten, Madrid

In september was Europol samen met Interpol en het Cuerpo Nacional de Policía in Spanje de organisator van dit driedaagse evenement. De conferentie bracht meer dan 450 in intellectuele-eigendomscriminaliteit gespecialiseerde rechercheurs, aanklagers en experts uit 52 landen bijeen, zowel uit de publieke als de private sector.

De deelnemers konden in operationele workshops en rondetafelgesprekken beste praktijken uitwisselen en operationele methoden bespreken. Europol presenteerde zijn operationele capaciteiten.

Deze conferentie bood een perfecte gelegenheid om de aandacht te vestigen op alle gevaren van namaak- en piraterijproducten en om promotie te maken voor de analytische en operationele steun die Europol kan bieden aan rechercheurs.

Operatie Leatherface

Belangrijkste misdaadgebied	Nagemaakte en inferieure elektrische gereedschappen
Deelnemende landen	Spanje

Bijdrage van Europol

- Europol verstrekte Spaanse rechtshandhavingsautoriteiten inlichtingen die aanwijzingen bevatten voor criminele activiteiten op hun grondgebied.

Omvang van de operatie

De inlichtingen identificeerden georganiseerde misdadigers in Spanje die actief waren op het gebied van witwaspraktijken, belastingontduiking en misdrijven tegen industriële eigendom.

Als resultaat van internationale samenwerking:

- arresteerde de Spaanse Guardia Civil 64 personen. 62 van de gearresteerden waren Italianen die banden hadden met de Camorra;
- werden panden in Malaga, Madrid, Barcelona, Valencia en Sevilla doorzocht en werden grote hoeveelheden inferieure namaak-merkartikelen in beslag genomen, waaronder generatoren, kettingzagen en andere elektrische gereedschappen.

Cardsharing

Europol organiseerde in 2011 een trainingssessie en operationele bijeenkomst over 'cardsharing' – de fabricage en verspreiding van gekopieerde smartcards voor betaaltelevisie. Deze activiteit krijgt nog weinig belangstelling en is weinig bekend, ondanks de enorme winsten die criminele netwerken hiermee weten te behalen. Uit inlichtingen van Europol blijkt dat vooral onderdanen van EU-lidstaten op dit gebied actief zijn.

3.6 Sigarettensmokkel

Europol ondersteunt rechtshandhavingsinstanties bij het voorkomen en bestrijden van de activiteiten van georganiseerde misdaadgroepen die zich bezighouden met de illegale productie van en handel in sigaretten en andere tabaksproducten.

Het smokkelen van tabak is geen misdrijf zonder slachtoffers. De inkomstenderving voor overheden is belangrijk geld dat had kunnen worden besteed aan essentiële openbare diensten, zoals scholen, ziekenhuizen, wegen en rechtshandhaving.

- De illegale handel in tabak kost de EU jaarlijks naar schatting ongeveer 10 miljard EUR aan gederfde inkomsten.
- In een container van 12 meter kunnen tot 10 miljoen sigaretten worden vervoerd. Als deze hoeveelheid bijvoorbeeld naar Ierland wordt gesmokkeld, is de inkomstenderving ongeveer 3 miljoen EUR. Als deze naar het Verenigd Koninkrijk wordt gesmokkeld, bedraagt het verlies ongeveer 1,25 miljoen GBP.
- Volgens British American Tobacco (BAT) verkopen smokkelaars jaarlijks 52 miljard sigaretten per jaar naar de EU, ofwel 6 000 containers van 12 meter. De gemiddelde verkoopprijs van het illegale product in de EU is 2,50 EUR per pakje.

Om de winst te vergroten, worden illegale tabakspoducten geproduceerd met goedkope materialen en wordt weinig aandacht besteed aan gezondheidsaspecten en kwaliteitscontrole. Deze sigaretten worden aan rokers verkocht in plaats van de echte producten, die aan bepaalde eisen voldoen. Namaaksigaretten bevatten in het algemeen veel meer teer en nicotine dan echte merksigaretten en produceren meer schadelijke koolmonoxide. Ze kunnen – veel meer dan echte merksigaretten – een zeer gezondheidsbedreigende combinatie van kankerverwekkende chemische stoffen bevatten, waaronder arsenicum, cadmium, benzeen en formaldehyde. Verder zijn mijten, insecteneitjes, schimmels en fecaliën aangetroffen in namaaksigaretten.

Vervalste en gesmokkelde tabaksproducten worden verkocht op de vrije markt en klanten zijn zich er vaak niet van bewust dat zij illegale producten kopen. Het geld dat zij betalen, gaat rechtstreeks naar misdaadgroepen, die hiermee andere soorten ernstige georganiseerde criminaliteit en terrorisme financieren.

- Het onderzoeksorgaan van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties - de 'Group of Experts' - heeft in een verslag aangegeven hoe miljoenen dollars aan illegale inkomsten uit tabaksverkoop terechtkomen bij Al-Qaida, de Taliban en andere terroristische organisaties. Verder stelden zij in hun verslag dat deze middelen ook worden gebruikt voor de financiering van Congolese rebellen, die kindsoldaten rekruteren en zich schuldig maken aan massaverkrachting en -moord.
- In januari 2011 schatte de Royal Canadian Mounted Police dat van de 105 georganiseerde misdaadgroepen die zij onderzochten wegens het smokkelen van tabak, 69% ook betrokken was bij drugs- en wapenhandel.
- Veel landen beschouwen zichzelf alleen maar als doorvoerlanden in de illegale tabakshandel. Zij lijden echter ook schade door dit type misdrijf, omdat georganiseerde misdaadgroepen opslagplaatsen, transport en financiële middelen nodig hebben voor het verplaatsen van de illegale goederen van de plaats van herkomst naar de markt en voor het witwassen van de opbrengsten. Langs deze routes zijn zwarte markten in logistieke ondersteuning actief om de handel te faciliteren, worden soms rechtshandhavers omgekocht en lopen legitieme bedrijven inkomsten mis.

Operatie Tsar

Belangrijkste misdaadgebied Internationale netwerken voor sigarettensmokkel

Deelnemende landen Duitsland, Frankrijk, Hongarije, Italië, Slowakije, Tsjechië

Bijdrage van Europol

- De operatie werd ondersteund en gecoördineerd door Europol en Eurojust, onder meer tijdens een zorgvuldig geplande actiedag waaraan meer dan 150 rechtshandhavingsfunctionarissen deelnamen
- Eurojust zette in korte tijd een coördinatiecentrum op met een mobiel kantoor dat werd bediend door een analist van Europol. Op deze manier werd al in een vroeg stadium vitale analytische steun verleend
- Dankzij de gecoördineerde aanpak met meerdere agentschappen op EU-niveau konden in realtime informatie en bewijsmateriaal worden uitgewisseld, was samenwerking mogelijk tussen douane, politie en gerechtelijke autoriteiten in de betrokken landen, en konden onmiddellijke crossmatchanalyses worden uitgevoerd op de verzamelde gegevens.

Omvang van de operatie

Europol en Eurojust hebben steun verleend aan verscheidene lidstaten voor het oprollen van een groot netwerk van smokkelaars van namaaksigaretten die actief waren van Oekraïne tot het Verenigd Koninkrijk.

In een zaak die door Frankrijk was gestart, bracht het onderzoek het bestaan aan het licht van een gestructureerde criminele organisatie die was gevestigd in een regio van Oekraïne die aan een aantal EU-lidstaten grenst. Dit netwerk gebruikte dekmantelbedrijven in verscheidene van de betrokken landen en legale transportbedrijven.

Als resultaat van internationale samenwerking:

- werden 5 Europese arrestatiebevelen uitgevaardigd en vonden 5 arrestaties plaats; de verdachten wachten nu op hun proces;
- zijn 13 gelijktijdige huiszoekingen in woningen en bedrijven gehouden, die leidden tot de inbeslagneming van een grote hoeveelheid bewijsstukken, computers, mobiele telefoons en diverse IT-apparaten.

3.7 Vervalsing van de euro

Europol heeft de opdracht om het vervalsen van geld, en met name van de euro, te voorkomen en te bestrijden en is aangewezen als het centrale bureau van de Europese Unie voor de bestrijding van het vervalsen van euro's. Door deze wettelijke status is Europol bevoegd op te treden als wereldwijd contactpunt voor de bestrijding van het vervalsen van de euro.

Europol werkt nauw samen met de lidstaten van de Europese Unie, de Europese Centrale Bank, de Europese Commissie, het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF), Interpol en andere partners.

In zijn functie van centraal bureau biedt Europol zijn partners een scala aan producten en diensten:

- Europol biedt actieve steun aan rechtshandhavingsautoriteiten door inlichtingen over criminele activiteiten te verzamelen, te analyseren en te verspreiden en de uitwisseling ervan te faciliteren, en daarnaast door andere expertise en kennis te leveren ter ondersteuning van onderzoeken.
- Europol is betrokken bij alle grote onderzoeken naar euro-vervalsingspraktijken in de EU, waaronder gemeenschappelijke onderzoeksteams.
- Ook worden op verzoek financiële steun en ondersteuning op locatie verleend.
- Europol levert forensische ondersteuning aan rechtshandhavingsinstanties bij het bepalen van de herkomst van materialen en apparaten die worden gebruikt bij de productie van valse biljetten.
- Verder bieden wij technische ondersteuning en trainingen inzake tactische en technische kwesties in verband met de bescherming van de euro tegen vervalsing.

Operatie Gazeta

Belangrijkste misdaadgebied Massaproductie van vervalste euro's

Deelnemende landen Polen

Bijdrage van Europol

- Ondersteuning van de operatie door het faciliteren van internationale samenwerking
- Aantonen van het distributienetwerk voor de vervalsingen buiten Polen
- Levering – voorafgaand aan de invallen – van technische adviezen over technieken en machines die vervalsers kunnen gebruiken voor het drukken van valse euro's
- Deelname aan het onderzoeken van de illegale drukkerij en technische ondersteuning ter plaatse.

Omvang van de operatie

Tijdens een operatie van de Poolse politie, die door Europol werd ondersteund, werd een van de grootste drukkerijen van valse euro's in Europa ontmanteld.

De Poolse politie onderzocht aanvankelijk frauduleuze activiteiten in verband met het gebruik van vervalste documenten en ontdekte in dat kader een plek waar valse identiteitskaarten werden gemaakt. Het bleek dat op diezelfde plek ook vals geld werd geproduceerd.

Toen de politie een inval deed in een pand in de buurt van Warschau, ontdekte zij een complete drukkerij waar zowel valse bankbiljetten als valse identiteitsdocumenten werden gemaakt.

Dankzij het succes van deze operatie is de potentiële productie en distributie voorkomen van enorme hoeveelheden valse euro's van hoge kwaliteit, die de controle van commerciële controleapparaten konden doorstaan.

Als resultaat van internationale samenwerking:

- is een recordaantal valse bankbiljetten van 50 en 500 euro in beslag genomen met een totale nominale waarde van meer dan een miljoen euro;
- is een man gearresteerd voor het produceren van valse bankbiljetten en identiteitspapieren;
- zijn 7 500 ongesneden A4-vellen met bankbiljetten van 50 euro met beveiligingsvoorzieningen als hologrammen in beslag genomen;
- is een grote verscheidenheid aan polygrafische machines en materiaal voor de verdere productie van vervalsingen in beslag genomen, waaronder een offsetpers;
- heeft de politie grote hoeveelheden vervalste documenten en productiematerialen daarvoor in beslag genomen, waaronder identiteitskaarten, paspoorten, voertuigregistratiedocumenten uit verschillende Europese landen, officiële akten en stempels van verschillende overheidsinstanties.

Operatie Chipmunk

Belangrijkste misdaadgebied Productie van valse eurobiljetten en -munten

Deelnemende landen België, Frankrijk

Bijdrage van Europol

- Er waren experts aanwezig in het operationele coördinatiecentrum om technische deskundigheid en operationele analytische ondersteuning te leveren.
- Dankzij het technische onderzoek door Europol van de in beslag genomen biljetten werd een verband vastgesteld met een onderzoek van Italiaanse rechtshandhavingsinstanties en andere internationale partners.

Omvang van de operatie

In een onderzoek dat was gestart door Belgische autoriteiten[30] en werd ondersteund door Europol, werden twee illegale munterijen ontmanteld en werd een georganiseerde misdaadgroep die zich bezighield met de distributie van valse eurobiljetten en -munten, ontwricht.

De verdachten van Italiaanse en Belgische oorsprong werden gearresteerd nadat zij in België twee illegale munterijen van industriële omvang hadden ingericht, waar zij valse euromunten produceerden. Ook de Franse politie was bij deze operatie betrokken, na de eerdere arrestatie van een verdachte in Frankrijk, via wie verbanden met het Belgische onderzoek werden vastgesteld.

[30] De Belgische federale politie van het departement criminele recherche in Bergen, ondersteund door de plaatselijke politie in La Louvière, de Koninklijke Munt van België en de Belgische Centrale Dienst ter beteugeling van de valsemunterij.

Als resultaat van internationale samenwerking:

- werd de levering van vervalste euro-bankbiljetten met een totale nominale waarde van ongeveer 60 000 EUR aan het licht gebracht;
- werden niet alleen de illegale munterijen en geproduceerde valse munten in beslag genomen, maar ook machines en materialen voor de productie van munten van 1 euro en 50 eurocent, bijvoorbeeld muntstempels en muntplaatjes;
- werden tijdens de operatie verscheidene vuurwapens gevonden.

Gemeenschappelijk onderzoeksteam Limón

Belangrijkste misdaadgebied Vervalsing van euro's en skimmen van betaalkaarten

Deelnemende landen Bulgarije en Spanje, met steun van de Verenigde Staten

Bijdrage van Europol

- Tijdens de onderzoeksfase stelde Europol verscheidene inlichtingenverslagen op en faciliteerde het de uitwisseling van inlichtingen, wat ook tot de ontdekking van nieuwe criminele verbanden leidde
- Europol-experts leverden technische ondersteuning door het onderzoeken van de bedrijfsruimten van een drukkerij in het centrum van Sofia. Zij gebruikten daarbij speciale apparatuur om sporen met euro-afbeeldingen te vinden
- Europol leverde ook financiële steun aan onderzoek.

Omvang van de operatie

Er werd een gemeenschappelijk onderzoeksteam met Bulgarije, Spanje, Eurojust en Europol opgericht om de vervalsing van de euro aan te pakken. Dit GOT kreeg ook steun van de geheime dienst van de VS.

Dankzij dit succesvolle GOT zijn drie drukkerijen van valse eurobiljetten ontmanteld en zijn de georganiseerde misdaadgroepen die betrokken waren bij de productie en de verspreiding van vals geld, uitgeschakeld.

Als resultaat van internationale samenwerking:

- zijn 6 arrestaties verricht en is een illegale drukkerij in Plovdiv in Bulgarije, waar biljetten van 100, 200 en 500 euro werden geproduceerd, ontmanteld;
- zijn valse biljetten met een totale nominale waarde van meer dan een half miljoen euro, een offsetpers, een foliedrukmachine, matrijzen, inkten, computers en films in beslag genomen;
- zijn later nog twee drukkerijen in Sofia en de buitenwijken van Sofia ontmanteld. Hier werden valse euro's en valse Amerikaanse dollars geproduceerd;
- werden ook andere vervalste producten, zoals paspoorten, belastingzegels en plastic kaarten – waarvan sommige met creditcardlogo's – in beslag genomen.

3.8 Btw-fraude

De Europese Commissie schat dat btw-fraude de lidstaten jaarlijks zo'n 60 miljard EUR kost. Intra-communautaire btw-carrouselfraude is een geraffineerde vorm van georganiseerde belastingfraude die wordt gepleegd door criminelen die zich op de btw-stelsels van EU-lidstaten richten. Bij transnationale intra-communautaire btw-fraude zijn altijd minimaal twee lidstaten betrokken.

Btw-carrouselfraude wordt gepleegd door georganiseerde criminelen die een structuur van met elkaar verbonden bedrijven en personen opzetten om te profiteren van de verschillen tussen nationale btw-stelsels, waarbij ze de werkelijke banden tussen de deelnemers verhullen. Degenen die in eerste instantie verantwoordelijk zijn voor de btw-fraude en de daarmee samenhangende belastingschade — de zogenaamde ontbrekende handelaren — zijn slechts korte tijd actief, soms slechts een paar weken, om daarna te verdwijnen. De fraude kan zijn gebaseerd op werkelijke of – wat nu steeds vaker voorkomt – virtuele 'carrouselfraude'-transacties, waarbij dezelfde 'goederen' verscheidene keren worden (door)verkocht.

De op materiële goederen gebaseerde btw-carrouselfraude — waarbij het vaak om producten als mobiele telefoons, computerchips of edele metalen gaat — is niet meer de enige zorg. Sinds oplichters belangstelling tonen voor immateriële goederen en zij hun criminele activiteiten hebben uitgebreid naar de milieu- en energiemarkten, heeft een duidelijke verschuiving plaatsgevonden naar op diensten gebaseerde fraude.

Europol heeft zich in 2011 vooral geconcentreerd op coördinatie en het verspreiden van inlichtingen ter ondersteuning van de onderzoeken van lidstaten naar btw-fraude bij de handel in emissiecertificaten zoals EU-certificaten (European Unit Allowances – EUA's).

Europol schat dat het verlies door fraude met koolstofkredieten tussen juni 2008 en december 2009 ongeveer 5 miljard EUR bedroeg. Sindsdien hebben Duitsland (april 2010) en Italië (december 2010) belangrijke rechtshandhavingsoperaties uitgevoerd waarbij verscheidene personen zijn gearresteerd en talrijke huiszoekingen zijn verricht. Bij Europol is een onderzoeksgroep opgezet voor het coördineren van ongeveer 30 strafrechtelijke onderzoeken in EU-lidstaten. In januari 2012 vond het eerste proces tegen verdachten van koolstofkredietfraude plaats in Frankrijk. Binnenkort volgen vergelijkbare processen in Duitsland en het Verenigd Koninkrijk.

Het Europol-analyseproject over btw-carrouselfraude is de enige database op EU-niveau voor de opslag van criminele informatie op dit gebied en heeft zich ontwikkeld tot de belangrijkste referentiebron voor rechtshandhavingsoperaties. Dankzij de kennis en gegevens die bij Europol aanwezig zijn, kan een goed beeld van dit misdaadgebied worden verkregen en kunnen de belangrijkste criminele doelen worden geïdentificeerd. Europol is een expertisecentrum geworden voor de bestrijding van grensoverschrijdende btw-fraude en daarmee samenhangende vergrijpen.

In 2011 verleende Europol ondersteuning aan onderzoeken van lidstaten naar:

- criminele activiteiten betreffende het EU-systeem voor de handel in emissierechten (koolstofkredietfraude);
- diefstal van verhandelbare EUA's (EU-emissierechten);
- verscheidene geslaagde phishing-aanvallen vanuit accounts bij nationale registers.

Dit omvatte de volgende hoofdactiviteiten:

- inzet van het mobiele kantoor in Dubai ten behoeve van het verzamelen en analyseren van inlichtingen;

- een gezamenlijke door Europol en Eurojust georganiseerde strategische bijeenkomst over btw-fraude, waaraan werd deelgenomen door ongeveer 80 experts van rechtshandhavingsinstanties, de rechterlijke macht en beleidsmakers uit alle delen van de EU;
- strategische en operationele bijeenkomsten en bijeenkomsten voor de coördinatie van inlichtingen met relevante partners, waaronder Eurojust, HM Revenue and Customs (HMRC) uit het Verenigd Koninkrijk en de politie van Dubai.
- 8 arrestaties en 20 huiszoekingen in het Verenigd Koninkrijk in samenhang met Operatie Vista, gecoördineerd met 33 huiszoekingen in Duitsland en enkele in Tsjechië, met een verzoek om volledige ondersteuning bij de analyse van in beslag genomen materiaal.

Ook zijn betalingsplatforms en faciliteiten waarmee criminele geldstromen worden ondersteund, geïdentificeerd en geanalyseerd. In 2012 zal bij Europol een conferentie over dit onderwerp worden gehouden om de bevindingen te bespreken en de reactie van rechtshandhavingsinstanties in de EU te coördineren.

Europol verleent ondersteuning aan het programma voor technische bijstand en informatie-uitwisseling (Taiex), dat wordt beheerd door de Europese Commissie. Er worden seminars georganiseerd om de uitwisseling van kennis en beste praktijken tussen rechtshandhavingsfunctionarissen en aanklagers uit de EU-lidstaten en buurlanden te bevorderen. Samenwerking met niet-EU-landen is essentieel in de strijd tegen btw-fraude, aangezien de winsten uit criminele activiteiten vaak buiten de EU worden witgewassen.

Operatie Jacquo New

Belangrijkste misdaadgebied Btw-fraude

Deelnemende landen België, Frankrijk, Spanje, Verenigd Koninkrijk

Bijdrage van Europol

- Verscheidene lidstaten hebben Europol om operationele en analytische ondersteuning gevraagd voor lopende strafrechtelijke onderzoeken naar btw-fraude in de platinahandel
- De analyses van Europol brachten duidelijke verbanden tussen de hiervoor genoemde landen aan het licht
- Europol nam deel aan het gemeenschappelijke onderzoeksteam
- Frankrijk vroeg om de inzet van het mobiele kantoor van Europol voor het controleren en analyseren van de tijdens de operatie ter plaatse verkregen gegevens
- Europol voerde talrijke analytische controles uit op documenten die tijdens de huiszoekingen in beslag waren genomen. Er werden verbanden met bestaande verwante onderzoeken gevonden, evenals twee nieuwe links naar een van de belangrijkste verdachten van koolstofkredietfraude. Er vinden nog verdere analyses plaats.

Omvang van de operatie

Een bijeenkomst bij Eurojust leidde tot de instelling van een gemeenschappelijk onderzoeksteam van België en Frankrijk, met deelname van Europol.

Franse en Belgische rechercheurs kwamen belangrijke spelers op het spoor die verdacht werden van betrokkenheid bij btw-fraude en richtten hun onderzoek op een Belgische onderneming die in edele metalen handelde en klanten had in het Verenigd Koninkrijk, Frankrijk en Spanje.

Als resultaat van internationale samenwerking:

- werden gecoördineerde huiszoekingen verricht door Franse en Belgische rechtshandhavingsfunctionarissen, waarbij bij 7 personen een rechtstreekse band werd vastgesteld met de belangrijkste verdachten in het Franse onderzoek.

3.9 Witwassen van geld en traceren van vermogens

Er zijn aanwijzingen dat 70% van alle misdrijven gericht is op geldelijk gewin[31]. Dit leidt tot zeer hoge inkomsten uit criminele activiteiten. De meerderheid van de zaken die worden onderzocht door rechtshandhavingsinstanties, hebben dus één ding met elkaar gemeen: het misdrijf wordt gepleegd met een financieel motief. Het volgen van het geldspoor leidt naar de daders, kan de activiteiten van hun handlangers verstoren en maakt een potentiële inbeslagneming van de opbrengsten van misdrijven mogelijk. Deze aanpak haalt de economische basis van crimineel ondernemerschap onderuit en voorkomt dat illegale winsten worden geïnvesteerd in verdere criminele activiteiten.

Europol ondersteunt lidstaten bij het voorkomen en bestrijden van criminele witwaspraktijken via een specifiek hierop gericht project voor operationele analyse, dat op dit moment wordt gesteund door 25 EU-lidstaten plus Eurojust en IJsland. Het project biedt ondersteuning aan lidstaten via de analyse van operationele gegevens die afkomstig zijn uit meldingen van verdachte transacties, gefilterd door bevoegde rechtshandhavingsautoriteiten, valutatransactierapporten en lopende onderzoeken naar het witwassen van geld.

Hierbij wordt de intrinsieke waarde van financiële inlichtingen, zoals meldingen van verdachte transacties, benut door dergelijke informatie samen te voegen met inlichtingen uit lopende witwaszaken en geconstateerd grensoverschrijdend verkeer van contant geld. Ook biedt Europol horizontale ondersteuning aan andere Europol-projecten door specialisten te helpen bij de analyse van geldstromen.

Activiteiten in 2011

Ongebruikelijk grensoverschrijdend verkeer van grote hoeveelheden contant geld (USD)

Europol ontving inlichtingen over ongebruikelijk verkeer van grote contante bedragen in Amerikaanse dollars op de route Oekraïne-Roemenië-Bulgarije-Turkije. Gedurende een periode van twee jaar (maart 2008 - juni 2010) was ongeveer 200 miljoen USD in contanten aangegeven. De Bulgaarse autoriteiten stelden voor een strategische bijeenkomst te beleggen met de Roemeense, Turkse en Oekraïense autoriteiten. Deze bijeenkomst heeft in 2011 plaatsgevonden. Daarbij zijn de communicatiekanalen verduidelijkt en heeft Oekraïne toegezegd dat het zou overwegen een onderzoek in te stellen.

Operatie Spectre II: multinationale operatie gericht op koeriersdiensten voor contant geld

Europol heeft in november 2011 zijn mobiele kantoor ingezet ter ondersteuning van een gezamenlijke operatie van verscheidene instanties voor het opsporen en in beslag nemen van contant geld in de havens en aan de grenzen van het Verenigd Koninkrijk. Europol behandelde tijdens de operatie 271 aanvragen, die resulteerden in 19 inbeslagnemingen en 4 echte matches. Tijdens de operatie werd 418 136 GBP aan contanten in beslag genomen; daarnaast werd 1 412 722 GBP aan contant geld opgespoord, naast zilver, sieraden en qat.[32]

Internationale georganiseerde misdaadgroep die zich bezighoudt met het witwassen van inkomsten van cocaïnehandel

Europol heeft ter ondersteuning van GOT Playa horizontale ondersteuning verleend door het leveren van specifieke financiële analyses en verscheidene operationele analyseverslagen. De werkzaamheden van het GOT resulteerden na een langdurig internationaal onderzoek in de

[31] Cabinet Office VK, 2000.

[32] Qat is een plant waarvan de bladeren worden gekauwd voor een stimulerend effect dat vergelijkbaar is met dat van amfetaminen. De stimulerende werking is het gevolg van de actieve bestanddelen cathine en cathinon. In de meeste EU-landen is qat verboden.

arrestatie van 10 verdachten die deel uitmaakten van een grote internationale drugshandelsorganisatie. Zij hadden hun winsten geïnvesteerd in persoonlijke bezittingen – luxe auto's, vastgoed, discotheken en plezierjachten – in Spanje en andere landen. Om hun identiteit te verbergen had de misdaadbende diverse bedrijven opgericht. Europol leverde ook expertise en ondersteuning bij onderzoekswerk met het oog op het opsporen van de criminele vermogens.

Belangrijke collectieve-beleggingsfraude van het type 'Ponzi'

Europol verleende steun aan een groot, verscheidene rechtsgebieden omvattend onderzoek naar beweringen dat de hoofdverdachten beleggers – zowel particulieren als bedrijven – hadden opgelicht. De beleggers hadden de hoofdverdachten grote bedragen gegeven, die met een hoog gegarandeerd rendement zouden worden belegd. In plaats daarvan gebruikten de hoofdverdachten een netwerk van bankrekeningen om het geld van de beleggers over te hevelen naar hun privérekeningen.

Uit onderzoeken naar witwaspraktijken op internationaal niveau blijkt dat er op grote schaal gebruik wordt gemaakt van traditionele methoden als het vervoeren van contant geld met geldkoeriers, in combinatie met moderne technieken voor het opzetten van buitenlandse financiële beleggingen onder de dekmantel van een anoniem bedrijf. In actuele witwaszaken blijkt ook dat professionals, voornamelijk van buiten de traditionele financiële sectoren, worden ingezet om illegale inkomsten onder te brengen in commerciële activiteiten. Vastgoedbeleggingen, commerciële activiteiten en luxe goederen behoren nog altijd tot de meest geconstateerde investeringen voor georganiseerde misdaadgroepen.

Het **Bureau Crimineel Vermogen** van Europol (Europol Criminal Assets Bureau – ECAB) helpt financiële rechercheurs van lidstaten bij het traceren van de opbrengsten van misdrijven wanneer dit vermogen is verborgen buiten het rechtsgebied van de rechercheurs. Het ECAB heeft als primaire taak het traceren van de opbrengsten van criminele activiteiten in onderzoeken die door Europol worden ondersteund.

Andere belangrijke aspecten van het werk van het ECAB zijn de vestiging van bureaus voor de ontneming van vermogensbestanddelen in de lidstaten, het verbeteren van hun samenwerking op Europees niveau en het bieden van onderdak aan het secretariaat van het Carin-netwerk.

Camden Assets Recovery Inter-Agency Network (Carin-netwerk)

Europol biedt onderdak aan het permanente secretariaat van Carin, een informeel netwerk van gerechtelijke en rechtshandhavingsdeskundigen voor de ontneming van vermogensbestanddelen. Op dit moment zijn 49 jurisdicties aangesloten bij Carin, waaronder alle 27 EU-lidstaten en 9 internationale organisaties.

In elke jurisdictie worden één contactpersoon voor rechtshandhaving en één voor gerechtelijke zaken benoemd ter ondersteuning van grensoverschrijdende samenwerking bij het traceren, bevriezen, in beslag nemen en confisqueren van criminele tegoeden. Deze contactpersonen helpen algemene vragen te beantwoorden over het opsporen van bezittingen in hun eigen rechtsgebieden en bieden operationele ondersteuning via beschikbare wettelijke kanalen.

3.10 Rondtrekkende georganiseerde misdaadgroepen

Rondtrekkende georganiseerde misdaadgroepen zijn zeer flexibel en mobiel en zijn actief in diverse rechtsgebieden en misdaadsectoren. Zij zijn in de eerste plaats betrokken bij vermogenscriminaliteit en fraude en richten zich op activiteiten als:

- (gewapende) roofovervallen;
- inbraken in huizen en bedrijven en diefstal via babbeltrucs;
- georganiseerde winkeldiefstallen en zakkenrollerspraktijken;
- diefstal van transportladingen en metalen;
- overvallen op geldtransporten en geldautomaten;
- diefstal van zware machines op bouwplaatsen;
- diefstal van luxe auto's en vrachtauto's.

Rondtrekkende georganiseerde misdaadgroepen deden eind jaren 1990, begin jaren 2000 voor het eerst van zich spreken, toen bleek dat bendes uit Midden- en Oost-Europa in toenemende mate verantwoordelijk waren voor systematische inbraken in huizen en winkels, ramkraken en bepaalde vormen van autodiefstal. Uit hun werkwijze werd toen al snel duidelijk dat de bendes goed georganiseerd waren, systematisch te werk gingen en voornamelijk waren geïnteresseerd in contant geld en goederen die zij konden verkopen op markten voor gestolen goederen en voor tweedehandsartikelen.[33]

Deze criminele organisaties leveren slachtoffers van mensenhandel[34] en andere gestolen of illegale goederen, waaronder drugs, aan de markten in de EU, waarna ze hun winsten terugsluizen naar hun landen van herkomst in of buiten de EU. In sommige gevallen verzorgen zij ook de uiteindelijke distributie van de goederen. In de meeste gevallen bevinden de leiders van de rondtrekkende georganiseerde misdaadgroepen en op zijn minst een aanzienlijk deel van hun bezittingen zich binnen de EU.

Tot de belangrijkste rondtrekkende georganiseerde misdaadgroepen behoren de Litouws-, Georgisch- en Russisch-sprekende groepen.

Litouwse georganiseerde misdaadgroepen zijn actief in een groot aantal lidstaten, waaronder België, Denemarken, Duitsland, Finland, Frankrijk, Ierland, Nederland, Spanje, het Verenigd Koninkrijk en Zweden. Deze groepen zijn in de OCTA 2011 al aangewezen als een prioriteit die Europabreed door Europol moet worden aangepakt. De noordoostelijke hub[35] blijft een belangrijk centrum voor de doorvoer van illegale producten van en naar de voormalige Sovjet-Unie en een basis voor gewelddadige polycriminele groepen met een internationaal werkgebied. Litouwse groepen houden zich bezig met een breed scala aan vermogensmisdrijven en met de diefstal van voertuigen (met als nieuwe trend de diefstal van vrachtauto's), roofovervallen, inbraken, zakkenrollen en fraude. Ook zijn zij betrokken bij drugshandel vanuit Latijns-Amerika via West-Afrika en de zuidwestelijke en noordwestelijke criminele hub. Litouwse georganiseerde misdaadgroepen werken samen met Albanees-sprekende misdaadgroepen voor het transport van heroïne vanuit Centraal-Azië naar West-Europa.

Litouwse groepen spelen ook een belangrijke rol in de smokkel van synthetische drugs naar de Russische Federatie, Scandinavië en de Baltische staten. Sinds kort zijn zij een essentiële schakel in de toeleveringsketen naar de noordwestelijke criminele hub: zij leveren benzylmethylketon (BMK) uit de Russische Federatie voor de productie van amfetaminen. Net als het geval is bij Albanees-sprekende georganiseerde misdaadgroepen, zijn ook de Litouwse

[33] Tackling of Itinerant Criminal Groups: new challenges, in 2010 gepubliceerd door de Belgische rechtshandhavingsautoriteiten.
[34] Trafficking of Human Beings.
[35] THB. Zie bijlage 1 voor meer details.

groepen relatief rijk, waardoor zij betere mogelijkheden hebben om mensen te werven en vast te houden, te infiltreren en te investeren.

Georgisch- en Russisch-sprekende georganiseerde misdaadgroepen hebben een sterke organisatie en worden geleid door subgroepen van hiërarchische structuren. Georgische georganiseerde misdaadgroepen zijn actief in België, Duitsland, Frankrijk, Oostenrijk, Spanje en Tsjechië, en daarnaast ook in de Russische Federatie en in de Verenigde Staten. In ten minste één zaak vergemakkelijkte de Russische taal de activiteiten van een groep waarvan de leden afkomstig zijn uit diverse landen die vroeger tot de Sovjet-Unie behoorden.
Russisch/Georgische misdaadgroepen zijn onder meer betrokken bij vermogensmisdrijven, illegale immigratie, vervalsing van identiteitsdocumenten, het witwassen van geld, afpersing en drugshandel. Georgische groepen zijn ook betrokken bij de invoer van cocaïne van Zuid-Amerika naar de Russische Federatie en de Kaukasus.

Uit inlichtingen blijkt dat rondtrekkende groepen uit het GOS[36], Tsjetsjenië en Georgië onder controle staan van een *vor v zakone* of 'dief volgens de wet'.[37] Leden van rondtrekkende groepen moeten bijdragen aan het gemeenschappelijke fonds (obsjak) door beschermgeld te betalen en een deel van de opbrengst van de criminele activiteit af te dragen aan de betrokken *vor v zakone* - deze *vory* kunnen worden gezien als de regulators van de Russisch-sprekende georganiseerde misdaad.

De hoogste *vory v zakone* zijn zo rijk dat zij een belangrijke rol kunnen spelen in strategische sectoren van de economie. Uit recent onderzoek komen bijvoorbeeld banden met grote Europees-Aziatische energiebedrijven naar voren. Deze banden worden gebruikt voor een combinatie van legale en illegale activiteiten, maar dienen ook om voor de betrokken personen en activiteiten de schijn van geloofwaardigheid en betrouwbaarheid te creëren. Hun mogelijke toegang tot de legale EU-economie moet worden gemonitord en bestreden.

In dit kader heeft Europol EU-lidstaten en andere landen ondersteund met:

- strategische en operationele analytische en technische ondersteuning aan diverse onderzoeken van EU-lidstaten;
- coördinatie en operationele bijeenkomsten;
- betrokkenheid bij het operationele actieplan (OAP) voor mobiele georganiseerde misdaad om de algemene capaciteiten van deze groepen voor het verrichten van criminele activiteiten te verminderen (COSI/EMPACT).

Operatie Vigilant

Belangrijkste misdaadgebied Voertuigcriminaliteit

Deelnemende landen België, Frankrijk en Nederland

Bijdrage van Europol

- Inzet van het mobiele kantoor en levering van deskundigheid ter plaatse aan de Nederlandse rechtshandhavingsinstanties[38] die bij de actie waren betrokken

[36] Gemenebest van onafhankelijke Staten (GOS): Armenië, Azerbeidzjan, Belarus, Kazachstan, Kirgizië, Moldavië, Rusland, Tadzjikistan, Turkmenistan, Oekraïne en Oezbekistan.

[37] *Vor v zakone* of 'dief volgens de wet' (een duidelijker vertaling is mogelijk 'een dief die *binnen* de wet werkt' of 'een misdadiger die zich houdt aan de wetten van het dievengilde) is een crimineel die wordt gerespecteerd, gezag heeft en een hoge positie heeft in de hiërarchie van de criminele onderwereld. Dieven volgens de wet of *vory* zijn de elite van de Russische georganiseerde misdaad - zij zijn geen lid van een individuele groep, maar bepalen de regels voor de verschillende organisaties (bijv. Solntsevskaja, Ismailovskaja, Tambovskaja). Elke organisatie heeft een vertegenwoordiger onder de *vory*, die met hen zaken doet; de beslissingen van *vory* zijn bindend voor alle georganiseerde misdaadgroepen.

[38] Dienst Gemeentebelastingen Rotterdam, Nederlandse douane, Rijksdienst voor het Wegverkeer (RDW) en verscheidene teams van de politie Rotterdam-Rijnmond.

- Mogelijkheden voor rechtstreekse controles van de verzamelde informatie bij de Europol-verbindingsofficieren.

Omvang van de operatie

Europol leverde operationele ondersteuning aan een actiedag van de Rotterdamse politie. Vaste camera's voor automatische nummerplaatherkenning (Automated Number Plate Recognition – ANPR) scanden 351 voertuigen. Meer dan 100 voertuigen werden voor nadere inspectie naar de kant gehaald.

Als resultaat van internationale samenwerking:

- werden 5 mensen gearresteerd;
- werden 23 voertuigen in beslag genomen;
- werden 41 boetes gegeven en 33 000 EUR geïnd
- werden 24 verdachte documenten onderzocht.

Operatie Oakleaf

Belangrijkste misdaadgebied	Vermogensmisdrijven en fraude
Deelnemende landen	Aanvankelijk 12 landen: België, Denemarken, Duitsland, Finland, Frankrijk, Ierland, Italië, Nederland, Noorwegen, Tsjechië, Verenigd Koninkrijk, Zweden. Later sloten de volgende landen zich bij de operatie aan: Oostenrijk, Portugal, Spanje, VS, Zwitserland. De zaak wordt ook ondersteund door Interpol.

Bijdrage van Europol

- Europol organiseerde in Den Haag een samenwerkingsbijeenkomst voor deelnemende landen om de gecoördineerde aanpak te plannen die nodig was voor de bestrijding van dit type rondtrekkende georganiseerde misdaadgroepen.
- Er werd ondersteuning verleend aan diverse zaken, met tijdige ad-hocanalyses om rechercheurs te helpen tijdens live observaties. Dankzij de snelle feedback konden aanklagers ook bereiken dat verdachten langer in hechtenis bleven. In december 2011 was een analist aanwezig in Parijs ter ondersteuning van de Franse autoriteiten bij het invoeren van gegevens in het Schengen-informatiesysteem.
- Sinds eind 2010 worden de meeste inlichtingen en analyses over de groep opgeslagen bij Europol. De analyses hebben al bijgedragen aan het identificeren van de zes belangrijkste verdachten en hun handlangers.
- Er zijn tot nu toe verscheidene hiaten in de inlichtingen geïdentificeerd, meer dan 900 Siena-berichten verwerkt en meer dan 11 000 entiteiten aangemaakt; ook is er een constante stroom bijdragen voor verwerking en follow-up.
- De operatie wordt ook gesteund door het SCAN-team van Europol en er is in juli 2011 een ad-hocdreigingswaarschuwing verzonden naar rechtshandhavingsautoriteiten. Hierin wordt de werkwijze van de criminelen beschreven, worden voor het algemene publiek en rechtshandhavingsinstanties aanwijzingen gegeven over hun aan reizen gerelateerde misdrijven en worden potentiële doelen die rinoceroshoorns tentoonstellen of in bezit hebben, gewaarschuwd.
- Er is vastgesteld dat de steun van het Bureau Crimineel Vermogen van Europol (ECAB) nodig is om de financiën van deze criminelen aan te pakken.

Omvang van de operatie

Operatie Oakleaf is in november 2010 gestart op initiatief van Ierland en was gericht op de activiteiten van een rondtrekkende georganiseerde misdaadgroep van Ierse origine. Deze groep was voornamelijk actief op het gebied van asfaltfraude, de distributie van nagemaakte producten (onder meer elektrische gereedschappen en generatoren), georganiseerde roofovervallen, witwassen van geld en drugshandel, in veel EU-landen. Recent zijn deze criminelen zich ook gaan specialiseren in de diefstal van en illegale handel in rinoceroshoorns en zijn er meldingen ontvangen van activiteiten van leden van de groep in Zuid-Amerika, Zuid-Afrika, China en Australië.

Als onderdeel van hun criminele activiteiten vestigt deze sterk georganiseerde groep overal in Europa bedrijven om op die manier te proberen hun illegale activiteiten legitimiteit te geven en af te dekken De leden van de groep hebben hun illegale, niet aangegeven inkomen witgewassen in vastgoed, nieuwe luxe auto's en andere bezittingen in Ierland. Tot nu toe hebben 9 leden van de groep belastingaanslagen gekregen voor 9 miljoen EUR, en er zit meer in de pijplijn.

Nadat rechtshandhavingsautoriteiten in de EU en daarbuiten het erover eens waren geworden dat een gecoördineerde aanpak essentieel was om deze groep aan te pakken, werd in 2011 een bijeenkomst bij Europol belegd. Tijdens deze bijeenkomst werd duidelijk dat tientallen 'kleine' zaken die zich overal in de EU hadden voorgedaan, aan deze groep zijn toe te schrijven, en werd overeengekomen dat voortaan een gezamenlijke aanpak wordt gevolgd om hun activiteiten te ontwrichten.

Als resultaat van internationale samenwerking:

- zijn tientallen arrestaties verricht in alle delen van de EU, ook omdat men zich door de analytische verslagen van Europol meer bewust is geworden van dit verschijnsel.

Operatie Baia Mare

Belangrijkste misdaadgebied Voertuigcriminaliteit

Deelnemende landen Duitsland, Frankrijk, Hongarije, Oostenrijk, Roemenië

Bijdrage van Europol

- Er werd een operationele bijeenkomst met Eurojust en de betrokken lidstaten georganiseerd bij Europol
- Er werden verscheidene inlichtingenbijdragen aan Europol verstrekt en de analyse daarvan leidde tot de identificatie van de belangrijkste verdachten en inzicht in hun werkwijze.

Omvang van de operatie

Politie, marechaussee en aanklagers voerden in vijf landen een door Eurojust gesteunde en gecoördineerde operatie uit tegen verscheidene complexe criminele netwerken die betrokken waren bij de diefstal van vrachtwagenladingen langs autosnelwegen in de EU. De operatie was met name gericht op het ontwrichten van georganiseerde misdaadgroepen die vrachtwagens op parkeerplaatsen leegroofden terwijl de chauffeurs sliepen.

Frankrijk had het initiatief genomen voor de zaak en schatte dat van 2010 tot maart 2011 meer dan 70 diefstallen op Frans grondgebied hadden plaatsgevonden, die tot een verlies van ongeveer 3 miljoen EUR hadden geleid. De zaak was begonnen op lokaal niveau, maar breidde zich al snel uit naar nationaal[39] en vervolgens ook Europees niveau.

De rechercheurs brachten de werkwijze van het criminele netwerk aan het licht. Er waren verscheidene teams actief in Frankrijk, die goederen met een hoge waarde stalen. Oostenrijk

[39] Op Frans nationaal niveau wordt deze zaak onderzocht door de Franse nationale Gendarmerie (SR Limoges en OCLDI) onder leiding van de JIRS in Bordeaux.

was in sommige gevallen een doorvoerland. Duitsland werd gebruikt voor de logistiek en als ontmoetingsplaats voor het uitwisselen van vrachtwagens. De belangrijkste organisator en de opslagplaats voor de gestolen goederen bleken zich in Hongarije te bevinden. De meeste leden van deze criminele organisatie waren afkomstig uit Roemenië.

Als resultaat van internationale samenwerking:

- werden in totaal 22 verdachten gearresteerd;
- werden 13 Europese arrestatiebevelen uitgevaardigd;
- werden ongeveer 20 huiszoekingen gedaan in de deelnemende landen, waarbij een grote hoeveelheid bewijsmateriaal en gestolen goederen werden gevonden.

Operatie Caucase

Belangrijkste misdaadgebied Roofovervallen

Deelnemende landen Frankrijk

Bijdrage van Europol

- Analyse en ondersteuning met inzet ter plaatse van het mobiele kantoor tijdens de actiedagen
- Er werden diverse verbanden vastgesteld met andere groepen die actief zijn in Frankrijk en met groepen en *vory v zakone*[37] die actief waren in andere EU-lidstaten.

Omvang van de operatie

In 2011 werd bij Toulouse in Zuid-Frankrijk een omvangrijk georganiseerd crimineel netwerk ontmanteld dat bestond uit Georgische en Armeense onderdanen.[40]

De leden van het netwerk worden verdacht van het plegen van meer dan 1 000 strafbare feiten in de regio Toulouse – voornamelijk inbraken in en diefstal uit woningen en bedrijven. Gestolen goederen, zoals computers, elektronica en luxe kleding, werden in containers en vrachtwagens naar het buitenland vervoerd. De gestolen sieraden gingen naar Antwerpen in België, waar ze op regelmatige basis en per kilo werden verkocht. De misdaadgroep had een hiërarchische structuur met verscheidene niveaus (inbrekers, chauffeurs en teamleiders) en werd gecoördineerd door ten minste één dief volgens de wet.[37]

Als resultaat van internationale samenwerking:

- zijn tot nu toe 23 verdachten gearresteerd;
- zijn kilo's goud en sieraden in beslag genomen;
- is de meest recente container met gestolen goederen tegengehouden voordat hij de haven verliet;
- zijn bij huiszoekingen twee arrestaties verricht. Het ging daarbij om personen van Georgische herkomst met tatoeages die specifiek zijn voor dieven volgens de wet.

GOT Balcar

Belangrijkste misdaadgebied Voertuigcriminaliteit

Deelnemende landen Estland, Letland, Litouwen

[40] Ontmanteld door het Franse Centrale Bureau voor de strijd tegen rondtrekkende delinquentie (OCLDI – Office central de lutte contre la délinquance itinérante) en de Gendarmerie van Midi-Pyrénées, met steun van de Interventiegroepen van de Nationale Gendarmerie (GIGN – Groupe d'Intervention de la Gendarmerie Nationale).

Bijdrage van Europol

- Dit Gemeenschappelijke Onderzoeksteam wordt gesteund door Europol en Eurojust
- Europol heeft al verscheidene operationele bijeenkomsten georganiseerd en gefinancierd
- Europol heeft ook zijn mobiele kantoor ingezet en produceert periodieke analytische producten.

Omvang van de operatie

Dit onderzoek richt zich op Litouwse georganiseerde misdaadgroepen die worden verdacht van betrokkenheid bij de diefstal van luxe auto's in Duitsland en de Baltische staten. In 2009 werd Estland getroffen door een golf van diefstallen van nieuwe auto's. Het onderzoek leidde naar Letland en Litouwen. Later in datzelfde jaar werd in Estland de eerste 'brigade' gearresteerd. Europol sloot zich in 2010 aan bij het GOT, en kort daarna werd nog een 'brigade' in Estland gearresteerd. De looptijd van het GOT is verlengd en het onderzoek richt zich nog altijd op een van de actiefste groepen voor georganiseerde criminaliteit in Litouwen.

Als resultaat van internationale samenwerking:

- zijn inmiddels drie georganiseerde misdaadgroepen ontmanteld;
- zijn daarvan al één Litouwse en één Letse georganiseerde misdaadgroep veroordeeld;
- is een deel van een Litouwse georganiseerde misdaadgroep gearresteerd, wordt verder bewijsmateriaal verzameld en zullen op termijn meer arrestaties plaatsvinden.

3.11 Motorbendes

De meeste leden van motorclub in de wereld zijn normale deelnemers aan de samenleving. Een klein percentage houdt zich echter niet aan de wet en accepteert niet de regels van de maatschappij. Zij noemen zich 'outlaws' of 'one-percenters'. Zij zijn vaak georganiseerd in motorbendes en dragen op hun jack een embleem met een 1%-teken binnen een diamantvorm.

Met het oog op deze dreiging helpt het gespecialiseerde Europol-project Monitor de criminele activiteiten van motorbendes, waaronder de Hells Angels Motorcycle Club (HAMC), Bandidos, Outlaws en hun ondersteunende motorclubs, te voorkomen en te bestrijden. Het project hanteert een multidisciplinaire, horizontale aanpak en richt zich niet alleen op de misdrijven die de motorbendes plegen, maar vooral op de georganiseerde misdaadgroepen zelf. Daartoe:

- brengt het de structuren en de leden van deze motorbendes in kaart;
- verricht het strategische analyses om de betekenis van nieuwe verschijnselen binnen deze subcultuur te achterhalen en nieuwe trends te signaleren;
- initieert, bevordert en coördineert het nieuwe operationele activiteiten via operationele analyses;
- steunt het partners bij het politietoezicht op grote motorevenementen, zoals de HAMC World Run in Laconia in de VS in 2011, en andere operationele activiteiten, door de inzet van zijn mobiele kantoor;
- organiseert het in alle delen van Europa cursussen over motorbendes;
- biedt het ondersteuning op hoog niveau aan het management van rechtshandhavingsinstanties en aan gerechtelijke en overheidsinstanties;
- ondersteunt het het Europol-platform voor deskundigen op het gebied van bendes, een unieke omgeving waar rechtshandhavingsfunctionarissen die zich bezighouden met de bestrijding van motor-, straat- en vergelijkbare bendes, strategische informatie, beste praktijken, deskundigheid en kennis kunnen uitwisselen.

De extreem gewelddadige vechtpartijen tussen rivaliserende clubs en straatbendes van de tweede generatie vormen een veiligheidsrisico voor het algemene publiek. Daarom is het belangrijk dat rechtshandhavingsautoriteiten de activiteiten van deze bendes nauwlettend volgen. Motorbendes worden in de meerderheid van de 15 landen die deelnemen aan dit project, beschouwd als een nationale dreiging en een nationale prioriteit voor politie-inzet. Om onze partners doeltreffender bij te staan, zijn strategische en operationele prioriteiten vastgesteld, waaronder het onderzoek naar de expansie van motorbendes naar nieuwe delen van Europa en de werving door motorbendes van leden in kringen van rechtse hooligans.

Groei van de Hells Angels (HAMC)

Wereldwijde expansie HAMC (1940-2011)

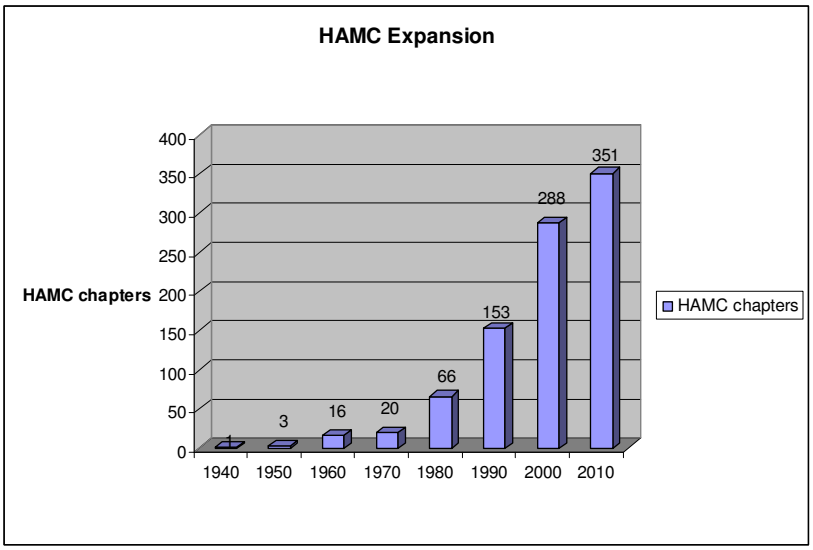

HAMC Expansion	**Expansie HAMC**
HAMC chapters	**HAMC-chapters**

Expansie HAMC per regio (2005-2011)

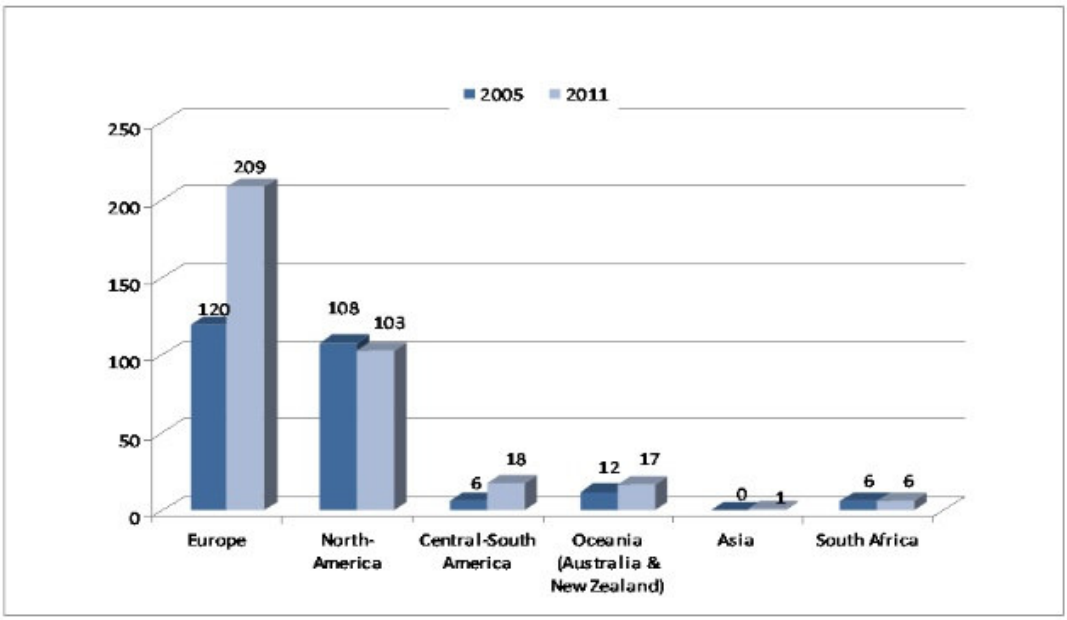

Europe	Europa
North-America	Noord-Amerika
Central-South America	Midden- en Zuid-Amerika
Oceania (Australia & New Zealand)	Oceanië (Australië & Nieuw-Zeeland)
Asia	Azië
South Africa	Zuid-Afrika

3.12 Terrorisme

Meer dan 10 jaar na de aanslagen van 11 september 2001 in New York vormt terrorisme nog altijd een ernstige bedreiging voor de Europese Unie. Extremistische en terroristische groeperingen als onder meer Al-Qaida zijn actief in de EU en beïnvloeden de levens van haar burgers. De strijd tegen extremisme en terrorisme blijft dan ook een topprioriteit voor de EU en voor Europol.

Europol helpt lidstaten om onderzoeken op dit gebied met succes uit te voeren door de volgende producten en diensten te bieden:

- analyses en analytische producten als verslagen, dreigingsevaluaties en ontbrekende schakels voor lopende internationale onderzoeken;
- informatie-uitwisseling en toegang tot de databases van Europol, uitwisselingssystemen en andere deskundigenplatforms;
- expertise via het mobiele kantoor van Europol, waarmee op locatie steun kan worden verleend;
- de productie van het jaarverslag van de stand van zaken en de tendensen in verband met het terrorisme in Europa (TE-SAT), dat basisfeiten en -cijfers geeft over terroristische aanslagen en arrestaties van terroristen in de EU, met inbegrip van nieuwe tendensen.

3.12.1 Modus Operandi Monitor

De Modus Operandi Monitor biedt een overkoepelend activiteitenmodel waarin terroristische gebeurtenissen en onderzoeken continu worden beoordeeld, waarbij vooral wordt gekeken naar specifieke aspecten van de werkwijze van terroristen. Er wordt extra waarde toegevoegd doordat de uitkomst wordt gekoppeld aan andere inlichtingenproducten van Europol en ernaar wordt gestreefd in realtime expertise en inlichtingen te verstrekken aan de betrokken instanties in de lidstaten.

3.12.2 First Response Network

Het First Response Network biedt ondersteuning aan iedere lidstaat die geconfronteerd wordt met een belangrijke terroristische gebeurtenis, door de nationale deskundigen van dat land in contact te brengen met een internationaal platform van experts in terrorismebestrijding en inlichtingenanalisten, onder meer van Europol. Via dit platform levert Europol Europese rechtshandhavingspartners zijn unieke capaciteiten, waaronder:

- een internationale database met terrorismeverdachten en extremisten;
- de mogelijkheid om terrorismefinanciering te traceren;
- een operationeel platform voor de coördinatie van belangrijke internationale onderzoekslijnen.

In voorkomende gevallen maakt dit team gebruik van het operationele centrum van Europol om een doeltreffende uitwisseling van informatie met alle betrokken partijen te garanderen. Naast het bieden van ondersteuning in een crisissituatie wil het First Response Network ook strategisch advies geven aan terrorismedeskundigen op hoog niveau dat is afgestemd op de steeds veranderende werkwijzen van de terroristen. Een recent voorbeeld is de aanpak onmiddellijk na de afschuwelijke aanslag met een autobom en de schietpartij in Noorwegen. Bij Europol is toen – in juli 2011 – het EU-First Response Network[41] bijeengekomen ter ondersteuning van het onderzoek.

[41] Het netwerk bestond in dit geval uit vertegenwoordigers uit Denemarken, Duitsland, Finland, Griekenland, Noorwegen, Polen, het Verenigd Koninkrijk en Zweden.

Na een aantal workshops van het First Response-team bij Europol werd een verslag ingediend bij de JBZ-Raad, met daarin drie hoofdaanbevelingen voor toekomstige activiteiten. Deze aanbevelingen kregen de steun van een bijeenkomst van deskundigen op hoog niveau in oktober 2011 en zullen worden gebruikt als basis voor de oprichting van een virtuele taskforce voor gewelddadig extremisme:

- Er moet een virtuele taskforce voor gewelddadig extremisme met daarin relevante deskundigen uit EU-lidstaten worden opgericht; deze moet de taak krijgen onderzoek te doen naar en verslag uit te brengen van de uitvoering van een EU-brede strategie op basis van een succesvol project dat al wordt uitgevoerd in het Verenigd Koninkrijk (het project Guillemot).
- Er moet naar het model van Europol-concept 'Check the Web' een EU-portaal worden opgezet voor de uitwisseling van beste praktijken, analyses en evaluaties met betrekking tot het gebruik van internet door personen en groepen die banden hebben met extreem-rechtse activiteiten.
- Europol moet een volledige Europabrede dreigingsevaluatie uitvoeren van de dreiging die uitgaat van personen en/of groepen die banden hebben met gewelddadige extremistische en/of extreem-rechtse activiteiten.

3.12.3 Europees netwerk van explosievenopruimingsdiensten (European Explosive Ordnance Disposal Network – EEODN)

Dit netwerk, dat is opgezet om experts de gelegenheid te geven kennis uit te wisselen over de opruiming van explosieven, draagt bij aan de vaststelling van beste praktijken en organiseert trainingen in partnerschap met EU-lidstaten en derden. Ook worden via het netwerk explosievenopruimingseenheden op de hoogte gehouden van de laatste relevante ontwikkelingen. Het netwerk staat open voor alle eenheden van politie, overheid en leger die zich bezighouden met explosieven. In 2011 zijn twee conferenties en twee cursussen gegeven op het gebied van de opruiming van explosieven – een in Hongarije en een in Polen. Deze activiteiten zijn medegefinancierd door de Europese Commissie.

Naar aanleiding van een van de acties uit het CBRN[42]-actieplan van de EU is het EEODN-protocol van het netwerk gewijzigd om de CBRN-gemeenschap meer bij het netwerk te betrekken. Het EEODN streeft nog steeds dezelfde doelen na als bij de start, maar nu zowel voor de explosievenopruimings- als voor de CBRN-gemeenschap. Dit is tijdens de tweede EEODN-conferentie in Polen besproken en goedgekeurd.

3.12.4 EU-bommendatasysteem (EBDS)

Het EU Bomb Data System (EBDS) is een platform voor het delen van tijdige en relevante informatie en inlichtingen over incidenten met explosieven en brandbommen (IED's en IID's[43]), en over chemische, biologische, radiologische en nucleaire materialen (CBRN). Dit systeem omvat, naast bibliotheken en deskundigenfora, ook incidentendatabases voor explosieven en CBRN. Dit project, dat wordt medegefinancierd door de Europese Commissie, is operationeel sinds oktober 2010 en was in november 2011 gereed. Bijna alle lidstaten zijn al op dit systeem aangesloten, en het aantal nieuwe gebruikers, de activiteit en de bijdragen zijn in 2011 sterk toegenomen.

Incidenten in IKEA-winkels

In september 2011 deed Europol namens de Belgische en Nederlandse autoriteiten een oproep om informatie na explosies in Europese IKEA-winkels. De dader had geïmproviseerde

[42] Chemische, biologische, radiologische en nucleaire materialen.
[43] Improvised explosive device (IED). Improvised incendiary device (IID).

explosieven in IKEA-winkels geplaatst en was daarna snel vertrokken. De explosieven kwamen vervolgens tot ontploffing en veroorzaakten letsel bij personen en schade aan bezittingen.

Europol leverde ondersteuning aan zaken in België, Duitsland, Frankrijk, Nederland en Tsjechië waarbij dezelfde werkwijze was gehanteerd, en het publiek werd gevraagd om hulp bij het identificeren van de belangrijkste verdachte op basis van beelden van bewakingscamera's en beschrijvingen van getuigen.

Er werden twee operationele bijeenkomsten gehouden bij Europol, waaraan een toenemend aantal lidstaten deelnam (België, Duitsland, Frankrijk, Nederland, Polen, Tsjechië, Zweden en Zwitserland). Europol vervulde een centrale rol in deze zaak, die ook mogelijkheden bood om meer met de betrokken lidstaten te gaan samenwerken op het gebied van terrorismebestrijding.

Het EU-bommendatasysteem (EBDS) werd gebruikt voor het veilig en tijdig uitwisselen van informatie over deze zaak, met uiteindelijk als resultaat de identificatie en arrestatie van de daders. Toen het laatste incident zich voordeed in Tsjechië, was alle informatie over de verschillende gebruikte explosieven beschikbaar via het EBDS.

Aanslagen in Noorwegen

Naast de door het First Response Network verleende steun aan de Noorse autoriteiten na de aanslagen van juli 2011 verstrekte Europol EU-lidstaten ook de meest recente informatie en een eerste beoordeling van zowel het bomincident als de inhoud van het manifest dat de dader voorafgaand aan zijn aanslagen had gepubliceerd.

Toen deze informatie was geproduceerd – binnen enkele uren na de bomaanslag en de schietpartij – werd deze onmiddellijk beschikbaar gesteld aan de EDBS-gebruikers; dit illustreerde het potentieel en de waarde van een dergelijk systeem. Deze gebeurtenissen hebben er uiteindelijk toe geleid dat de Noorse autoriteiten om aansluiting op het EBDS hebben gevraagd en die ook hebben gekregen.

In de weken na de aanslagen was Europol aanwezig bij de reconstructie van de gebruikte explosieven en bezocht het de verschillende plaatsen delict.

3.12.5 Zeepiraterij

Sinds zeepiraterij is uitgegroeid tot een groot probleem, zijn de kosten voor de scheepvaartsector sterk gestegen als gevolg van hogere verzekeringspremies, beveiligingskosten en de toegenomen operationele kosten op langere alternatieve routes.

Europol wisselt, in nauwe samenwerking met Interpol en met steun van 10 EU-lidstaten en Eurojust, inlichtingen uit over zeepiraterij. Europol houdt zich met name bezig met de identificatie van hoofddaders, logistieke middelen en geldstromen in samenhang met de criminele activiteit. Uit inlichtingenonderzoek komt naar voren dat piraterij verband zou kunnen houden met andere vormen van georganiseerde misdaad, zoals mensen-, wapen- en drugssmokkel.

In een resolutie van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties die unaniem is aangenomen[44] worden alle 192 landen die lid zijn van de VN, opgeroepen om met Europol en Interpol samen te werken bij de bestrijding van de criminele netwerken die betrokken zijn bij zeepiraterij voor de kust van Somalië. Dit was een belangrijke stap voorwaarts, aangezien internationale rechtshandhavingsinstanties de essentiële schakel vormen tussen

[44] Resolutie 1950 van de Verenigde Naties (2010).

aanhoudingen via militaire interventies en het onderzoek en de vervolging van zeepiraten en hun criminele netwerken.

Europol steunt Operatie Atalanta (EU-NAVFOR)[45] bij de ontwikkeling van een systeem voor het bijhouden van alle relevante informatie over alle gevallen van zeepiraterij. Europol onderhoudt hierover contacten met Interpol, de NCIS[46] en betrokken lidstaten.

In 2011 waren twee gemeenschappelijke onderzoeksteams voor terrorisme van de lidstaten bij Europol ondergebracht.

3.12.6 Check the Web

Europols 'Check the Web'-portaal biedt bevoegde instanties van EU-lidstaten een mogelijkheid om via het beveiligde Europol-netwerk en de nationale eenheden van Europol op basis van vrijwilligheid informatie uit te wisselen over islamitische terroristische activiteiten op internet. Doel is om bij de analyse van online islamitische terroristische activiteiten synergieën tot stand te brengen tussen de lidstaten. Check the Web heeft in 2011:

- operationele steun verleend aan zes EU-lidstaten;
- lopende onderzoeken gefaciliteerd naar Inspire - een Engelstalig onlinemagazine dat door al-Qaida op het Arabisch schiereiland (AQAP) zou worden gepubliceerd;
- Australië en Zwitserland als nieuwe deelnemers aan het project en de bijbehorende analysebestanden gekregen.

In totaal zijn er nu 44 contactpunten uit 24 verschillende op Check the Web aangesloten landen, waarbij 10 EU-lidstaten actief bijdragen. Sinds maart 2011 is de hoeveelheid gegevens die wordt geleverd voor Check the Web met 21% toegenomen, waarvan 75% afkomstig is uit EU-lidstaten.

Politiewerkgroep terrorisme (PWGT)

In 2011 hebben Europol en het Nederlandse KLPD gezamenlijk de bijeenkomst van de Politiewerkgroep terrorisme (PWGT) georganiseerd. Voor het eerst sinds de oprichting van de PWGT is Europol gevraagd een situatieoverzicht te verstrekken op basis van de bijdragen van de deelnemende diensten. De eerste reacties op het geleverde product zijn positief.

Operatie Munda – Greater Manchester Police, Verenigd Koninkrijk

Europol ontving in 2011 een dankwoord en een prijs van de Greater Manchester Police.

Het agentschap werd geprezen om zijn bijdrage die ertoe had geleid dat Munir Farooqi, die jihadstrijders wierf, voor het gerecht is gebracht en tot vier keer levenslang is veroordeeld. Deze 54-jarige voormalige Taliban-strijder wierf vanuit zijn krantenkiosk in een winkelstraat in Manchester kandidaten om in Afghanistan te gaan vechten tegen Britse troepen. Door undercoverwerk van de Greater Manchester Police werden ruim 600 uur aan gesprekken opgenomen, waarin de Taliban-ronselaar sprak over het aanvallen van Britse troepen en het bevrijden van gevangenen, en waarin hij de namen van trainingskampen noemde. Het was echter moeilijk te beoordelen in hoeverre dergelijke details authentiek waren. Daarom vroeg de Britse politie Europol om hulp.

Europol zette de analyse-instrumenten waarover het beschikte, in om de ontvangen informatie te controleren. Deze werd vergeleken met operationele gegevens, waaronder die

[45] Maritieme militaire operatie van de Europese Unie voor de Somalische kust: www.eunavfor.eu.
[46] Naval Criminal Investigative Service van de Verenigde Staten.

in Europols database met terroristische gebeurtenissen. Dankzij de uitgevoerde analyse konden enkele belangrijke feiten worden bevestigd, onder meer dat bepaalde gebeurtenissen hadden plaatsgevonden op de specifieke plaatsen en datums die door Munir Farooqi waren genoemd. Er werd een samenvatting van de bevindingen van Europol gebruikt om de rechtbank te helpen de resultaten van het undercoverwerk van de Greater Manchester Police te beoordelen.

Gewelddadige dierenrechtenactivisten

Europol en Eurojust organiseerden een grote conferentie over de achtergronden van deze trend. Hieraan werd deelgenomen door 58 experts van rechtshandhavingsautoriteiten en aanklagers, en door vertegenwoordigers van 35 organisaties uit de private sector.

Het toenemende geweld van extremisten blijft een punt van zorg voor alle deelnemers aan de conferentie. Een voorbeeld is het toegenomen gebruik van geïmproviseerde explosieven (IED's) en geïmproviseerde brandbommen (IID's). De conferentie stelde aanbevelingen op nadat duidelijk de noodzaak was vastgesteld van een bredere uitwisseling van informatie om de autoriteiten van de lidstaten een duidelijk beeld te geven van lopende criminele activiteiten.

Toekomstige ontwikkelingen

- Virtuele taskforce voor gewelddadig extremisme
- Portaal op het gebied van gewelddadig extremisme
- Er wordt gewerkt aan het opzetten van de volgende onlineplatforms voor experts:
    - First Response Network
    - CBRNE, voor dreigingen in verband met chemische, biologische, radiologische en nucleaire materialen en verbeterde (geïmproviseerde) explosieven
- Steun aan grote sportevenementen als de Olympische spelen in Londen in 2012 en UEFA EURO 2012 in Polen en Oekraïne
- Verbetering van de samenwerking met SitCen door het produceren van een toekomstgerichte vertrouwelijke beoordeling. Zoals vermeld in de conclusies over een sterkere koppeling tussen de interne en de externe aspecten van terrorismebestrijding[47] worden SitCen en Europol aangespoord "*om complementair samen te werken om een brede analyse te maken van de terreurdreiging waaraan de EU blootstaat, indachtig het werk dat op dit vlak reeds door deze organen wordt verricht, en voor ogen houdend dat zo'n overzicht een belangrijke stap is om terrorisme tegen te gaan en te komen tot effectieve beleidsvorming*."

3.12.7 Programma voor het traceren van terrorismefinanciering (TFTP)

Sinds de inwerkingtreding op 1 augustus 2010 van de overeenkomst tussen de EU en de VS inzake het programma voor het traceren van terrorismefinanciering (TFTP) zijn diverse taken aan Europol toegewezen. Om zich van deze nieuwe verantwoordelijkheden te kwijten heeft Europol binnen zijn operationele afdeling een speciale TFTP-eenheid opgericht.

De specialisten van Europol vervullen drie aparte rollen:

[47] 11075/11, Brussel, 6 juni 2011 (op 9 juni 2011 aangenomen door de JBZ-Raad).

1. controleur van verzoeken van de VS aan aangewezen verstrekkers van financiële berichten
   (artikel 4 van de TFTP-overeenkomst);
2. ontvanger van informatie die spontaan wordt verstrekt door het Amerikaanse ministerie van Financiën
   (artikel 9 van de TFTP-overeenkomst);
3. aanvrager van TFTP-zoekopdrachten; in deze rol werkt Europol nauw samen met lidstaten en draagt het zorg voor een geïntegreerd antwoord van Europol, lidstaten en Eurojust
   (artikel 10 van de TFTP-overeenkomst).

Europol heeft één contactpunt voor EU-lidstaten en Eurojust ingesteld om verzoeken om TFTP-zoekopdrachten via Europol te kanaliseren.

Inlichtingen die Europol ontvangt, worden met strikte inachtneming van de verspreidingsvoorwaarden gecrossmatcht met Europol-databases. Vervolgens wordt de informatie met instemming van de eigenaar van de gegevens doorgestuurd naar het ministerie van Financiën van de VS, waar de TFTP-controles worden uitgevoerd. Het doel van deze nieuwe samenwerking tussen de VS en de EU is het opsporen, volgen en onderscheppen van terroristen en terrorismefinanciering. In die context:

- heeft Europol in 2011 een groot aantal artikel 10-verzoeken om TFTP-zoekopdrachten door de VS afgehandeld; deze verzoeken waren afkomstig van diverse lidstaten en ook van Europol zelf;
- ontvingen autoriteiten van lidstaten TFTP-informatie die waardevolle inlichtingen opleverde voor lopende onderzoeken naar terrorisme;
- deed Europol in juli 2011 Europol samen met verscheidene betrokken EU-lidstaten een aantal TFTP-verzoeken op basis van artikel 10 ter ondersteuning van Noorwegen. Deze verzoeken werden gedaan naar aanleiding van de bomaanslag in Oslo en de daaropvolgende schietpartij. Met deze artikel 10-verzoeken kon onmiddellijke ondersteuning worden geleverd aan de Noorse autoriteiten en kon informatie worden verschaft aan betrokken lidstaten;
- droeg Europols TFTP-eenheid ten volle bij aan het First Response Network-team door het leveren van een constante informatiestroom;
- zorgde door de VS verstrekte informatie in het kader van TFTP voor snelle realtime operationele steun aan een groot aantal landen in de EU en daarbuiten;
- stuurde Europol ook informatie die de Verenigde Staten spontaan verstrekte, door aan EU-lidstaten. Deze informatie en antwoorden op artikel 10-verzoeken om TFTP-zoekopdrachten door de VS zijn belangrijk gebleken voor de ondersteuning van operationele onderzoeken van lidstaten en hebben geleid tot nieuwe operationele onderzoekslijnen voor EU- en andere landen.

4. Reikwijdte van Europols activiteiten

4.1 Rechtshandhavingsinstanties in de EU-lidstaten

Europol heeft 7 dagen per week en 24 uur per dag een directe verbinding met zijn nationale eenheden in de 27 EU-lidstaten. Deze permanente uitwisseling van communicatie en gegevens over misdaad is mogelijk dankzij de verbindingsbureaus in het hoofdkantoor van Europol. Het is een essentiële en doeltreffende manier om contact te onderhouden met en steun te verlenen aan zo'n 2 miljoen rechtshandhavingsfunctionarissen in de EU en vooral ook aan alle rechercheurs die in hun werk de steun van Europol zouden kunnen gebruiken.

Europol organiseert regelmatig informatie-evenementen voor rechtshandhavingsfunctionarissen in de EU, om hen beter op de hoogte te brengen van de diensten van Europol die hen kunnen helpen in grensoverschrijdende zaken. In 2011 zijn zeven van deze seminars gehouden, die door meer dan 750 rechtshandhavingsmedewerkers werden bezocht. Deze Europol-'roadshows' hebben geleid tot een betere samenwerking en een toename van de uitgewisselde criminele inlichtingen en een verbetering van de kwaliteit daarvan.

Regionale ondersteunende functionarissen

In 2011 is een nieuw concept voor regionale ondersteuning geïntroduceerd met de benoeming van drie regionale ondersteunende functionarissen. Deze zullen de dialoog met de bevoegde instanties in de lidstaten versterken en een overzicht bijhouden van de georganiseerde misdaad in hun geografische gebied – West-Europa, Noordoost-Europa en Zuidoost-Europa.

Uit de eerste constructieve resultaten, zoals de signalering van nieuwe opkomende dreigingen in de regio's, het verlenen van dagelijks ondersteuning aan belangrijke partners en de gestage integratie van derden in de Europol-omgeving, blijkt dat de regionale ondersteunende functionarissen een zeer waardevolle rol vervullen.

4.2 Externe samenwerking

Samenwerking met Europol is van essentieel belang voor rechtshandhavingsautoriteiten binnen en buiten de EU en andere EU-partneragentschappen en -instellingen. Op dit moment werkt Europol samen met 18 niet-EU-landen[48], 9 EU-organen en -agentschappen[49] en 3 andere internationale organisaties[50], waaronder Interpol, dat een rol speelt in veel onderdelen van het operationele werk van Europol.

De uitwisseling van informatie met deze partners vindt plaats op basis van samenwerkingsovereenkomsten. Er zijn twee soorten overeenkomsten, afhankelijk van de aard van de samenwerking. Bij strategische overeenkomsten kunnen de twee betrokken partijen alle informatie uitwisselen met uitzondering van persoonsgegevens, terwijl bij operationele overeenkomsten ook persoonsgegevens kunnen worden uitgewisseld. In 2011 zijn twee nieuwe operationele overeenkomsten gesloten – met Monaco en met de voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië.

[48] Albanië, Australië, Bosnië & Herzegovina, Canada, Colombia, IJsland, voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië, Kroatië, Moldavië, Monaco, Montenegro, Noorwegen, Oekraïne, Rusland, Servië, Turkije, Verenigde Staten, Zwitserland.

[49] Eurojust, Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF), Europese Centrale Bank, Europees Centrum voor ziektepreventie en -bestrijding (ECDC), Europese Commissie, Europees Waarnemingscentrum voor drugs en drugsverslaving (EWDD), het Gemeenschappelijke Situatiecentrum van de EU (SitCen), de Europese Politieacademie (Cepol) en Frontex.

[50] Interpol, het VN-Bureau voor drugs en misdaadbestrijding (UNODC) en de Werelddouaneorganisatie (WCO).

Net als in voorgaande jaren heeft Europol nauw samengewerkt met andere EU-agentschappen en organisaties die werkzaam zijn op het gebied van vrijheid, veiligheid en justitie. Europol heeft in 2011 op bilaterale basis samengewerkt aan diverse initiatieven.

Europese Politieacademie (Cepol)

- Er zijn mogelijkheden voor e-learning besproken en in nauwe samenwerking ontwikkeld. De eerste e-learningcursus van Cepol gaat over Europol, en Europol heeft aanzienlijk bijgedragen aan de opzet en de inhoud hiervan. Er wordt gewerkt aan e-learningcursussen over computercriminaliteit en Schengen.
- Er wordt verder samengewerkt aan een project voor de standaardisatie van kennisbeheer.
- Europol en Cepol hebben samengewerkt aan de ontwikkeling van een toekomstige cursus over de nieuwe beleidscyclus van de EU voor ernstige internationale en georganiseerde misdaad.
- Europol heeft een aantal externe trainingsactiviteiten ontwikkeld met gebruikmaking van de verschillende e-Net-toepassingen van Europol en Cepol, zoals de politiekennisbanken en het leermanagementsysteem (LMS).
- Europol en Cepol hebben in het kader van het Europese uitwisselingsprogramma gezamenlijk een studieweek bij Europol ontwikkeld voor rechtshandhavingsmedewerkers uit de lidstaten. Wegens de grote belangstelling zijn in 2011 drie cursussen gegeven en zijn voor 2012 nog twee studieweken gepland.

Eurojust

- Europol heeft deelgenomen aan twee derde van alle coördinatiebijeenkomsten die in 2011 bij Eurojust zijn gehouden. Een aanzienlijk deel van deze bijeenkomsten had betrekking op de instelling van gemeenschappelijke onderzoeksteams (GOT's).
- Europol heeft regelmatig contact met het GOT-secretariaat bij Eurojust en is net als in het verleden mede-organisator van de jaarlijkse bijeenkomsten van nationale GOT-experts.
- Er is een vruchtbare samenwerking op het gebied van trainingen met betrekking tot GOT's.
- Europol ondersteunt op dit moment 17 GOT's bij Eurojust op basis van ondertekende overeenkomsten.
- Er is een gezamenlijke taskforce voor het monitoren en verbeteren van de samenwerking tussen de beide agentschappen.
- Er is een uitwisselingsprogramma voor medewerkers opgezet, dat in 2012 verder zal worden uitgebouwd (er zullen maandelijks uitwisselingen plaatsvinden).

Frontex

Europol heeft steun verleend aan een aantal door Frontex gecoördineerde operaties. Het nieuwe juridische kader van Frontex, dat op 12 december 2011 in werking is getreden, geeft het agentschap beperkte rechten voor de verwerking van persoonsgegevens. De verwachting is daarom dat het aantal gezamenlijke operaties in de toekomst verder zal toenemen. Er is een groep van deskundigen ingesteld om de bedrijfsprocessen en procedures voor de toekomstige uitwisseling van persoonsgegevens uit te werken.

Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF)

Er wordt op dit moment gesproken over de totstandbrenging van een beveiligde verbinding en operationele werkafspraken tussen OLAF en Europol. Europol heeft steun verleend en bijgedragen aan operaties die zijn geïnitieerd door OLAF. Verder was Europol naast OLAF en

de Europese Centrale Bank (ECB) mede-organisator van de internationale conferentie over de bescherming van de euro in november 2011.

Europees Waarnemingscentrum voor drugs en drugsverslaving (EWDD)

Het EWDD is samen met Europol actief op een aantal verschillende gebieden, niet in de laatste plaats met betrekking tot het EU-pact tegen synthetische drugs dat is gesloten onder het Poolse voorzitterschap van de Raad. Ook hebben Europol en het EWDD samengewerkt aan gezamenlijke publicaties[51], waarvan de derde, over amfetaminen, in 2012 zal uitkomen.

Interpol

Interpol en Europol hebben hun nauwe samenwerking in de strijd tegen transnationale georganiseerde misdaad uitgebreid door de totstandbrenging van een beveiligde communicatielijn tussen beide organisaties en door de goedkeuring van een operationeel actieplan voor samenwerking op cruciale veiligheidsgebieden. De communicatielijn verbindt de beveiligde netwerken van de beide instanties en is gebaseerd op een ondertekend memorandum van overeenstemming. De lijn vergemakkelijkt en vereenvoudigt de uitwisseling van operationele en strategische informatie over misdaad. Ook kunnen de verbindingsofficieren van beide organisaties bij respectievelijk Interpol in Lyon en Europol in Den Haag worden gebruikt om de inlichtingenstroom tussen de beide organisaties te verbeteren.

4.3 Europese Conventie van hoofden van politie

De eerste Europese Conventie van hoofden van politie is van 30 juni tot 1 juli 2011 gehouden in het nieuwe hoofdkantoor van Europol in Den Haag.

Op deze conventie debatteerden bijna 300 hoofden van politie, leidinggevende rechtshandhavingsfunctionarissen en academische deskundigen over de bestrijding en preventie van ernstige georganiseerde misdaad en terrorisme in Europa.

De afgevaardigden op de conventie namen deel aan discussies en werkgroepen op hoog niveau over de manier waarop de georganiseerde misdaad verandert en flexibeler en dynamischer wordt. Vervolgens werden gemeenschappelijke onderwerpen van zorg vastgesteld en werden gezamenlijke conclusies en richtsnoeren voor toekomstig beleid overeengekomen, die werden gepresenteerd aan ministers van Binnenlandse zaken van de EU-lidstaten.

Op de laatste dag van de conventie sprak de directeur van Europol, Rob Wainwright, een publiek toe met onder meer Cecilia Malmström, Europees Commissaris voor Binnenlandse zaken en Ronald Noble, secretaris-generaal van Interpol. Hij stond stil bij de dringende noodzaak van een beter strategisch inzicht in de uitdagingen van georganiseerde misdaad en terrorisme, en van innovatieve, doeltreffendere manieren om deze het hoofd te bieden. Er is een uitgebreid verslag van de conventie gepubliceerd met de bevindingen en conclusies.[52]

De tweede conventie van Europese hoofden van politie wordt in mei 2012 gehouden.

[51] Te downloaden van de Europol-website.
[52] Te downloaden van de Europol-website.

5. Verdere ontwikkeling

5.1 Strategie en doelstellingen

De strategie en doelstellingen van Europol, zoals geformuleerd in het Europol-overzicht over 2010, blijven het referentiekader voor onze dagelijkse werkzaamheden teneinde de best mogelijke steun te verlenen aan de samenwerking in de EU op het gebied van rechtshandhaving.

Overeenkomstig deze ambitieuze strategie zal Europol de belangrijkste nieuwe uitdagingen aangaan, maar daarnaast ook alle kansen aangrijpen om verdere vooruitgang te boeken en tastbare resultaten te bereiken. De strategie vormt Europols leidraad op de weg naar verwezenlijking van zijn hoofddoelen, het beschikbaar stellen van een uniek pakket operationele diensten voor de EU op drie hoofdgebieden:

Functioneren als het belangrijkste ondersteuningscentrum van de EU voor rechtshandhavingsoperaties

Er zal meer worden gedaan om de operationele waarde van de informatie die Europol bezit, te maximaliseren en de levering van analyses en andere operationele diensten te stroomlijnen. Europol neemt een hoofdrol op zich bij het tot stand brengen van een doeltreffender samenwerking tussen agentschappen en rechtshandhavingspartners, waaronder Eurojust en Interpol.

- **Het centrale informatiepunt met betrekking tot misdaad in de Europese Unie worden**

  De samenwerking tussen lidstaten bij de identificatie van gemeenschappelijke hiaten in de informatie en onderzoeksprioriteiten is van essentieel belang en zal worden versterkt. Door zijn unieke capaciteiten kan Europol zich ontwikkelen als centraal informatiepunt in de EU voor het aanpakken van deze zaken en om een informatieplatform op te bouwen waarmee een effectiever operationeel antwoord op belangrijke bedreigingen van de veiligheid kan worden gefaciliteerd. De verdere ontwikkeling van Europols netwerktoepassing voor beveiligde informatie-uitwisseling (Siena) zal Europol dichter bij de 'frontlinie' van de rechtshandhaving brengen.

- **Zich verder ontwikkelen als EU-centrum voor deskundigheid op het gebied van rechtshandhaving**

  Europol voert nieuwe technieken in die gebaseerd zijn op innovatie en beste praktijken, en bevordert de uitwisseling van kennis en trainingen van hoge kwaliteit op gespecialiseerde terreinen, zoals vervalsing van de euro, terrorisme en de ontmanteling van drugslaboratoria.

  Wij zullen hiaten in kennis en expertise aanvullen door de ontwikkeling en verbreiding van beste praktijken. Wij zullen lidstaten bijstaan met ondersteuning, adviezen en onderzoek op het gebied van training, technische ondersteuning, misdaadpreventie, technische en forensische methoden en analyses en onderzoeksprocedures.

5.2 Vooruitzichten

Europol heeft in de afgelopen jaren een betere positie verworven op het EU-toneel, deels dankzij het Verdrag van Lissabon, de nieuwe juridische status (het Europol-besluit van de Raad), en de nieuwe strategie en betere capaciteiten van het agentschap zelf. Deze ontwikkelingen maken Europol tot een unieke samenwerkingspartner voor rechtshandhavingsinstanties in de EU en een orgaan dat een belangrijke bijdrage levert aan het EU-besluitvormingsproces.

De raad van bestuur van Europol heeft in 2011 ingestemd met één evaluatie van de uitvoering van het Europol-besluit van de Raad en de activiteiten van Europol. Deze evaluatie geeft uitvoering aan artikel 37, lid 11, van het Europol-besluit[53], en dient tevens ter ondersteuning van de effectbeoordeling door de Europese Commissie voorafgaand aan de opstelling van haar voorstel voor de toekomstige Europol-verordening. De raad van bestuur heeft een stuurcomité benoemd dat bestaat uit de voorzitter van de raad van bestuur en leden van de raad van bestuur uit België, Duitsland, Hongarije, Portugal, Spanje en de Europese Commissie. De directeur van Europol is bij het werk van het stuurcomité betrokken als waarnemer.

De raad van bestuur heeft na een aanbestedingsprocedure de organisatie geselecteerd die de evaluatie gaat uitvoeren – RAND Europe. Het contract voor de opdracht is in augustus 2011 ondertekend. Er worden gesprekken gevoerd met functionarissen van Europol en relevante stakeholders. RAND Europe heeft in november 2011 een tussentijds verslag ingediend en zal in juni 2012 zijn definitieve verslag leveren. De raad van bestuur zal de uitkomsten van de evaluatie bespreken en vervolgens aanbevelingen doen aan de Europese Commissie.

Als toonaangevend rechtshandhavingsagentschap zoekt Europol altijd naar nieuwe mogelijkheden om de strijd tegen georganiseerde misdaad en terrorisme te stroomlijnen. Er zijn dergelijke nieuwe mogelijkheden geïdentificeerd. Zij betreffen onder meer de noodzaak om:

- doeltreffender onderzoeken naar computercriminaliteit te verrichten met ondersteuning van gecentraliseerde EU-expertise en -middelen;
- de mogelijkheden te onderzoeken voor betere samenwerking met de private sector teneinde meer gebruik te maken van aanwezige deskundigheid op gebieden als computercriminaliteit, witwassen van geld en misdaden op het gebied van intellectuele eigendom.

Tegen het eind van 2011 heeft een bijeenkomt tussen Europol en het Department of Homeland Security (DHS) van de VS geleid tot een gezamenlijk project voor de bestrijding van gewelddadig extremisme. Europol en het DHS zullen in samenwerking met de EU-lidstaten informatie delen over casestudy's, met speciale aandacht voor verdachte gedragingen en andere indicatoren, en zullen beste praktijken ontwikkelen voor de bestrijding van terroristische radicalisering.

Ongeacht nieuwe beleidsmogelijkheden blijft het hoofddoel van Europol het ondersteunen van de rechtshandhavingsgemeenschap in de EU en het ontwrichten en ontmantelen van ernstige georganiseerde misdaad en terroristische groeperingen. De rechtshandhavingsgemeenschap als geheel moet haar hulpmiddelen, haar tactieken en haar beleid blijven vernieuwen om niet achter te raken op de mondiale ontwikkelingen en om de misdadigers voor te blijven.

Gezien de steeds geraffineerdere werkwijzen van criminelen kunnen lokale of zelfs nationale inspanningen om de internationale georganiseerde misdaad en het internationale terrorisme aan te pakken, op zichzelf maar beperkt effect sorteren. Europol daarentegen kan samen met EU-lidstaten en partnerorganisaties een steeds prominentere rol spelen bij het waarborgen van de interne veiligheid in de EU.

Een sterker Europol betekent succesvollere onderzoeken en betere bescherming van EU-burgers tegen de dreigingen van ernstige internationale misdaad en terrorisme.

[53] Europol-besluit van de Raad, artikel 37, lid 11: Binnen vier jaar na de datum van toepassing van dit besluit, en vervolgens elke vier jaar, geeft de raad van bestuur opdracht tot een onafhankelijke externe evaluatie van de uitvoering van dit besluit en van de door Europol uitgevoerde activiteiten. De raad van bestuur stelt daartoe de precieze onderzoeksopdracht vast. Het evaluatierapport wordt toegezonden aan het Europees Parlement, de Raad en de Commissie.

Bijlage 1

Criminele hubs in de EU[54]

Criminele hubs zijn concentraties van criminele logistiek waar illegale stromen uit talrijke bronnen samenkomen en waarvan de invloed zich in de gehele EU doet gelden. Dergelijke concentraties vergemakkelijken niet alleen de handel in illegale goederen, maar ook de vorming van criminele markten, waardoor er nieuwe kansen ontstaan voor misdaadgroepen. De volgende hubs zijn vastgesteld op basis van nabijheid bij belangrijke doelmarkten, commerciële en vervoersinfrastructuur, sterke aanwezigheid van misdaadgroepen en mogelijkheden voor criminele migratie:

- **noordwestelijke hub**– zwaartepunt: Nederland en België
- **noordoostelijke hub**– zwaartepunt: Litouwen, Estland, Letland en de exclave Kaliningrad (Russische Federatie)
- **zuidoostelijke hub**– zwaartepunt: Bulgarije, Roemenië en Griekenland
- **zuidelijke hub**– zwaartepunt: Zuid-Italië
- **zuidwestelijke hub**– zwaartepunt: Spanje en Portugal

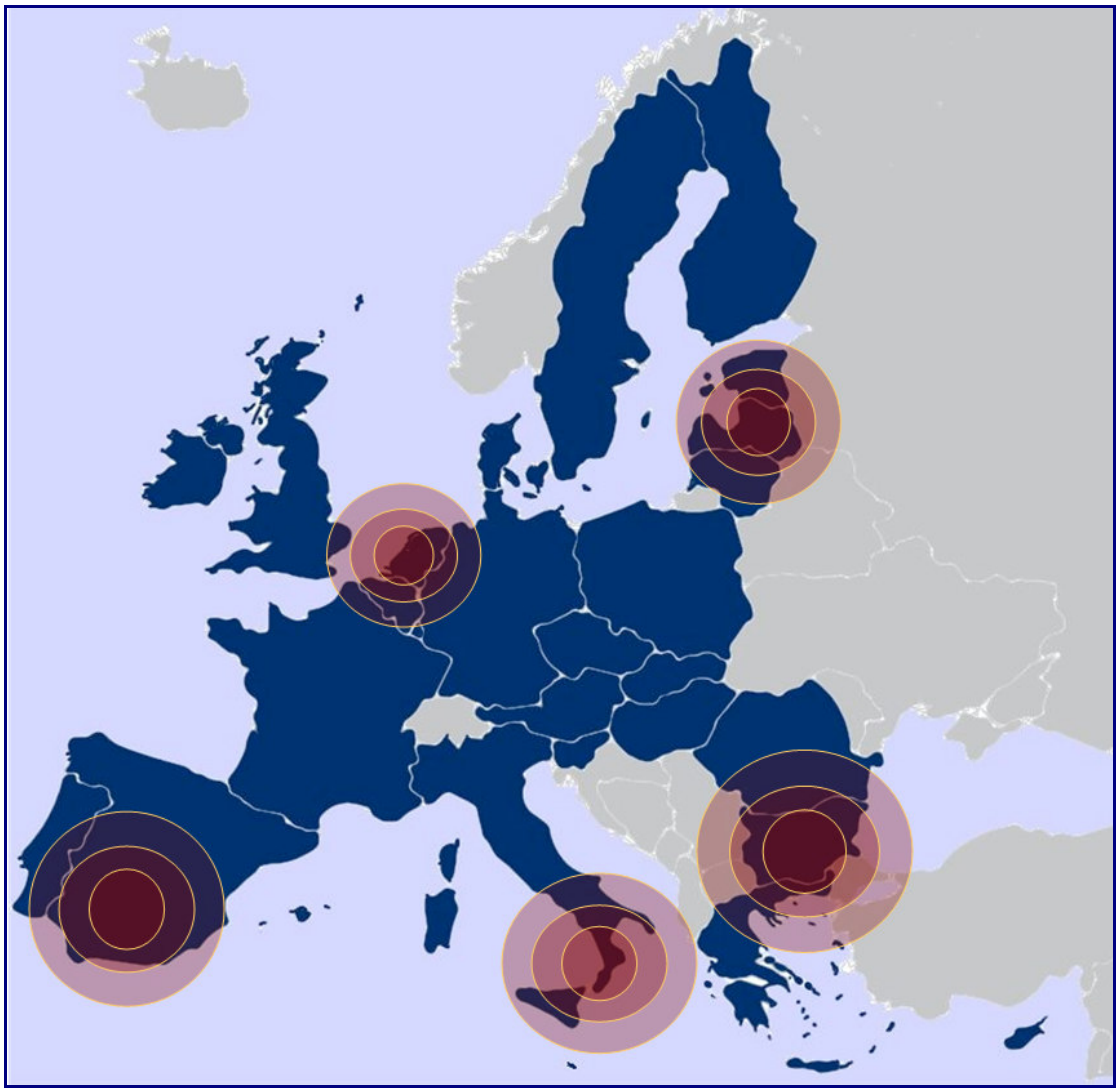

[54] NB: De zwaartepunten die zijn weergegeven door de cirkels op de kaart, zijn grove aanduidingen. Zij duiden geen steden of regio's met een zeer grote concentratie criminele activiteit aan.